

Projekt

z dnia 23 marca 2020 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR XIV/.../2020
RADY MIEJSKIEJ W KISIELICACH**

z dnia 26 marca 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Gminy Kisielice**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293) i w związku z Uchwałą nr XXIV/163/2016 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice **Rada Miejska w Kisielicach uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice.

§ 2. Załącznikami do uchwały są:

- 1) załącznik nr 1 – część tekstowa, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- 2) załącznik nr 2 – część tekstowa, kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- 3) załącznik nr 3 – rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – obszar miejski;
- 4) załącznik nr 4 – rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – obszar wiejski;
- 5) załącznik nr 5 – rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego – obszar miejski;
- 6) załącznik nr 6 – rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego – obszar wiejski;
- 7) załącznik nr 7 – uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń studium;
- 8) załącznik nr 8 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu studium.

§ 3. Tracą moc:

- 1) Uchwała Nr XXIII/23/96 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 9 listopada 1996 r. w sprawie: uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice,
- 2) Uchwała nr II/9/2002 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kisielice,
- 3) Uchwała Nr XLIV/67/2006 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 25 października 2006 r., w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice,
- 4) Uchwała Nr VII/50/2007 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 25 kwietnia 2007 r. w sprawie: uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kisielice,
- 5) Uchwała Nr VII/51/2007 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 25 kwietnia 2007 r. w sprawie: uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice,
- 6) Uchwałą Nr XIV/90/2016 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 3 lutego 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kisielicach

Jarosław Zaborowski

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XIV/.../2020
Rady Miejskiej w Kisielicach
z dnia 26 marca 2020 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KISIELICE

**- CZĘŚĆ TEKSTOWA –
- UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO -**

2020 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	6
ZESPÓŁ AUTORSKI	6
PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA	7
1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu	9
1.1. Ogólna charakterystyka gminy	9
1.2. Podstawowe dane o gminie.....	10
1.3. Struktura użytkowania i przeznaczenia terenów.....	10
1.4. Uzbrojenie terenu.....	10
2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony ..	11
3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.....	13
3.1. Położenie fizycznogeograficzne	13
3.2. Rzeźba terenu i budowa geologiczna.....	14
3.3. Wody powierzchniowe	17
3.4. Wody podziemne	20
3.5. Klimat	22
3.6. Powietrze atmosferyczne	24
3.7. Gleby.....	29
3.8. Fauna i flora	30
3.9. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna.....	34
4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	36
4.1. Rys historyczny.....	36
4.2. Ochrona zabytków w ujęciu prawnym i praktycznym.....	36
4.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	37
4.4. Obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków	38
4.5. Stanowiska archeologiczne	39
4.6. Zagrożenia dla środowiska kulturowego	39
5. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów	

priorytetowych	41
6. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem.....	41
6.1. Demografia	41
6.2. Zatrudnienie	45
6.3. Bezrobocie	46
6.4. Działalność gospodarcza.....	47
6.5. Oświata	49
6.6. Ochrona zdrowia.....	50
6.7. Uwarunkowania wynikające z dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami	50
6.8. Kultura	50
6.9. Sport.....	51
6.1. Turystyka	51
7. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	54
7.1. Zagrożenia zalewowe.....	54
7.2. Zagrożenia hałasem	54
7.3. Pożary lasów	55
8. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy.....	55
8.1. Analiza ekonomiczna.....	55
8.2. Analiza środowiskowa	57
8.3. Analiza społeczna	61
8.4. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego	65
8.5. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę	67
8.6. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę	68
8.7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	70
8.8. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	71
9. Stan prawny gruntów	75
10. Występowanie obiektów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	77

10.1. Formy ochrony przyrody	77
10.2. Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego	77
10.3. Pomniki przyrody.....	78
10.4. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	83
10.5. Ochrona gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych.....	84
10.6. Ochrona gruntów leśnych	84
10.7. Strefy ograniczonego użytkowania od linii elektroenergetycznych	84
11. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów naturalnych zagrożeń geologicznych.....	85
12. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla	86
12.1. Udokumentowane złoża kopalin.....	86
12.2. Zasoby wód podziemnych	86
12.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	87
13. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych na podstawie przepisów odrębnych.....	87
14. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	87
14.1. Komunikacja drogowa	87
14.2. Komunikacja kolejowa	88
14.3. Zaopatrzenie w wodę	88
14.4. Odprowadzanie ścieków	88
14.5. Elektroenergetyka	88
14.6. Odnawialne źródła energii	89
14.7. Gazownictwo	92
14.8. Ciepłownictwo	92
14.9. Telekomunikacja.....	92
14.10. Gospodarka odpadami	94
15. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	95
15.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	96
15.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-mazurskiego	

15.3. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-mazurskiego	99
15.4. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kisielice na lata 2007-2020.	100
16. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej	101

W S T Ę P

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kisielice sporządził, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293) Burmistrz Kisielic.

Studium uchwałała Rada Miejska w Kisielicach, zgodnie z art. 12 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Uchwałą Nr ..... z dnia ..... 2020 r.

Zgodnie z uchwałą intencyjną nr XXIV/163/2016 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice niniejszy dokument obejmuje cały obszar położony w granicach administracyjnych gminy.

Na Studium składa się:

- załącznik nr 1 – część tekstowa, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik nr 2 – część tekstowa, kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik nr 3 – rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – obszar miejski;
- załącznik nr 4 – rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – obszar wiejski;
- załącznik nr 5 – rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego – obszar miejski;
- załącznik nr 6 – rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego – obszar wiejski;
- załącznik nr 7 – uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń studium;
- załącznik nr 8 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu studium.

ZESPÓŁ AUTORSKI

Studium sporządzone na podstawie uchwały intencyjnej nr XXIV/163/2016 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice, opracował zespół projektowy w następującym składzie:

- mgr Agata Piszewska;
- mgr Rafał Łucki;
- inż. Rafał Młynek;
- inż. Janusz Piszewski;
- mgr inż. Justyna Andruszkiewicz;
- Aleksandra Fijałkowska.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA

Opracowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice wynika z nowych potrzeb związanych z rozwojem gminy.

Zmieniające się uwarunkowania społeczne i ekonomiczne, ale także troska o zrównoważony rozwój legły u podstaw decyzji Rady Miejskiej o wszczęciu procedury planistycznej prowadzącej do uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice.

Należy zatem przyjąć, iż Rada Miejska, która jako organ stanowiący gminy urzeczywistnia samodzielność gminy w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy, w kontekście zaistniałych okoliczności, dotyczących przywołanych już zmian uwarunkowań, ważąc jednocześnie na dynamiczny i ciągły proces gospodarowania obszarem gminy, niniejszą uchwałą obligującą Burmistrza Kisielic do opracowania stosownego studium czyni zadość wymogom racjonalności w zarządzaniu przestrzenią gminy hołdując jednocześnie obowiązującym przepisom prawa.

Diagnoza stanu istniejącego i określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej.

Ustalenia Studium winny być rozumiane jako świadome działanie władz gminy zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych gminy w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni gminy winny być reguły określające jej zrównoważony rozwój. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi ograniczając jednocześnie degradację przyrody, nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

Zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kisielice opracowano na podstawie i z uwzględnieniem następujących przepisów prawa:

- art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.);
- art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- Uchwały nr XXIV/163/2016 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice.

1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

1.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Kielice położona jest w powiecie iławskim, w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Obszar gminy obejmuje powierzchnię około 17 286 ha¹. Północno-zachodnia granica gminy wyznacza granicę między województwem warmińsko-mazurskim a województwem pomorskim, a południowo-zachodnia między województwem wamińsko-mazurskim a kujawsko-pomorskim. Północna granica Gminy jest granicą z gminą Susz, zachodnia z gminą Iława, a południowa z powiatem nowomiejskim.

Rysunek 1. Położenie gminy Kielice na tle powiatu iławskiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina Kielice sąsiaduje z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- od północy z gminą Susz (pow. iławski, woj. warmińsko-mazurskie);
- od wschodu z gminą Iława (pow. iławski, woj. warmińsko-mazurskie);
- od południa z gminą Biskupiec (pow. nowomiejski, woj. warmińsko-mazurskie);

¹ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.XII.2019 r.

- od południowego-zachodu z gminą Łasin (pow. grudziądzki, woj. warmińsko-mazurskie);
- od północnego-zachodu z gminą Gardeja (pow. kwidzyński, woj. pomorskie);

1.2. Podstawowe dane o gminie

Gmina Kisielice posiada status gminy miejsko-wiejskiej. W skład gminy wchodzi 15 sołectw²: Biskupiczki, Butowo, Goryń, Jędrychowo, Kantowo, Klimy, Krzywka, Limża, Łęgowo, Łodygowo, Ogrodzieniec, Pławty Wielkie, Sobiewola, Trupel, Wola.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gminę zamieszkuje 6023 osób, a gęstość zaludnienia gminy wynosi 35 osób/km². Jest to wskaźnik zdecydowanie niższy niż średnia gęstość zaludnienia kraju (ok. 123 osób/km²) oraz niższy niż średnia gęstość zaludnienia powiatu iławskiego (ok. 67 osób/km²).

1.3. Struktura użytkowania i przeznaczenia terenów

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę użytkowania gruntów gminy Kisielice:

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów gminy Kisielice.

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia geodezyjna w ha
użytki rolne	12 817
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	2 449
pozostałe grunty	2 020
RAZEM	17 286

Źródło: Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego na 2014 r.

W strukturze użytkowania gruntów największą część zajmują użytki rolne (12 817 ha), stanowiące prawie 75% całej powierzchni gminy. Drugą pozycję zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowiące niecałe 14% powierzchni gminy. Ostatnie 10% zajmują pozostałe grunty.

1.4. Uzbrojenie terenu

W tabeli poniżej przedstawiono główne wskaźniki dotyczące uzbrojenia terenu gminy Kisielice w infrastrukturę techniczną, dokonując przy tym porównania danych odnoszących się bezpośrednio do gminy Kisielice z danymi dotyczącymi obszaru województwa

² Materiał źródłowy: Dane z GUS stan na 30.VI.2019 r.

warmińsko-mazurskiego oraz powiatu iławskiego. Przedstawione dane pozyskano z informacji posiadanych przez Główny Urząd Statystyczny aktualne na rok 2015.

Tabela 2. Główne wskaźniki dotyczące uzbrojenia terenu gminy Ksielice na tle powiatu iławskiego i województwa warmińsko-mazurskiego.

Lp.	Główne wskaźniki	województwo warmińsko-mazurskie	powiat iławski	gmina Ksielice
1.	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	94,9	96,4	99,0
2.	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	74,4	75,2	42,8
3.	Korzystający z gazu w % ogółu ludności	42,3	32,6	<i>brak danych</i>

Źródło: Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego na 2018 r.

Gmina Ksielice prezentuje bardzo wysoki wskaźnik dotyczący korzystających z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności zarówno na tle powiatu iławskiego jak i województwa warmińsko-mazurskiego. W roku 2018 wskaźnik osób korzystających z kanalizacji w % ogółu ludności wyniósł 42,8%. Był on zdecydowanie niższy od wskaźnika powiatowego oraz wskaźnika wojewódzkiego. Główny Urząd Statystyczny nie podaje danych na temat korzystających z gazu w Gminie Ksielice (uzyskanie danych jest niemożliwe/niecelowe lub wartość niepodana ze względu na wysoki błąd losowy próby).

2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Głównym narzędziem w kształtowaniu ładu przestrzennego są obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie miasta i gminy Ksielice obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

Tabela 3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ksielice.

Lp.	Określenie aktu prawnego	Zakres opracowania	Data publikacji w dzienniku urzędowym
MIASTO KISIELICE			
1.	Uchwała Nr XII/73/03 Rady Miejskiej w Ksielicach z dnia 12 listopada 2003 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ksielice	Dz. Urz. Woj. Warm-Maz. Nr 8 poz. 162 z dnia 22 stycznia 2004 r.
	Uchwała Nr VII/52/07 Rady	w sprawie zmiany	Dz. Urz. Woj.

2.	Miejskiej w Kisielicach z dnia 25 kwietnia 2007 r.	miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kielice	Warm -Maz. Nr 95 poz. 1398 z dnia 22 czerwca 2007 r.
3.	Uchwała Nr XXVII/32/2009 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 24 czerwca 2009 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Kielice	Dz. Urz. Woj. Warm -Maz. Nr 123 poz. 1954 z dnia 1 września 2009 r.
4.	Uchwała Nr XVI/109/2016 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 30 marca 2016 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kielice	Dz. U. Woj. War-Maz. z 2016 r., poz. 2118
G M I N A K I S I E L I C E			
5.	Uchwała Nr XXVII/23/97 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 19 czerwca 1997 r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie wsi Limża gmina Kielice	Dz. Urz. Woj. Elbląskiego z dnia 14 września 1997 r., Nr 12 , poz. 91.
6.	Uchwała Nr III/15/98 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 16 grudnia 1998 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kielice	Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 32 poz. 229 z dnia 31 grudnia 1998 r.
7.	Uchwała Nr XXI/50/2000 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 10 października 2000 r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Pławtach Wielkich gm. Kielice	Dz. Urz. Woj. Warm -Maz. Nr 73 poz. 914 z dnia 22 listopada 2000 r.
8.	Uchwała Nr XXVII/32/2009 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 24 czerwca 2009 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Kielice	Dz. Urz. Woj. Warm –Maz. Nr 123 poz. 1954 z dnia 1 września 2009 r.
9.	Uchwała Nr XVI/108/2016 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 30 marca 2016 r.	w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kielice	Dz. U. Woj. War-Maz. z 2016 r., poz. 2117
10.	Uchwała Nr VI/59/2019 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 29 maja 2019 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnej części onrębu geodezyjnego Jędrzychowo, gmina Kielice	Dz. U. Woj. War-Maz. z 2019 r., poz. 3697

Źródło: Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Kisielicach.

Gmina Ksielice niemal w 100% pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Jak ukazano w powyższej tabeli dwukrotnie sporządzano zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ksielice tj. w 2007 r. oraz w 2009 r. Jedynie dla obszaru położonego w miejscowości Pławty Wielkie, przyłączonego w 2008 r. do gminy Ksielice z gminy Prabuty nie opracowano dotychczas miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 2. Obszar przyłączony do gminy Ksielice w lipcu 2008 r.

Źródło: Analiza aktualności studium i planów miejscowych oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Ksielice.

Dokonana w 2007 r. zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Ksielice dotyczyła w przeważającej mierze zmiany przeznaczenia terenów. Natomiast zmiana dokonana w 2009 r. objęła swym zakresem zmianę przebiegu korytarza ekologicznego na terenie gminy oraz ustalenie lokalizowania elektrowni wiatrowych.

3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

3.1. Położenie fizycznogeograficzne

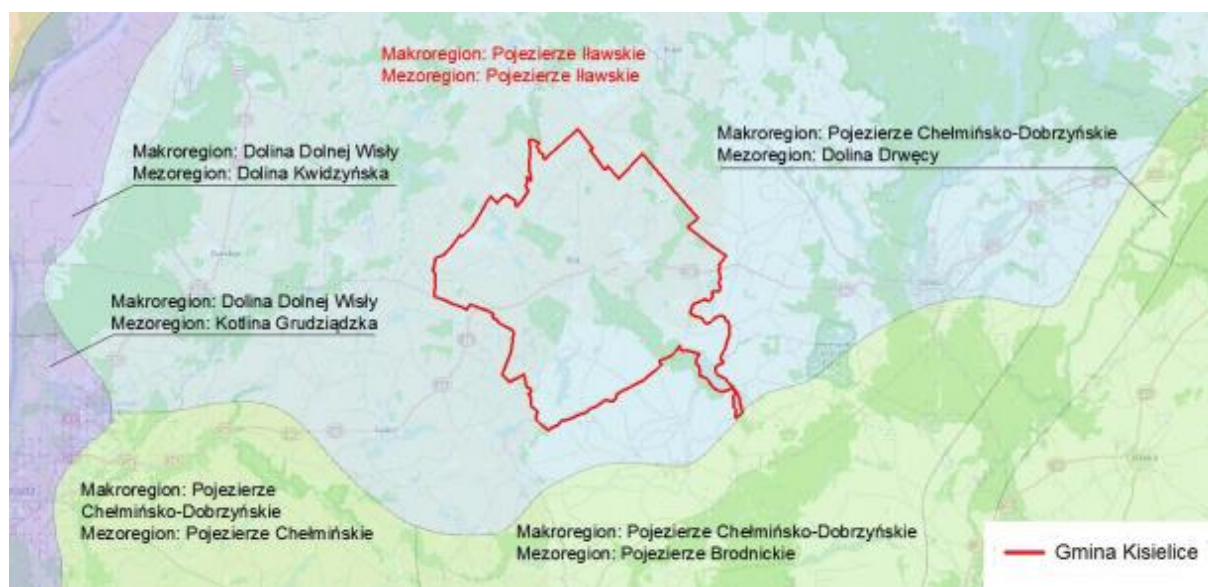
Obszar gminy Ksielice położony jest w północnej części województwa warmińsko-

mazurskiego, na terenie powiatu iławskiego.

Według **regionalizacji fizyczno – geograficznej Kondrackiego** (2009) obszar opracowania wchodzi w skład następujących jednostek fizyczno – geograficznych:

- Prowincja – 31 Niz Środkowoeuropejski,
- Podprowincja – 314 Pojezierze Południowoobałtyckie
- Makroregion – 314.9 Pojezierze Iławskie,
- Mezoregion – 314.90 Pojezierze Iławskie.

Rysunek 3. Położenie gminy Kisielice na tle jednostek fizycznogeograficznych.

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice, Aspectus Sp. z o.o., Grudziądz.

3.2. Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Krajobraz gminy Kisielice jest w miarę młody i został uformowany w wyniku działalności zlodowaceń podczas epoki plejstoceny (okres czwartorzędu). Główne fragmenty rzeźby terenu ukształtowane zostały w wyniku recesyjnej fazy stadiału pomorskiego zlodowacenia bałtyckiego wskutek akumulacyjnej i erozyjnej działalności samego lądolodu, jak również wód pochodzących z jego topnienia.

Na obszarze gminy przeważa falista wysoczyzna moreny dennej, która powstała w efekcie osadzania materiału zwałowego przez topniejący lodowiec. Podczas dłuższych postojów lodowca tworzyły się wały i wzgórza moren czołowych. Występują one głównie w okolicy miejscowości Ogrodzieniec (130,7 m n.p.m.) oraz miejscowości Biskupiczki (129,8 m n.p.m.). Ponadto znajdują się formy akumulacji wodnolodowcowej:

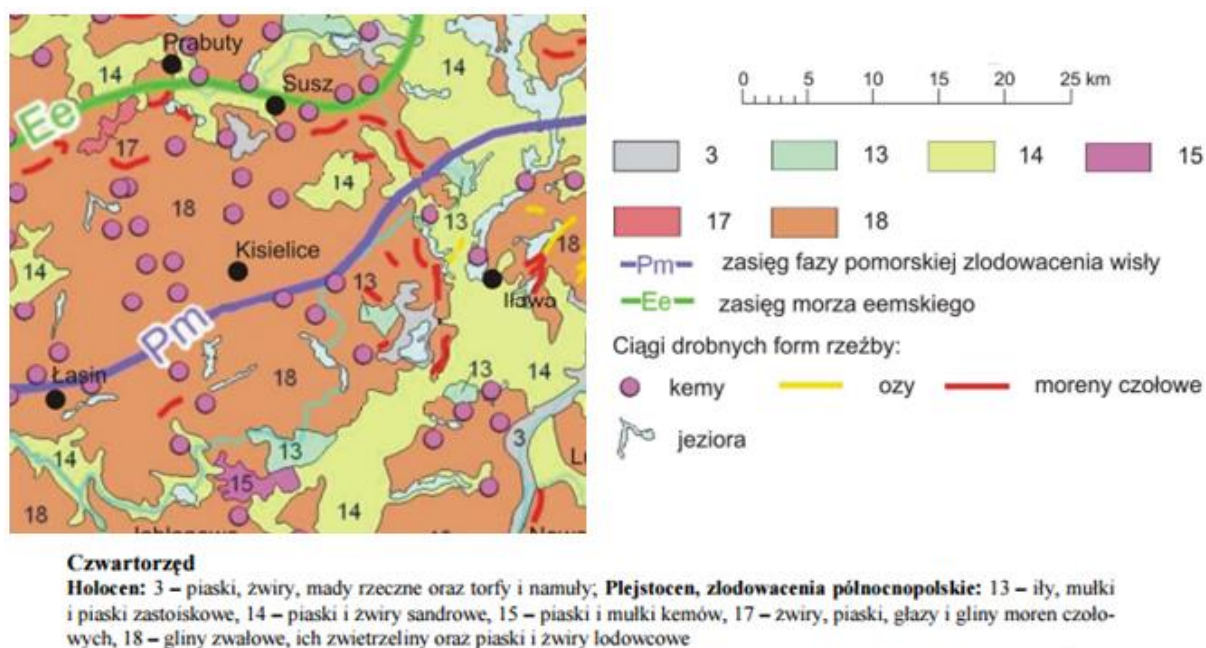
- ozy zlokalizowane na południowy-wschód od miejscowości Kisielice,
- kemy w okolicy miejscowości Nowy Folwark, Butowo, Klimy.

Występują także rynny polodowcowe, które są typowe dla rzeźby młodoglacjalnej. W formach tych występują głównie misy jezior: Trupel, Goryńskie i Dłużek. Rynna, w której znajduje się jezioro Trupel ciągnie się w kierunku północno-zachodnim aż do miejscowości Kisielice. W obrębie tej rynny znajduje się także kilka śródleśnych jezior. Odcinkami rynny polodowcowej również płynie główny ciek gminy rzeka Gardeja.

Na terenie gminy znajdują również liczne śródmorenowe obniżenia wytopiskowe, które miejscami bywają podmokłe. Sumarycznie tereny gminy zazwyczaj są płaskie, urozmaicone drobnymi, niewielkimi pagórkami i zagłębieniami.

Obszar położony jest na zachodnim skłonie wyniesienia mazurskiego będącego fragmentem prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej. Pokrywę osadową budują skały staropaleozoiczne (kambr, ordowik, sylur), permo-mezozoiczne (perm, trias, jura, kreda) i kenozoiczne (trzeciorzęd, czwartorzęd). Dominującymi osadami są gezy i miękkie margle z przewarstwieniami mułowców i piaskowców. Na utworach kredy górnej występują utwory paleogenu (trzeciorzędu) o miąższości 30 – 100 m i reprezentowane są przez piaski i margle z wkładkami opok i gez. Powyżej występują utwory eocenu: ility, mułki oraz piaski kwarcowe z glaukonitem, a część oligoceńską (północna część gminy) to piaski i mułki z wkładkami ilów. Osady kredy i paleogenu przykryte są przez utwory czwartorzędowe o miąższości od 180 do 200 m.

Rysunek 4. Utwory geologiczne czwartorzędowe w obrębie terenu opracowania.

Źródło: Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50000, Arkusz Kisielice (209), Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012.

Na pokrywę czwartorzędową składają się osady plejstoceny i holoceny. Utwory plejstocenu reprezentowane są przez osady związane ze zlodowaceniami najstarszymi, południowopolskimi, interglacjału wielkiego oraz zlodowaceniami środkowopolskimi i północnopolskimi. Najstarszymi osadami czwartorzędowymi są gliny zwałowe o miąższości około 3,5 m oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe (miąższość około 20 m w Kisielicach).

Z okresu zlodowaceń południowopolskich pochodzą gliny zwałowe zlodowaceń nidy, sanu i wilgi. Miąższość całego kompleksu kształtuje się od 10 m w części północno-zachodniej do ponad 40 m w Truplu. Gliny zwałowe zlodowacenia nidy występują na całym obszarze, natomiast gliny zwałowe zlodowacenia sanu występują wyłącznie w okolicach Kisielice (miąższość ponad 20 m). Osady zlodowacenia wilgi znajdują się w południowo-wschodniej części, są to gliny zwałowe z przewarstwieniami piasków i żwirów wodnolodowcowych o miąższości 10 m. Osady interglacjału wielkiego reprezentowane są przez kompleks piasków jeziornych i rzecznych. Występują one w zachodniej i środkowej części, a maksymalną miąższość (39 m) mają w Kisielicach.

Osady z okresu zlodowaceń środkowopolskich (Odry i Warty) występują na całym obszarze. Miąższość kompleksu zmienia się od 30 m w okolicach Kisielice do 60 m w rejonie Trupla. Osady zlodowacenia Odry tworzą gliny zwałowe przedzielone piaskami i żwirami w części południowo-wschodniej oraz łąkami i mułkami w części północno-zachodniej. Osady zlodowacenia Warty to piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe występujące w zachodniej oraz centralnej części gminy.

Osady zlodowacenia Wisły, pokrywające całą powierzchnię gminy Kisielice, tworzą je trzy poziomy glin zwałowych przedzielone seriami piasków, żwirów rzecznych, piasków i mułków jeziornych, piasków i żwirów wodnolodowcowych oraz piasków i żwirów lodowcowych.

Na wschód od Ogrodzieńca występują moreny spiętrzone, zbudowane z piasków i żwirów lub z glin zwałowych (miąższość do 30 m). Moreny martwego lodu, rozrzucone są na całym obszarze, w większości zbudowane są z piasków i żwirów (miąższość 5–12 m).

Na całym terenie występują kemy oraz tarasy kemowe, zbudowane z piasków drobnoziarnistych, bardzo drobnoziarnistych, mułkowatych i mułków. Miąższość największych kemów (okolice Ogrodzieńca, Trupla) to kilkanaście metrów.

Z przełomem plejstocenu i holocenu związane są piaski pyłowe zwietrzelinowe

zajmujące niewielkie powierzchnie lecz na całym obszarze. W dolinach rzecznych, niszach jeziornych i bezodpływowych obniżeniach występują utwory holocenu reprezentowane przez: piaski i żwiry rzeczne, piaski i mułki jeziorne, namuły, gytie oraz torfy.

3.3. Wody powierzchniowe

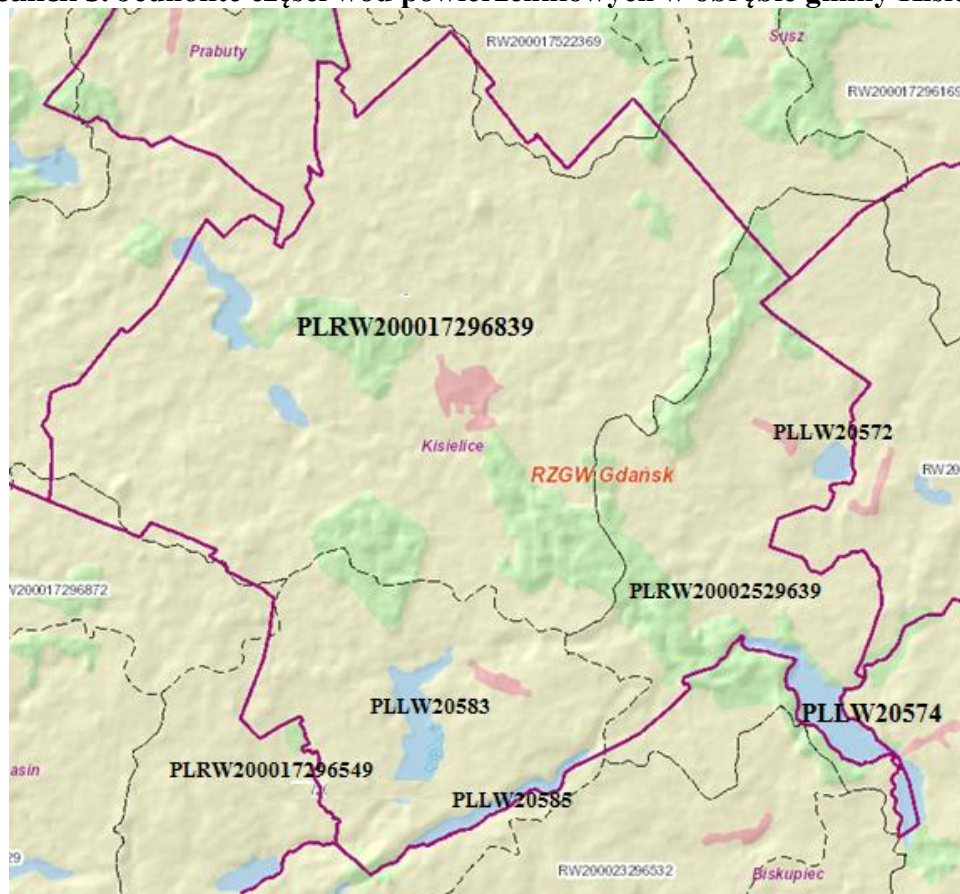
Na omawianym obszarze wydzielono 7 JCWP, w tym 3 rzeczne i 4 jeziorne. Jednolite części wód powierzchniowych rzeki to:

- PLRW200017296549 dopływ z jez. Goryńskiego do jez. Dłużek,
- PLRW20002529639 Osa do wypływu z jez. Trupel bez Osówki,
- PLRW200017296839 Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego.

Jednolite części wód powierzchniowych jeziora:

- PLLW20574 Trupel,
- PLLW20583 Goryńskie,
- PLLW20585 Dłużek,
- PLLW20572 Popówko.

Rysunek 5. Jednolite części wód powierzchniowych w obrębie gminy Kisielice.

Źródło: <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>

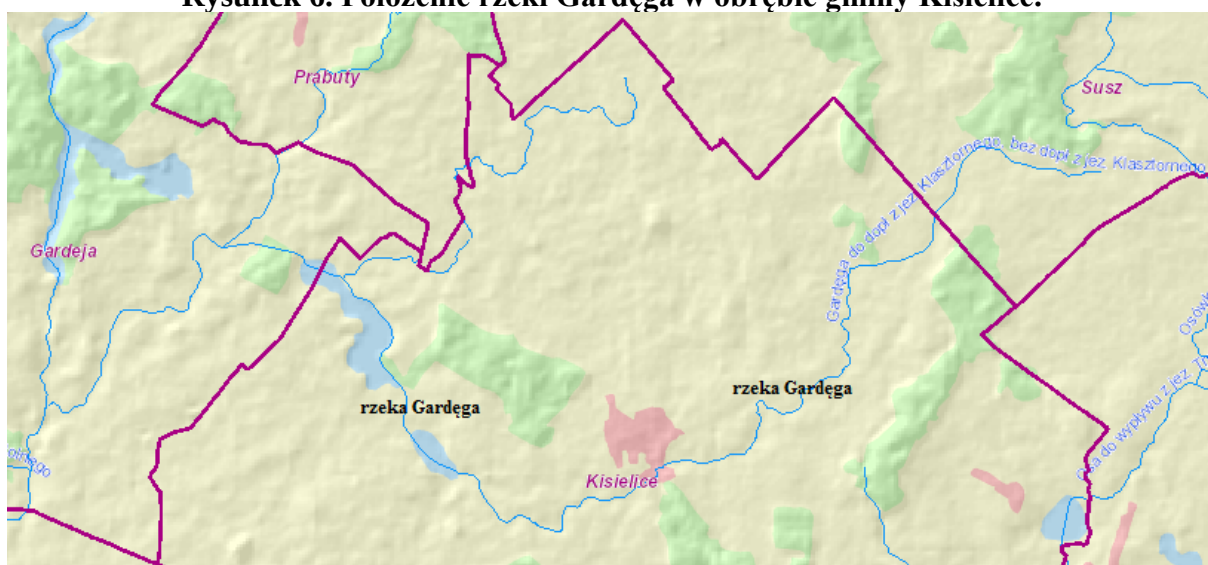
Obszar gminy Kisielice prawie w całości leży w dorzeczu Wisły, w zlewni rzeki Osy. Sama rzeka Osa nie przepływa przez obszar gminy, a jedynie na niewielkim odcinku przy granicy administracyjnej z gminą Iława. Jedynie niewielki fragment na krańcach północnych należy do zlewni rzeki Liwy, jednak ze względu na minimalny udział w powierzchni ogólnej gminy znaczenie tego obszaru w kształtowaniu zasobów wodnych omawianego obszaru jest praktycznie zerowe.

Rzeka Osa jest II-rzędowym ciekim wodnym i prawostronnym dopływem Wisły. Posiada charakter rzeki pojeziernej, gdyż w górnym i środkowym biegu przepływa przez szereg jezior. Początek swój bierze w jeziorze Osa (gmina Iława) i kieruje się na południowy – zachód. Przepływa przez kilka jezior i po wypłynięciu z jeziora Popówko początkowo płynie na południe, a następnie skręca na południowy – zachód. Ostatecznie uchodzi do jeziora Trupel. Na odcinku pomiędzy tymi jeziorami, właśnie wzdłuż rzeki Osy biegnie granica administracyjna pomiędzy gminami Kisielice i Iława.

Ciekim wodnym mającym znaczenie na terenie gminy Kisielice jest górny odcinek rzeki Gardęgi zwany Gardeją (rys. 13). Całkowita długość rzeki Gardęga wynosi 51 km, z czego ok. 19 km znajduje się na terenie gminy. Rzeka początek bierze tuż przy wsi

Czerwona Woda (gmina Susz), kieruje się na południowy-zachód i przepływa przez miasto Kisielice. Tuż za miastem rzeka Gardęga zmienia kierunek i płynie na północny-zachód wykorzystując rynnę polodowcową. W okolicy miejscowości Limża i Łodygowo zasila dwa sztuczne zbiorniki wodne: Staw Limża i Staw Duży (Staw Łodygowo). Już poza północno-zachodnią granicą gminy Gardęga ponownie kieruje się na południowy-zachód i uchodzi do rzeki Osa (gmina Rogóżno) jako prawostronny dopływ. Rzeka zasilana jest wodami mniejszych cieków, dopływających do niej od północy i od południa. W gminie Kisielice jest ważnym ciekim, gdyż odwadnia środkową i północną część gminy (ok. 60% obszaru gminy).

Rysunek 6. Położenie rzeki Gardęga w obrębie gminy Kisielice.

Źródło: <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>

Rozmieszczenie jezior w gminie Kisielice jest nierównomierne. Mającymi największe znaczenie, a zarazem będącymi największymi w gminie są jeziora **Trupel**, **Goryńskie**, **Dłużek**, oraz **Popówko**. Występują też mniejsze jeziora i są to głównie zbiorniki leśne i śródpolne, często zlokalizowane w rynnie polodowcowej. Ponadto licznie reprezentowane są niewielkie zbiorniki typu oczka wodne. Wiele z nich występuje w bezodpływowych zagłębieniach terenu, tworząc swoisty ekosystem, wzbogacający bioróżnorodność oraz wpływając dodatnio na poziom wód gruntowych. Dodatkowo na terenie opracowania zlokalizowane są dwa sztuczne zbiorniki wodne (Staw Duży i Staw Limża) leżące w północno-wschodniej części.

Jezioro Trupel jest stosunkowo płytkim jeziorem przepływowym na rzece Osa. Zasilane jest ponadto przez 2 ciek: Gać oraz Dopływ Ogrodzieńca. Kształt jeziora jest

wydłużony z południowego wschodu na północny zachód. W jeziorze występują niewielkie wahania zwierciadła wody spowodowane roztopami. Jezioro charakteryzuje się wysoką zawartością wapnia, jest niestratyfikowane. Dno jeziora jest piaszczyste, miejscami muliste. Brzegi jeziora łagodnie schodzą do wody i porastają je wierzby oraz olchy. Natomiast wokół brzegów rośnie szeroki pas roślinności szuwarowej, wśród której dominuje oczeret, jeżogłówka i trzcina. Na jeziorze w jego południowej części leżą 3 wyspy.

Jezioro Goryńskie jest odpływowym jeziorem morenowym. Wypływa z niego ciek o nazwie Dopływ z jez. Goryńskiego. Jezioro charakteryzuje się wysoką zawartością wapnia, jest stratyfikowane. Linia brzegowa jeziora jest dość urozmaicona, na jeziorze znajduje się jedna wyspa. W jeziorze występują wahania zwierciadła wody spowodowane roztopami.

Jezioro Dłużek jest odpływowym jeziorem rynnowym. Wypływa z niego ciek o nazwie Dopływ z jez. Dłużek. Kształt jeziora jest mocno wydłużony z południowego zachodu na północny wschód. Jego długość wynosi ponad 4 kilometry, zaś szerokość jedynie do ok. 360 metrów. W jeziorze występują wahania zwierciadła wody spowodowane roztopami. Jezioro charakteryzuje się wysoką zawartością wapnia, jest niestratyfikowane.

Jezioro Popówko jest bardzo płytkim jeziorem przepływowym położonym na rzece Osa. Kształt jeziora jest owalny, a średnica jego ma mniej niż kilometr. W Kisielicach w jeziorze w okresie roztopów występują niewielkie wahania zwierciadła wody.

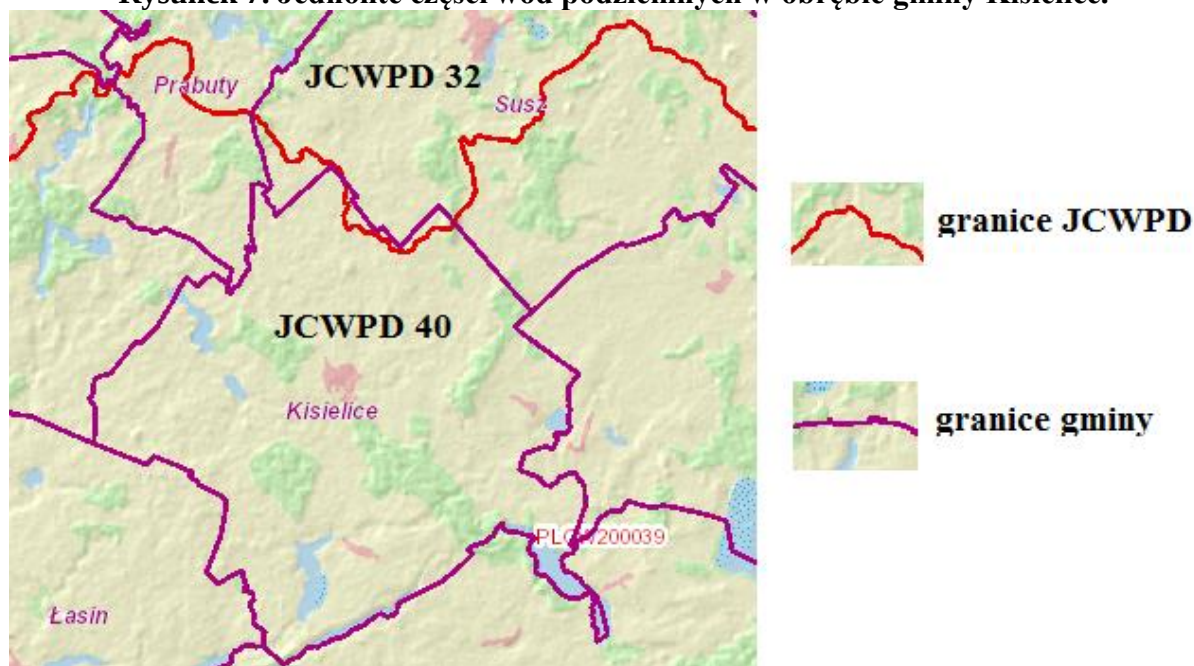
3.4. Wody podziemne

Według regionalnego podziału zwykłych wód podziemnych Polski obszar gminy Kisielice położony jest w całości w rejonie ławsko-warminskim (IIIA) regionu mazurskiego (III). Zgodnie z podziałem regionalnym zwykłych wód podziemnych Polski na tle jednolitych części wód podziemnych badany obszar położony jest w całości w subregionie pojeziernym (SP) regionu dolnej Wisły (RDW, Prowincja Wisły).

Gmina Kisielice leży na obszarze jednolitej części wód podziemnych JCWPd 40, który obejmuje zlewnie Drwęcy i Osy. Z uwagi na rozległość JCWPd obejmuje ona różne jednostki morfologiczne i hydrogeologiczne. W związku z czym występowanie wód podziemnych i warunki hydrogeologiczne są także zróżnicowane. System wodonośny jest wielopiętrowy; obok poziomów międzymorenowych obecne są również warstwy wodonośne miocenu, oligocenu i paleocenu. W południowo-zachodniej części obszary wody podziemne występują również w osadach kredy. Główne obszary zasilania systemu wodonośnego znajdują się w północnej i wschodniej części JCWPd. Zgodnie z "Raportem o stanie chemicznym i ilościowych JCWPd dla obszarów dorzeczy zgodnie z wymaganiami RDW" (2010), stan

ilościowy i chemiczny tego zbiornika wód podziemnych został określony jako dobry.

Rysunek 7. Jednolite części wód podziemnych w obrębie gminy Kisielice.

Źródło: <http://geoportal.kzgw.gov.pl>

Teren gminy Kisielice został zaliczony do regionu hydrogeologicznego mazurskiego, gdzie poziom użytkowy występuje w utworach czwartorzędowych. Podłożem osadów czwartorzędowych są utwory paleogeńskie (trzeciorzędowe) reprezentowane głównie przez osady starszych ogniw; najmłodsze, ilasto-mułkowate osady pliocenu występują fragmentarycznie, z reguły jako wyniesienia.

Na terenie gminy Kisielice występują trzy piętra wodonośne o znaczeniu użytkowym: czwartorzędowe, neogeńskie i paleogeńskie. Najlepiej rozpoznane są warunki hydrogeologiczne czwartorzędowego piętra wodonośnego, z uwagi na jego wykorzystywanie przez większość studni zlokalizowanych na terenie gminy.

Na omawianym terenie wyróżnić można cztery wyraźne czwartorzędowe poziomy wodonośne, których rozprzestrzenienie, zarówno w pionie jak i w poziomie jest bardzo zróżnicowane. Pierwszy użytkowy poziom wodonośny występuje w dolinie Drwęcy i Liwy oraz w dolinach ich większych dopływów oraz na obszarze sandru iławskiego. Poziom nie jest izolowany od powierzchni. Zwierciadło wody ma charakter swobodny. Miąższość osadów wodonośnych jest zmienna i nie przekracza na ogół 20 m. Wydajności uzyskiwane z pojedynczych otworów dochodzą ponad do 100 m³/h. W dolinach rzek poziom ten często ma bezpośredni kontakt z głównym użytkowym poziomem wodonośnym.

Główny użytkowy poziom wodonośny na terenie gminy związany jest z osadami

interglacjału emskiego. Poziom ten występuje praktycznie na całym obszarze gminy do głębokości ok. 20 – 40 m i jest na ogół dobrze izolowany. Zmienna miąższość głównego użytkowego poziomu wodonośnego waha się w granicach od kilku do kilkudziesięciu metrów. Wydajności pojedynczych otworów studziennych mieszczą się w granicach 30 – 70 m³/h. Jednakże spotyka się także obszary, gdzie wydajność otworów jest znacznie niższa i waha się od 10 do 30 m³/h oraz takie, gdzie wydajność waha się w granicach 70 – 120 m³/h.

Duże znaczenie użytkowe na omawianym terenie ma powszechnie ujmowany do eksploatacji poziom wodonośny, który tworzą osady akumulacji rzecznej reprezentowane przez piaski i żwiry rzeczne interglacjału mazowieckiego. Miąższość osadów wodonośnych jest zmienna i waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów. Wydajności uzyskiwane z otworów mieszczą się w granicach od 3 do 155 m³/h. Poziom jest dobrze izolowany.

Najgłębszy z poziomów wodonośnych związany jest z serią osadów piaszczystowirowych interglacjału podlaskiego. Są one słabo rozpoznane, gdyż zalegają głęboko (na głębokości poniżej 160 m) i są rzadko ujmowane do eksploatacji. Wody podziemne na terenie Pojezierza Iławskiego są intensywnie zasilane przez wody pochodzące z opadów, płytkich poziomów wodonośnych, a także lokalnie dzięki infiltrującym wodom z rzek i jezior.

Obszar gminy Kisielice znajduje się w obrębie głównego zbiornika wód podziemnych nr 210 – zbiornik międzymorenowy Iławski (rys. 16). Usytuowany jest między morenowych strukturach wodonośnych. Jego powierzchnia wynosi 1159 km², a zasoby dyspozycyjne zostały oszacowane w wysokości 4000 m³/h.

Ujęcia wody w gminie Kisielice wykorzystują wody tego zbiornika. Na terenie gminy znajdują się 3 ujęcia wody, które wykorzystują wody z piętra czwartorzędowego. Ujęcia znajdują się w miejscowościach:

- Klimy – zasoby 74 i 75 m³/h – bezpośrednia strefa ochrony wód ustanowiona przez Starostę Powiatowego,
- Jędrychowo – zasoby 85 m³/h – bezpośrednia strefa ochrony wód ustanowiona przez Starostę Powiatowego,
- Kisielice – zasoby 123 m³/h – brak strefy ochrony wód.

3.5. Klimat

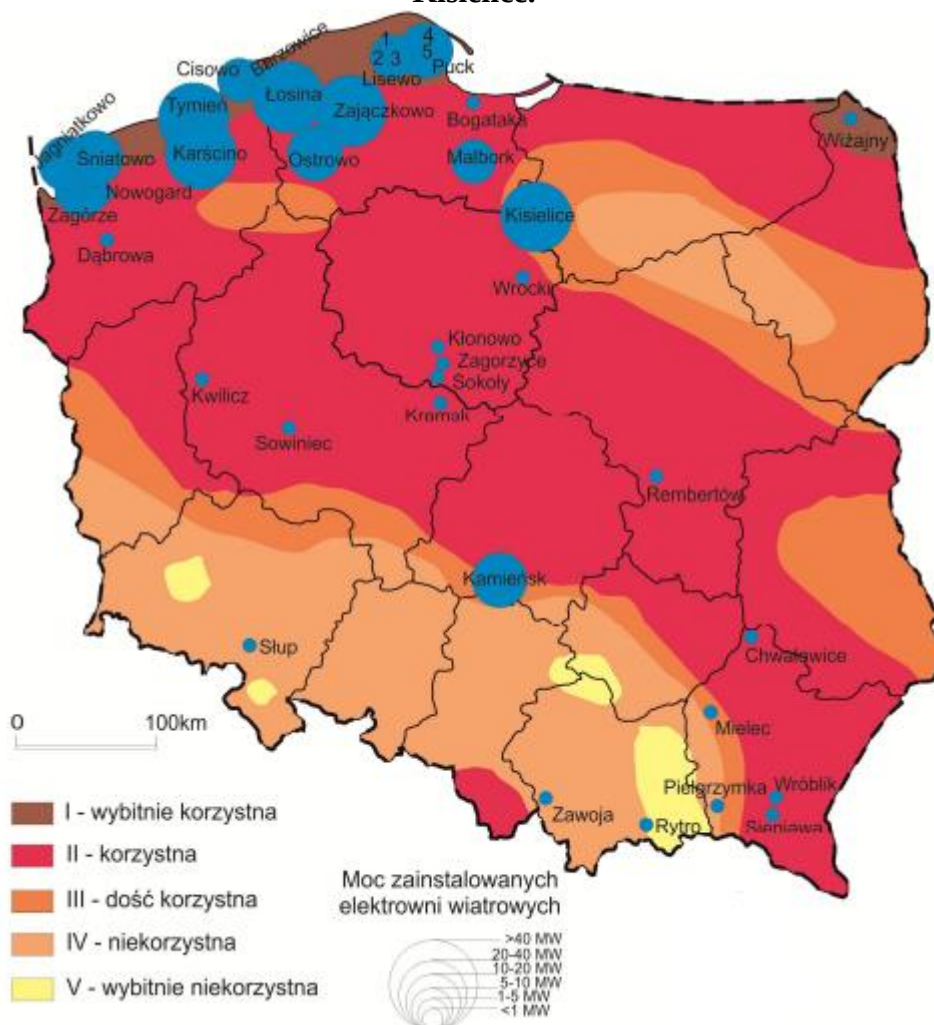
W regionalizacji rolniczo-klimatycznej obszar zaliczany jest do Dzielnicy Mazurskiej. Klimat odznacza się dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody. Zmienność ta jest

konsekwencją położenia tego obszaru na drodze wędrówek ośrodków cyklonalnych atlantyckich, którym przeciwstawiają się masy powietrza kontynentalnego. Dominuje wpływ wilgotnych mas powietrza polarno - morskiego oraz polarno - kontynentalnego. Przeważają wiatry zachodnie i północno - zachodnie.

Średnia temperatura roczna w gminie Kisielice to około 6,8°C. Od dłuższego czasu średnia wieloletnia temperatura lipca kształtuje się na poziomie 17,2°C, a temperatura stycznia wynosi -3,7°C. Liczba dni gorących (z temperaturą powyżej 25°C) wynosi zazwyczaj 25 dni. Z kolei liczba dni mroźnych to około 51, a bardzo mroźne notowane są około 3 razy w roku. Ważny pod względem gospodarczym okres wegetacji roślin trwa na terenie gminy do 192 dni.

Średnia roczna względna wilgotność powietrza wynosi 81%. Latem jest niższa, a minimum wilgotności względnej występuje w czerwcu. Zimą obserwuje się wyższą wilgotność, a maksimum przypada w grudniu. Wartość opadów atmosferycznych dla terenu gminy wynosi niewiele ponad 580 mm rocznie. Najmniej opadów jest w miesiącach zimowych (styczeń, luty, marzec) od 25 do 30 mm na miesiąc, najwięcej w miesiącach letnich: w czerwcu i w lipcu – 75 mm. Opad śnieżny w okolicach gminy Kisielice, tak jak na większości obszaru Polski, występuje w okresie od listopada do marca, choć ostatnio okres ten przesuwają się od grudnia do marca. Wiatry na omawianym obszarze mają przeważający kierunek zachodni i południowo-zachodni. Silniejsze wiatry wieją w półroczu zimowym (od listopada do kwietnia), kiedy średnia prędkość waha się od 3,5 m/s do 4,1 m/s. Natomiast w półroczu letnim wiatry są słabsze, średnia prędkość jest wówczas niższa od średniej rocznej. Dopływ energii promienistej słońca na omawianym obszarze utrzymuje się w granicach przeciętnych dla całej Polski. Według mapy „Zasoby energii wiatru w Polsce” teren gminy leży w strefie III „dość korzystnej”.

Rysunek 8. Strefy energetyczne wiatru wg H. Lorenc z uwzględnieniem położenia gminy Kisielice.

Źródło: Struktura przestrzenna elektrowni wiatrowych w Polsce i jej uwarunkowania, M. Jakiel, Uniwersytet Jagielloński, 2011.

3.6. Powietrze atmosferyczne

Jakość i stan powietrza atmosferycznego przeprowadza się uwzględniając wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). Ocenie jakości powietrza służą wyniki pomiarów ze stacji automatycznych i manualnych – tzw. punkty monitoringowe.

Powietrze atmosferyczne jest jednym z najbardziej wrażliwych na zanieczyszczenia komponentów środowiska, który jednocześnie decyduje o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin. Zły stan aerosanitarny powoduje pogorszenie zdrowia ludności, straty w środowisku, a także wymierne straty gospodarcze. O stanie powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji zanieczyszczeń ze wszystkich źródeł na omawianym obszarze, jak i na terenach sąsiadujących. W kontekście powyższych sformułowań zapewnienie

odpowiedniej jakości powietrza na obszarze powiatu jest jednym z priorytetowych celów władz samorządowych.

Warunki aerosanitarne na terenie gminy Kisielice stanowią wypadkową emisji pochodzenia lokalnego i napływowego. Ze względu na wiatry zanieczyszczenia na teren gminy nawiewane są także z terenów sąsiednich. Sumarycznie wpływ na stan czystości powietrza na terenie gminy Kisielice ma kilka czynników:

- Brak dużych zakładów przemysłowych emitujących znaczne ilości gazów lub pyłów do powietrza w mieście i jego bezpośrednim sąsiedztwie, jak i w gminie.
- Energia cieplna w mieście Kisielice w zdecydowanej części pochodzi z ciepłowni miejskiej w Kisielicach wykorzystującej słomę jako paliwo. Nie ma obecnie żadnej ciepłowni funkcjonującej w oparciu o węgiel kamienny.
- Znaczny udział budynków mieszkalnych na terenie miasta, w tym także jednorodzinnych włączonych do miejskiego systemu grzewczego – ograniczenie tzw. niskiej emisji pochodzącej z rozproszonych urządzeń grzewczych kotłowni przydomowych opalanych węglem lub miałem.
- Na obszarze wiejskim wykorzystywanie indywidualnych źródeł ciepła na węgiel kamienny (w tym także miał) i drewno oraz praktyki spalania odpadów. Emisja z sektora komunalnego poza miastem Kisielice oparta jest o kotłownie lokalne i indywidualne źródła ciepła, które wywierają najbardziej negatywny wpływ na jakość powietrza, w szczególności w sezonie grzewczym.
- Rolniczy charakter gminy warunkuje w dużym stopniu rodzaj i ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są także zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe, rolnicze, a w mniejszym stopniu przemysłowe i usługowe.

Ze względu na występowanie źródeł niskiej emisji, głównie na terenach wiejskich, nie jest możliwe określenie dokładnej ilości zanieczyszczeń dostających się do atmosfery. Wielkość tej emisji nie jest stosunkowo wielka, lecz staje się problematyczna ze względu na liczebność źródeł zlokalizowanych blisko siebie we wioskach, niskie gatunki opałów stosowanych w paleniskach oraz fakt, że często spalane są tu różnego rodzaju odpady. Zadowalający jest fakt, że obszar samego miasta posiada ciepłownię na słomę, a po likwidacji starej kotłowni węglowej i wyłączeniu dwóch kotłowni olejowych uzyskano efekt ekologiczny w postaci zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza o:

- SO₂ – 12,22 Mg/a,

- NO₂ – 2,74 Mg/a,
- CO₂ – 2909,22 Mg/a,
- Pyły – 14,10 Mg/a.

Ponieważ teren gminy należy do obszarów typowo rolniczych, pewna ilość emitowanych substancji jest związana z działalnością rolniczą. Najważniejsze emisje do powietrza związane z rolniczym charakterem terenu to:

- emisja amoniaku z odchodów zwierzęcych i nawozów mineralnych,
- emisja metanu z fermentacji jelitowej i odchodów zwierząt gospodarskich,
- wylewiska gnojowicy.

Z instalacji chowu trzody chlewnej, bydła lub drobiu, wyposażonych w systemy mechanicznej wentylacji budynków inwentarskich, w zorganizowany sposób do powietrza wprowadzane są przede wszystkim: amoniak i metan. Należy zwrócić uwagę także na wiosenne wypalanie traw, spalanie resztek środków chemicznych i opakowań po nich w domowych paleniskach. Samo rolnictwo na terenie gminy Kisielice ma jednak niewielki udział w zanieczyszczeniu powietrza.

Lokalnymi źródłami emisji gazów do powietrza są też komunalne mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w Kisielicach. Podczas eksploatacji oczyszczalni emitowany jest m.in.: metan, siarkowodór, amoniak. Również emisja gazów pochodzi ze składowiska odpadów, głównie metanu i dwutlenku węgla.

Ważna jest emisja pochodząca ze źródeł liniowych, tj. ze spalania różnych rodzajów paliw przez środki transportu drogowego oraz maszyny rolnicze. Źródła komunikacyjne wpływ mają przede wszystkim w obrębie ciągów komunikacyjnych. Na obszarze występuje droga krajowa nr 16 i droga wojewódzka Nr 522 o wysokim stopniu komunikacji oraz drogi powiatowe i gminne, lecz o umiarkowanym stopniu natężenia ruchu drogowego, a tym samym w umiarkowanym stopniu wpływającym na jakość powietrza.

Drogi są źródłem zapylenia powietrza pochodzącym ze ścierania opon, asfaltu, hamulców, a także azbestowych okładzin sprzęgła samochodowych. W uwalnianych spalinach silników samochodowych znajduje się wiele związków chemicznych, szkodliwych dla środowiska. Transport odpowiedzialny jest głównie za emisje takich substancji jak: dwutlenek węgla, tlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu, lotne związki organiczne LZO (węglowodory aromatyczne i alifatyczne). Spaliny zawierają też pewne ilości sadzy, metali ciężkich: kadmu, miedzi, niklu, ołowiu i cynku. Emisje dwutlenku węgla i dwutlenku siarki nie zależą od typu pojazdu lecz od rodzaju spalanego paliwa.

Z uwagi na to zagrożenia, uzasadnione jest odpowiednie zagospodarowanie pasów drogowych, roślinnością spełniającą funkcję fitobariery, ograniczającej emisję z dróg na pobliskie tereny zabudowy mieszkalnej lub użytki rolne.

Stężenia zanieczyszczeń charakteryzuje zmienność sezonowa, związana z warunkami klimatycznymi. Na podwyższenie stężeń zanieczyszczeń wpływa niska temperatura, znikome opady atmosferyczne oraz wiatr. Generalnie, jakość powietrza pogarsza się w okresie jesienno – zimowym, z uwagi na udział w całkowitej emisji zanieczyszczeń z pieców opalanych węglem, emitujących głównie pył, dwutlenek węgla i dwutlenek siarki.

Przeprowadzana została ocena jakości powietrza, która jest wykonana w województwie warmińsko-mazurskim w układzie 3 stref: miasto Olsztyn, miasto Elbląg i strefa warmińsko-mazurska. Ocenę wykonano oddzielnie dla każdego zanieczyszczenia z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon troposferyczny, tlenek węgla, pył PM10, pył PM2.5 oraz kadm, nikiel, ołów, arsen i benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10,
- ze względu na ochronę roślin dla substancji: dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon troposferyczny.

Ocenie jakości powietrza w strefach służą wyniki pomiarów ze stacji automatycznych i manualnych – punkty monitoringowe zlokalizowane są poza granicami gminy Kisielice. Analizując stan powietrza w gminie Kisielice należy wziąć pod uwagę powiat iławski, zaliczony do strefy warmińsko-mazurskiej.

W 2016 r. dla strefy warmińsko-mazurskiej stężenia zanieczyszczeń: SO₂, O₃, NO₂/NO_x, CO, pyłu PM2.5, pyłu PM10, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyle PM10 ze względu na ochronę zdrowia i roślin nie przekraczały wartości odpowiednio dopuszczalnych i docelowych określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1031). Stężenia metali w pyle od kilku lat mieszczą się poniżej dolnych progów oszacowania określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 września 2012 r. (Dz.U. 2012, poz. 1032).

Wystąpiły natomiast przekroczenia wartości celu długoterminowego dla ozonu zarówno pod kątem ochrony zdrowia jak i roślin (rys. 31), strefa otrzymała klasę D2. W wyniku analiz ozonu przeprowadzonych w ramach rocznej oceny jakości powietrza strefa otrzymała klasę A.

Zanotowano także przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 w strefie warmińsko-mazurskiej (rys. 31), ale ze względu na możliwość odliczenia udziału źródeł naturalnych tj. w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego napływu powietrza z terenu Sahary niosącego znaczne ilości pyłu w kwietniu 2016 roku strefa warmińsko-mazurska została zaliczona do klasy A. Parametr PM10 jest oznaczany niedaleko gminy, ponieważ badania wagowe z separacją frakcji wykonywane są w Iławie. Na terenie gminy i miasta Kisielice ze względu na niską gęstość zaludnienia i niską koncentrację głównej przyczyny występowania przekroczeń (paleniska indywidualne) nie należy się spodziewać znacznych i wysokich przekroczeń stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10, jednak nie można ich jednoznacznie wykluczyć, możliwe jest ich lokalne i okresowe występowanie.

Tabela 4. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dla strefy warmińsko-mazurskiej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin.

Parametr	Kryteria ochrony zdrowia		Kryteria ochrony roślin	
	Symbol klasy wg poziomu dopuszczalnego	Symbol klasy wg poziomu docelowego	Symbol klasy wg poziomu dopuszczalnego	Symbol klasy wg poziomu docelowego
Dwutlenek siarki SO ₂	A	-	A	-
Dwutlenek azotu NO ₂	A	-	-	-
Tlenki azotu NO _x	A	-	A	-
Tlenek węgla CO	A	-	-	-
Benzen	A	-	-	-
Pył zawieszony PM10	A	-	-	-
Pył zawieszony PM2,5	A	-	-	-
Ołów w pyłe PM10	A	-	-	-
Arsen w pyłe PM10	-	A	-	-
Nikiel w pyłe PM10	-	A		
Kadm w pyłe PM10	-	A		
Benzo/a/piren w pyłe PM10	C	-	-	-
Ozon	D2 (poziom celu długoterminowego)	A	D2 (poziom celu długoterminowego)	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Raport za rok 2016.

Gmina w za11kresie ochrony powietrza wyszczególniła także cel do osiągnięcia do 2020 r.: obniżenie emisji CO_{2-eq} w transporcie lokalnym o 5% oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych o 31,23% w stosunku do 2000 roku.

Ochrona powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami odgrywa istotną rolę w jakości życia społeczeństwa, oddziałując również na ogólną kondycję środowiska. Stan sanitarny powietrza zależy od ilości i wielkości źródeł emisji, jak również od ilości ładunków napływających z terenów sąsiednich. Biorąc pod uwagę charakter zagospodarowania gminy Kisielice, stan uprzemysłowienia, moc i rozmieszczenie źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz znaczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii stan sanitarny powietrza atmosferycznego na terenie gminy określić należy jako dobry.

3.7. Gleby

Rzeźba terenu, utwory powierzchniowe oraz uwarunkowania klimatyczne i roślinne mają zasadniczy wpływ na wykształcenie się charakteru pokryw glebowych i ich przydatność rolniczą. Poza naturalnymi procesami glebotwórczymi na warunki glebowe danego obszaru wpływ wywiera działalność antropogeniczna, gospodarka rolna i leśna. W gminie Kisielice w procesie glebotwórczym znaczną rolę odgrywają plejstocénskie osady lodowcowe (głównie gliny zwałowe, piaski i żwiry), utwory holocénskie mają mniejsze znaczenie (należą tutaj namuły rzeczne, osady pojeziorne, torfy, gytie i muły).

Na terenie gminy Kisielice dominują gleby brunatno ziemne przewagą gleb brunatnych wylugowanych i kwaśnych występujące głównie na obszarze falistej wysoczyzny morenowej. Charakteryzujących się brakiem węglanu wapnia. Gleby te powstały na piaskach gliniastych i słabo gliniastych, glinach lekkich i średnich oraz pyłach. Są to gleby żyzne, zasobne w składniki pokarmowe.

Znacznie mniejszy udział w pokrywie glebowej mają gleby bielicoziemne, dla których skałami macierzystymi są wodnolodowcowe piaski luźne i gliniaste oraz gliny lekkie. Z punktu widzenia wykorzystania rolniczego nie są to gleby wartościowe.

Gleby wytworzone z osadów holocénkich mają niewielki zasięg występowania. Najczęściej są to gleby hydrogeniczne, a wśród nich torfowe, które rozmieszczone są nieregularnie i występują głównie w podmokłych zagłębieniach terenu, w dolinach rzecznych oraz w otoczeniu jezior. Część gleby torfowych została przekształcona w gleby murszowo-torfowe na skutek odwadniania torfowisk. W dolinach rzecznych rzek Osy, Gardęgi i innych, mniejszych cieków występują aluwialne mady.

Gleby gminy charakteryzują się znaczną zawartością makroelementów w glebach

(znaczenie ma fosfor, potas i magnez). Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Olsztynie przebadła w okresie od 2008 – 2011 roku 14378,88 ha gruntów położonych w powiecie iławskim (w tym gminie Kisielice). Główne zasoby fosforu w łańcuchu pokarmowym znajdują się w glebie użytków rolnych. Zasób ten zmniejsza się w wyniku wynoszenia fosforu z plonem i trzeba go uzupełniać stosując nawozy. Pod tym względem gleby obszaru opracowania charakteryzują się glebami o średniej i bardzo wysokiej koncentracji fosforu. Natomiast ilość potasu występującego w glebach w formie przyswajalnej dla roślin nie wystarcza do zaspokojenia ich potrzeb, dlatego potrzebne jest uzupełnianie w postaci stosowania nawozów. Gleby wykazują się średnią lub niską zawartością potasu. Zasobność gleb w magnez przedstawia się wysoką i średnią zawartością magnezu.

Opisane powyżej gleby należą ogólnie do kategorii gleb średnich, w przeważającej części do IV klasy bonitacyjnej użytków rolnych (69%). Znacznie mniej jest gruntów ornych zaliczonych do klasy III i stanowią one 15% wszystkich gruntów ornych. Grunty zaliczone do gleb klasy V stanowią 13% ogółu gruntów ornych. Grunty o najsłabszej zdolności produkcyjnej (klasa VI) stanowią 3% wszystkich gruntów ornych występujących na terenie gminy.

Kompleksy gruntów III klasy gleb występują w obrębach Goryń i Butowo. Mniejsze obszary znajdują się w obrębach Klimy, Ogrodzieniec, Wola, Trupel, Jędrychowo, Krzywka, Sobiewola i Łodygowo. Ze względu na położenie gminy w obszarze wolnym od zanieczyszczeń, na tych terenach preferuje się rozwijać różne formy produkcji zdrowej żywności, wykorzystując głównie kompleksy gruntów klas III. Dotyczy to wsi Goryń, Trupel i Wola, które znajdują się w sąsiedztwie „obszaru chronionego krajobrazu zespołu jezior Goryńskich”.

3.8. Fauna i flora

Szata roślinna omawianego obszaru związana jest ściśle z uwarunkowaniem geomorfologicznym. Struktura krajobrazu prezentuje układy mozaikowe z udziałem lasów, trwałych użytków zielonych oraz drobno przestrzennych agrocenoz i pól uprawnych.

Poza obszarami leśnymi opisanymi w podrozdziale 3.10. szatę roślinną gminy Kisielice budują zbiorowiska łąkowe i pola uprawne, z roślinnością typową dla tych ekosystemów. Łąki zajmują niecałe 5% powierzchni gminy, a pastwiska niewiele ponad 4%. Tereny otwarte pól rozłożone są na terenie całej gminy, choć najwięcej ich znajduje się na północ od miasta Kisielice i po zachodniej i południowej części gminy, ze względu na prowadzoną produkcję rolną charakteryzują się możliwością występowania roślinności

segetalnej, towarzyszącej uprawom polowym.

Poza wyżej wspomnianym obszarami na terenie gminy Kisielice znajdują się tereny podmokłe, zabagnione i torfowiska z roślinnością typową dla tych ekosystemów. We wschodniej części obszaru znajduje się cenne torfowisko wysokie zlokalizowane nieopodal miejscowości Ogrodzieniec. Innym ważnym torfowiskiem jest las zlokalizowany na torfowisku przejściowym tuż przy źródle rzeki Nidy płynącej do jeziora Trupel. Obszary te jednak zajmują niewielkie powierzchnie.

W zbiornikach wodnych wśród roślinności biernie unoszonej na powierzchni wody najczęściej występują zwarte skupiska rzęs. Wśród zbiorowisk roślinnych zakorzenionych najpospoliciej występują lilie wodne, grążel żółty, grzybienie białe. W brzeżnych partiach zbiorników wodnych duże powierzchnie zajmują zespoły szuwarowe, głównie szuwar trzcinowy.

W zadrzewieniach śródpolnych i przydrożnych przeważają takie gatunki jak grusza, topole, kasztanowce, jesiony oraz olsze czarne, a także kruszyna pospolita, kalina koralowa.

Uzupełnieniem zespołów roślinności naturalnej jest urządzona roślinność we wsiach, przy obiektach użyteczności publicznej i roślinność „zagrodowa”, występująca przy indywidualnych domkach. Zabudowie zagrodowej towarzyszą sady oraz zieleń ozdobna (byliny, krzewy, rośliny jednoroczne). Na uwagę zasługują także parki podworskie. Oprócz znaczenia historycznego parki te pełnią ważną funkcję ekologiczną wzbogacając i urozmaicając środowisko przyrodnicze krajobrazu rolniczego na obszarach wiejskich. Na uwagę zasługuje co prawda zniszczony już Park w Limży i jego otoczenie. Aktualnie niestety teren jest parku i samego pałacu jest zarośnięty. Innym wartościowym przykładem jest droga do parku we wsi Łęgowo, która jest obsadzona starymi dębami szypułkowymi, będącymi pomnikami przyrody.

Na terytorium gminy Kisielice występują różne typy ekosystemów odmiennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Są to zarówno ekosystemy naturalne, jak i półnaturalne, przy czym do najważniejszych zalicza się:

- zwarte kompleksy leśne,
- siedliska drzewiaste i krzewiaste wokół zbiorników wodnych,
- roślinność siedlisk łąkowych i pastwisk,
- zbliżone do naturalnych siedliska roślinności przywodnej i bagiennej,
- alejowe nasadzenia przydrożne i kępy zieleni śródpolnej,

- zespoły komponowanej roślinności wysokiej parków i cmentarzy, parki podworskie jako zespoły florystyczne o bogatej gatunkowo szacie roślinnej oraz miejsca egzystencji licznej drobnej fauny,
- zespoły roślinne w obrębie zabudowy i na obrzeżach terenów rolnych oraz w strefach przydrożnych,
- kępowe formacje drzewiaste i krzewiaste towarzyszące zabudowie lub stanowiące skupienia śródpolne.

Pod względem geobotaniczny wg J. M. Matuszkiewicza obszar gminy leży w:

- Państwie Holarktydy,
- Prowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej,
- Dziale Pomorskim (A),
- Krainie Wschodniopomorskiej (A.6a),
- Okręgu Kwidzyńsko-Morąskim (A.6a.3.),
- Podokręgu Kwidzyńsko-Iławskim (A.6a.3a).

Fauna jest typowa dla środkowej Polski. Awifauna reprezentowana jest licznie głównie przez pospolite ptactwo. Występują takie gatunki jak: szpak, gawron, zięba, czajka, krzyżówka. Na obszarze opracowania gatunkami synantropijnymi związanymi z siedzibami ludzkimi są jaskółki, dymówka, oknówka, jerzyk, wróbel, mazurek. Ogrody warzywne, obrzeża sadów, zakrzewienia i zadrzewienia związane z siedzibami ludzkimi zasiedlają pokrzewki: cierniówka, zaganiacz gąsiorek, makolągwa i kulczyk. Na polach uprawnych spotykano jaskółkę czy przepiórkę. Odnotowano także występowanie rzadkich i ważnych gatunków (w szczególności na Obszarze Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego): orlika krzykliwego, perkozy dwuczube, rybitwy czarne, czaple, dzikie kaczki, bociana białego i czarnego, a także podczas przelotów żurawie i gęsi.

Cennym obszarem pod względem awifauny jest jezioro Popówko. W ciągu wieloletnich obserwacji stwierdzono na jeziorze około 160 gatunków ptaków, które zarówno odwiedzają ten zbiornik w czasie migracji, ale też spora część tych gatunków to ptaki lęgowe. Ze względu na swoje położenie i pływizny jest wymarzoną zbiornikiem dla ogromnej ilości ptaków. Podczas migracji ptaków dominującym gatunkiem są gęsi, olbrzymie stada liczące nawet kilka tysięcy sztuk wypełniają prawie całą powierzchnię jeziora, pojawiają się zarówno gęsi gęgawy jak i gęsi zbożowe czy białolice. W ciągu ostatnich lat często stadom gęsi towarzyszą bernikle kanadyjskie. Wczesną wiosną, kiedy zbiornik jest jeszcze zamrożony

ptaki lądują na pobliskich polach wyrządzając spore szkody rolnikom. Na zbiorniku spotykamy kilkadziesiąt par łabędzi niemych (raz pojawiła się lęgowa para łabędzi krzykliwych). Olbrzymia ilość kaczek, z których dominują kaczki krzyżówki, płaskonosy, krakwy, świstuny, cyranki i cyraneczki. Sporadycznie w przelotach widywane są też bielaczki a nawet kazarki rdzawe. Stałymi gośćmi zbiornika są czaple białe i siwe, a największe stado czapli białych, które dostrzeżono liczyło około 170 sztuk, stadka po 60 – 80 sztuk są tu codziennością. Wiosną zbiornik odwiedzają również ptaki siewkowe, można tu wymienić ich spore ilości, ale z najważniejszych to sieweczki, krwawodzioby, łączaki, bataliony czy kuliki. Widywane są również kwokacze, biegusy, rycyki, i kszyki. Jesienią pojawiają się olbrzymie ilości czajek. Ze względu na rozległe trzcinowiska otaczające zbiornik spotyka się tu spore ilości wodników, kropiatek a nawet zielonek. Trzcinowiska są schronieniem takich gatunków jak bąk czy bączek. Z mniejszych ptaków można wymienić wąsatki, trzciniaکی, trzcinniczki czy podróżniczki. Nad tym jeziorem spotyka się również spore ilości ptaków drapieżnych, w okolicy poprzez pobyt sporej ilości ptactwa wodnego mają zdecydowanie ułatwiony dostęp do pokarmu. Widywane są tu zarówno myszołowy, jastrzębie, krogulce, pustułki, bieliki, orliki krzykliwe a nawet widywano orły przednie. W lecie spotkane są błotniaki stawowe i łąkowe, które gnieźdzą się w pobliżu zbiornika oraz kanie zarówno rudą jak i czarna.

W kompleksach leśnych można spotkać zwierzynę, z dużych to głównie sarnę, rzadziej jelenia. O obecności dzików mogą świadczyć tzw. buchtowiska. Ponadto spotyka się: lisy, kunę domową, łosie, wiewiórki, zającą szarą, normicę rudą, badylarkę, mysz polną, popielicę, borsuki, tchórza zwyczajnego. Wzdłuż rzeki Gardęgi pojawiają się wydry oraz piżmaka. Występują pojedyncze doniesienia o obecności bobrów europejskich. Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Goryńskie występują sarny, dziki, jelenie, tchórze zwyczajne, kuny, gronostaje, borsuki, łasice .

Z gatunków płazów występujących na omawianym obszarze wymienić należy żaby zielone i płowe, rzekotki, kumaki nizinne, ropuchy zielone i zwyczajne. Gady natomiast są reprezentowane przez jaszczurkę zwinkę i jaszczurkę żyworodną, padalca zwyczajnego i zaskrońca zwyczajnego.

Dodatkowo powszechnie spotykane są winniczki. Wśród motyli na obszarze opracowania spotkane są: paż królowej, paż żeglarz, przestrojnik jurtina, łąkowiec strawnik, strzępotek. Z motyli nocnych znane są tu wstęgówka jesionka, karmazynka oraz liczne gatunki brudnic i garbatek. Najliczniej w okolicach Trupla występują jednak owady, żyjące w różnym środowisku, są to między innymi biegacze skórzasty, leśny, ogrodowy, koziorożec

dębosz, rohatyniec nosorożec, modliszka.

W obrębie gminy skład gatunkowy ryb jest bogaty. Szczególnie cenne dla wędkarzy są jeziora, w których aktualny rybostan to przede wszystkim sieja, sielawa, szczupak, okoń, leszcz, sandacz, jazgarz, karp, karaś, węgorz, jaz, miętus, płoć, ukleja, ciernik, jak również szczególnie cenne gatunki wędrowne. Są to ryby łososiowate: troć, pstrąg potokowy, łosoś. Ryby występują także w ciekach wodnych.

Pośród ssaków na terenie opracowania występują także zwierzęta inwentarskie. Dość liczne są tutaj fermy zwierząt. Z racji rolniczego wykorzystania terenu występować mogą tu gryzonie m.in. mysz polna, szczur.

3.9. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Na terenie gminy Kisielice przeważająca część obszaru zajmują użytki rolne, prawie 3/4 powierzchni (dokładnie 72,28%). Lasy i zadrzewienia zajmują niewielkie obszary, około 14%, a wody powierzchniowe tylko 5,1%.

Regionalizacja przyrodniczo-leśna z 2010 r. oparta jest na podstawach ekologiczno-fizjograficznych, wydziela regiony o podobnych warunkach dla hodowli lasu. Według tego podziału obszar gminy położony jest w całości w Krainie Bałtyckiej (I) i Mezuregionie Pojezierza Iławskiego (I.25).

W gminie Kisielice lasy zajmują niewielką powierzchnię stanowiącą zaledwie 14% ogólnej powierzchni. Dla porównania lesistość powiatu iławskiego wynosi niecałe 27%, a województwa warmińsko-mazurskiego około 31%.

Tabela 5. Leśnictwo na terenie gminy Kisielice.

Powierzchnia lasów ogółem w ha	2459
w tym lasy publiczne	2088
Lesistość [%]	14,2

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2018, Gmina miejsko-wiejska Kisielice.

Obszar leży w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Susz, które jest jednym z 33 Nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie. Powierzchnia ogólna nadleśnictwa to 23 153,26 ha, w tym grunty zaliczone do lasów – 22109,50 ha i grunty nieleśne – 1043,76 ha. Nadleśnictwo posiada 1 obręb, który podzielony został na 15 leśnictw.

Lasy występują w postaci kilku zwartych wysp na całej powierzchni gminy. Nieliczne kompleksy leśne są rozproszone, tworząc enklawy wśród gruntów rolnych. Główne i większe rejony ich występowania to:

- kompleksy leśne zlokalizowane w rymnie polodowcowej pomiędzy miastem Kisielice a jeziorem Trupel,
- lasy znajdujące na stanowiskach podmokłych w okolicy miejscowości Kantowo i położonych na północny-zachód od Kisielic,
- zbiorowiska leśne znajdujące się na północny-wschód od miejscowości Ogrodzieniec.

Na terenie kompleksów leśnych dominują siedliska lasów mieszanych świeżych i lasów świeżych. W mniejszym procencie występują drzewostany olszowe, lasy wilgotne, lasy mieszane wilgotne i bory mieszane świeże.

W drzewostanie wśród drzew iglastych dominuje sosna z niewielką ilością świerka. Stanowi ona około 56% powierzchni. Następnym gatunkiem pod względem wielkości zajmowanej powierzchni jest brzoza i olsza. Miejscami sporadycznie występuje dąb, lipa, buk, grab i modrzew. Udział gatunków iglastych i liściastych w tworzeniu drzewostanów jest zazwyczaj do siebie zbliżony. Ogólnie stan drzewostanów w lasach znajdujących się pod zarządem Lasów Państwowych określa się jako dobry. W sąsiedztwie dróg zazwyczaj zaobserwować można silny rozwój gatunków obcych. Na terenach lasów prywatnych wiek drzewostanu jest z reguły niższy. Lasy charakteryzują się rozdrobnieniem i mniejszą powierzchnią. Drzewostan występujący w lasach prywatnych ma głównie charakter monokultury o znacznie uboższym wykształceniu roślinności w podszycie niż w lasach Skarbu Państwa.

Mapa potencjalnej roślinności naturalnej Polski (J. M. Matuszkiewicz) wyznacza na terenie gminy różne typy potencjalnych zbiorowisk roślinnych. Gmina charakteryzującym się znacznym udziałem zbiorowisk o subatlantyckim typie zasięgu. W regionie tym występują grądy, należące do zespołu *Stellario-Carpinetum*, zaliczane zarówno do serii żyznej jak i ubogiej. Miejscami znajdują się łągi jesionowo-olszowe, olsy środkowoeuropejskie, buczyny niżowe.

4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Rys historyczny

Nazwa polska miejscowości Kisielice pochodzi prawdopodobnie od polskiej nazwy osobowej Kisieli i wywodzi się z nazwy staropruskiej. Na mapach z XV w. (rękopiśmienne mapy Sędziwoja z Czechłą) widnieje nazwa Kysselycz alias Dreystadt civitas. Niemiecka nazwa, Freystadt, oznacza „miasto wolne”, założone przez osobę prywatną (przez Dietricha von Stange), a nie przez urzędnika czy biskupa. Wolny to także z powodu, że nie podległo magnatom Zakonu Krzyżackiego.

Od czasów średniowiecza centralnym punktem miasta był rynek, przy którego południowej pierzei zlokalizowany został kościół. Miasto okalał wysoki mur z trzema bramami: Biskupiecką, Wodną i Prabucką. Z końcem XVII w. obwarowania zostały zniszczone, a od XVIII w. istniało już tylko przedmieście zlokalizowane za Bramą Kupiecką snazywane „nowym miastem” przy trakcie do Prabut. Na początku XX w. na terenie miasta powstały dwie szkoły podstawowe, szkoła średnia oraz szkoła Gospodarstwa Wiejskiego.

W czasie II wojny światowej miasto doznało poważnych strat, wiele zabytkowych obiektów zostało bezpowrotnie zniszczonych.

4.2. Ochrona zabytków w ujęciu prawnym i praktycznym

Ochronie prawnej podlegają zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru bądź struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych lub artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

Zabytek według ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 282) to rzecz (nieruchomość, np. budynek, cmentarz lub krajobraz kulturowy albo rzecz ruchoma, np. dzieło sztuki użytkowej, obraz, rzeźba, znalezisko archeologiczne) lub zespół rzeczy, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością i stanowią świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, a które powinny być zachowane ze względu na swoją wartość artystyczną, naukową i historyczną.

Zabytkami nieruchomymi są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa

obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.

Formami ochrony prawnej zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Obecnie obowiązuje podział na:

- zabytki nieruchome – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;
- zabytki ruchome – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;
- zabytki archeologiczne - zabytek nieruchomy będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytkowej zieleni) stanowią zasoby dziedzictwa kulturowego.

4.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Gmina Kisielice posiada w swoich granicach obiekty zabytkowe, które zostały wpisane do rejestru zabytków, na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, są to:

Tabela 6. Wykaz obiektów w granicach gminy Kisielice wpisanych do rejestru zabytków.

Lp.	Miejscowość	Ulica	Obiekt	Nr Rejestru	Data wpisu
1.	Kisielice	Kolejowa	budynek mieszkalny	A-3351	13 kwietnia 1992
2.	Kisielice	Kolejowa	budynek mieszkalny	A-3353	13 kwietnia 1992
3.	Kisielice	Kolejowa	budynek mieszkalny	A-3354	13 kwietnia 1992
4.	Kisielice	Daszynskiego	budynek szkoły podstawowej	A-3881	28 marca 1996
5.	Kisielice		kościół P.W. Matki Bożej Królowej Świata	A-718	19 listopada 1967
6.	Kisielice		założenie urbanistyczne	A-709	17 listopada 1967

7.	Kisielice	Kolejowa	budynek mieszkalny	A-3352	13 kwietnia 1992
8.	Krzywka		dwór z parkiem	A-2945	22 listopada 1989
9.	Łęgowo		kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP wraz z wyposażeniem	A-2	13 lipca 1949
10.	Płatwy Wielkie		kaplica - ruina wraz z cmentarzem	A-10	19 listopada 1967
11.	Płatwy Wielkie		pałacyk, stary dwór, kaplica i park	A-77	20 kwietnia 1950
12.	Trupel		cmentarz ewangelicki	A-3367	29 maja 1992
13.	Trupel		grobowiec na cmentarzu	A-1492	10 listopada 1983
14.	Galinowo		osada rybacka	C-056	29 listopada 1968
15.	Łodygowo Małe (PGR)		Grodzisko	C-055	29 listopada 1968
16.	Łodygowo Małe (PGR)		Grodzisko	C-057	29 listopada 1968

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

4.4. Obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Na terenie gminy Kisielice zlokalizowane są także obiekty wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji zabytków, których wykaz przedstawia poniższa tabela. Aktualnie trwają prace nad sporządzeniem Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Kisielice.

Tabela 7. Wykaz zabytków wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków gminy Kisielce.

Lp.	Miejscowość	Adres	Obiekt
1.	Kisielice		młyn w zespole młyńskim
2.	Kisielice		założenie urbanistyczne
3.	Kisielice		kościół parafialny P.W.MB Królowej Świata
4.	Kisielice	Daszyńskiego	Kamienica
5.	Kisielice	Daszyńskiego	budynek szkoły podstawowej
6.	Kisielice	Daszyńskiego	Kamienica
7.	Kisielice	Kolejowa	dom mieszkalny, budynek gospodarczy i kapliczka
8.	Płatwy Wielkie		zespół dworsko-parkowo-folwarczny
9.	Limża		zespół dworsko-parkowo-folwarczny z parkiem
10.	Nowy Folwark		zespół folwarczny
11.	Łodygowo		spichlerz "2"
12.	Łodygowo		zespół dworsko-parkowo-folwarczny
13.	Trupel		zespół dworsko-folwarczny
14.	Stary Folwark		zespół folwarczny z kolonią domów robotników folwarcznych
15.	Ogrodzieniec		zespół pałacowo-folwarczny
16.	Łęgowo		zespół pałacowo-folwarczny
17.	Krzywka		Willa
18.	Kantowo		Dwór
19.	Kantowo		zespół dworsko-folwarczny

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

4.5. Stanowiska archeologiczne

Zabytek archeologiczny to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności bądź ich śladów albo zabytek ruchomy będący tym wytworem.

Badania i ewidencja archeologiczna to proces ciągły uzależniony od różnorodnych czynników zewnętrznych, który wymaga systematycznej weryfikacji. Wyróżnia się dwa podziały nieruchomych zabytków archeologicznych:

- przestrzenny, który dzieli je na: eksponowane i nie eksponowane w terenie,
- funkcjonalny, który dzieli je na: stanowiska osadnicze, obronne, produkcyjne oraz sepulkralne.

Graficznie rozmieszczenie nieruchomych zabytków archeologicznych przedstawiono na załączniku nr 1 – rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, a szczegółowy wykaz zawiera poniższa tabela.

4.6. Zagrożenia dla środowiska kulturowego

Do degradacji, uszkodzenia lub zniszczenia obiektów zabytkowych może doprowadzić szereg przyczyn, pochodzenia wewnętrznego, zewnętrznego i wywołanych sytuacją ogólną w określonym czasie.

W zakresie przyczyn wewnętrznych, związanych z działalnością człowieka, najważniejsze są:

- brak opieki konserwatorskiej;
- brak użytkownika;
- wadliwa gospodarka;
- nadmierna intensywność użytkowania;
- wady realizacyjne (niepoprawnie przeprowadzone prace konserwatorskie lub budowlane, np. polegające na zmianie wyglądu elewacji budynków – poprzez zmianę kształtu otworów okiennych i drzwiowych, wprowadzenie termoizolacji z jednoczesnym zniszczeniem oryginalnego detalu architektonicznego);
- niewłaściwa eksploatacja (np. użytkowanie niezgodne z pierwotnym przeznaczeniem obiektu);
- zmiany warunków wodno-gruntowych, jak i zanieczyszczenie wód i gleb.

Przyczyny zniszczeń lub uszkodzeń, określane jako zewnętrzne mają szerszy, często trudny do określenia zasięg oddziaływania, przez co są również trudniejsze do usunięcia. Do

najważniejszych należą:

- działalność gospodarcza;
- infrastruktura komunalna, jak np. wprowadzanie ruchu tranzytowego samochodów przez obszary historycznych miejscowości itp.;
- zagospodarowanie przestrzenne, z dopuszczeniem np. inwestycji wielkoobszarowych i obiektów wielkogabarytowych, degradujących ekspozycję obiektów historycznych lub zakłócających łączność widokową i kompozycyjną pomiędzy obiektami zabytkowymi;
- skażenia atmosferyczne i zanieczyszczenia wód oraz zachwianie gospodarki wodnej.

Do przyczyn ogólnych, które powodują uszkodzenie lub zniszczenie obiektów zabytkowych należą:

- działanie czasu;
- klęski losowe, jak np. wichury trąby powietrzne, powodzie itp.;
- zmiany kierunków artystycznych;
- warunki atmosferyczne;
- działanie biologiczne;
- rozwój teorii konserwatorskich, poprzez stosowanie technologii konserwatorskich, które w dłuższej perspektywie czasowej są szkodliwie dla zabytku itd.

5. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Zgodnie z art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla obszaru województwa sporządza się, nie rzadziej niż raz na 20 lat, audyt krajobrazowy. Audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości.

Według stanu na koniec 2019 r. województwo warmińsko-mazurskie nie opracowało audytu krajobrazowego.

6. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem

6.1. Demografia

W poniższej tabeli przedstawiono główne wskaźniki demograficzne dla gminy Kielice. Dane dotyczą okresu 2006-2015.

Tabela 8. Podstawowe wskaźniki demograficzne gminy Kielice w latach 2014-2018.

Współczynnik/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ludność ogółem	35	35	35	35	35	35
ludność na 1 km ²	95	95	95	95	95	95
współczynnik feminizacji	5,6	4,6	5,3	6,8	5,3	5,6
urodzenia żywe na 1000 ludności	11,45	11,55	10,25	10,39	11,3	11,45
zgony na 1000 ludności	9,98	9,73	7,77	7,09	8,59	9,98
przyrost naturalny na 1000 ludności	1,47	1,81	2,48	3,3	2,64	1,47
małżeństwa na 1000 ludności	35	35	35	35	35	35

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W analizowanym okresie liczba ludności w gminie Kielice mieściła się w przedziale od 6044 do 6079. Średnia liczba ludności na przestrzeni tych lat wynosiła 6067, a różnica między najmniejszą a największą wartością wynosiła 35, co stanowi prawie 0,57% w stosunku do średniej ogółu. Największą liczbę osób odnotowano w 2014 i 2016 roku zaś

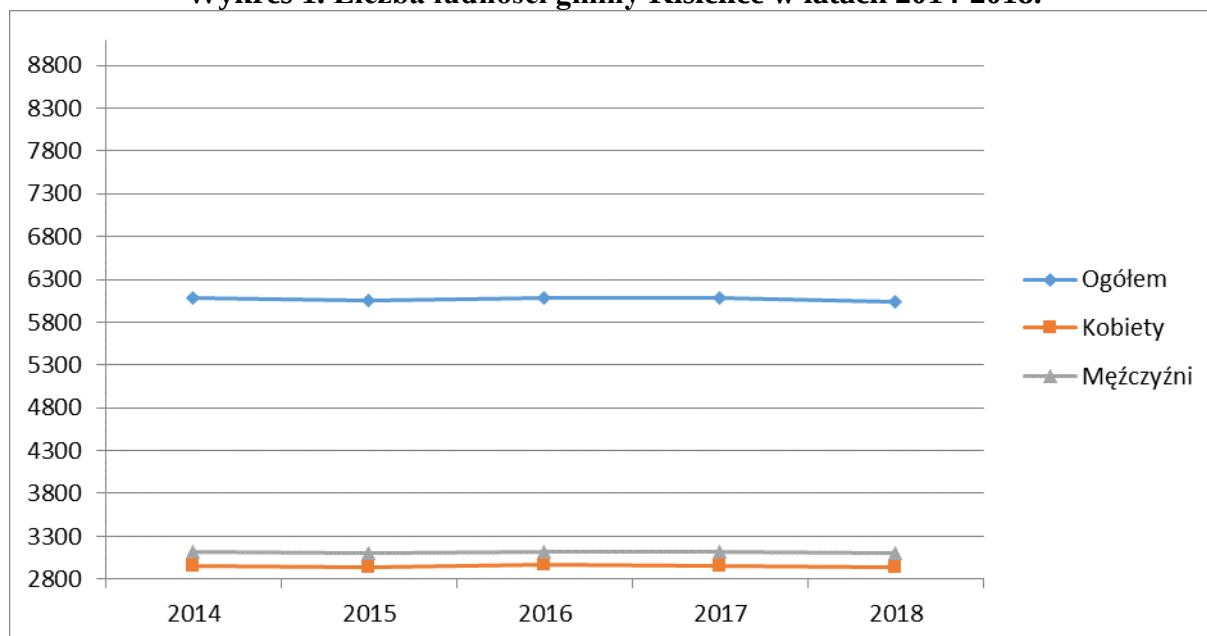
najmniejszą w 2018 roku. W roku 2015 liczba ludności wahała się w okolicach 6079, po czym w roku 2015 odnotowano jej spadek. W latach 2016 – 2017 liczba ludności wzrosła i utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2018 r. zanotowano kolejny spadek. Zjawisko to łatwo zauważyć na wykresie nr 1. Na przestrzeni analizowanych lat średnia liczba ludności na 1 km² wyniosła 35.

Z przeprowadzonego badania w latach 2014 – 2018 jednoznacznie wynika, że wskaźnik feminizacji utrzymuje się na stałym poziomie. Wskaźnik ten przyjął wartość 95 co stanowi o tym, że na 100 mężczyzn przypadło 98 kobiet, czyli występowało mniej kobiet niż mężczyzn.

W gminie Kisielice między 2014 a 2018 rokiem można zauważyć różnorodność między wskaźnikiem urodzeń żywych na 1000 mieszkańców i zgonów na 1000 mieszkańców. Maksimum urodzeń odnotowano w 2014 roku, kiedy to wskaźnik przyjął wartość – 11,45, a minimum w 2016 roku – 10,25. Największą wartość zgonów stwierdzono w 2014 roku, gdy współczynnik wyniósł 9,98, a najmniejszy w 2017 – 7,09. Porównując poszczególne lata średnia urodzeń na 1000 mieszkańców wynosi – 10,91, natomiast średnia zgonów na 1000 mieszkańców wynosi 8,6. Na podstawie powyższych danych można od razu zauważyć, że na przestrzeni badanych lat średni przyrost naturalny wyniósł ponad 2,34. Zjawisko to jest stałe, gdyż od 2014 roku do 2018 roku przyrost naturalny przyjmował wartość powyżej zera. I tak, w 2014 roku osiągnął najmniejszą wartość i był na poziomie 1,47. Najkorzystniejszy pod tym względem był 2017 rok, kiedy przyrost naturalny wyniósł 3,3.

W odniesieniu do współczynnika małżeństw na 1000 ludności można zauważyć, że jego wartości przyjmują różne wartości. W analizowanych latach kształtuje się między wartościami 4,6 a 6,7, a średnia wynosi 6,9.

Wykres 1. Liczba ludności gminy Kisielice w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W zamieszczonej poniżej tabeli przedstawiono ruch naturalny według płci na przestrzeni lat 2014 - 2019, z której wynika, że w gminie Kisielice urodzenia żywe przewyższały zgony. Spowodowało to, że wskaźnik przyrostu naturalnego przyjął wartość dodatnią. W analizowanych latach więcej było urodzeń kobiet niż mężczyzn. Najwięcej urodzeń mężczyzn (47) odnotowano w 2008 roku, podobnie jak najwięcej urodzeń kobiet (46). Skutkowało to najwyższą liczbą urodzeń ogółem (93) również w 2008 roku. Średnia urodzeń na przestrzeni lat 2006 – 2015 wynosiła 75. W przypadku zgonów ich średnia ogółem kształtowała się na poziomie 55, a najwięcej zgonów wystąpiło w 2007 roku. W badanych latach średnio niewiele więcej umierało mężczyzn (30) niż kobiet (25). Najwięcej zgonów mężczyzn (44) wystąpiło w 2007 roku, a zgonów kobiet 31 w 2013 roku.

Dodatni przyrost naturalny w gminie Kisielice to efekt nie tylko wysokiej liczby narodzin, ale także niskiej liczby zgonów. Jak łatwo zauważyć na wykresie nr 2 współczynnik ten najgorzej kształtował się w 2012 roku, kiedy to wyniósł 3. Najniższy wskaźnik przyrostu naturalnego mężczyzn zauważono w 2007 roku, kiedy wyniósł -5, a najniższy wskaźnik przyrostu naturalnego kobiet zauważono w 2013 roku, kiedy wyniósł -1. Średnia przyrostu naturalnego w analizowanych latach wynosiła ok. 20, w przypadku mężczyzn było to 6, a kobiet 14.

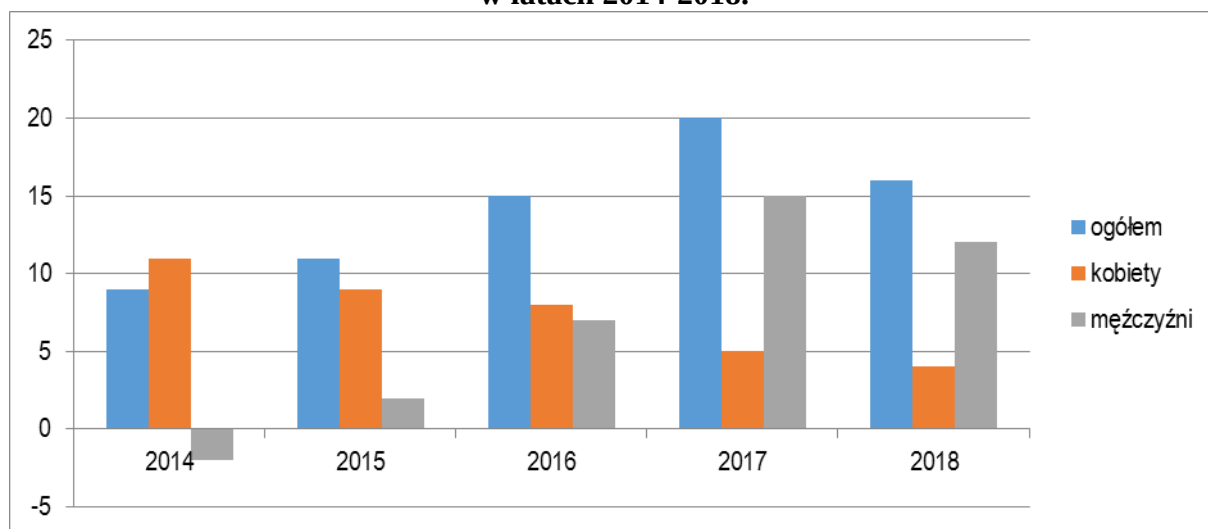
Tabela 9. Ruch naturalny na terenie gminy Kisielice na przełomie lat 2006-2015.

ROK		2014	2015	2016	2017	2018
Urodzenia żywe						
Ogółem	osoba	70	70	62	63	68
Kobiety	osoba	37	37	28	29	31

Mężczyźni	osoba	33	33	34	34	37
Zgony ogółem						
Ogółem	osoba	61	59	47	43	52
Kobiety	osoba	26	28	20	24	27
Mężczyźni	osoba	35	31	27	19	25
Przyrost naturalny						
Ogółem	osoba	9	11	15	20	16
Kobiety	osoba	11	9	8	5	4
Mężczyźni	osoba	-2	2	7	15	12

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 2. Urodzenia żywe, zgony, przyrost naturalny na terenie gminy Kielce w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

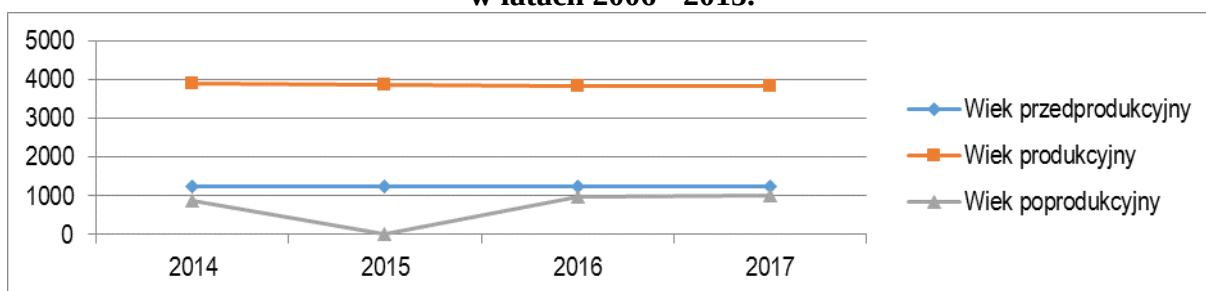
Najbardziej liczną grupą ludności w gminie Kielce zgodnie z poniższą tabelą były osoby w wieku produkcyjnym. Średnia ich w latach 2014 – 2018 wynosiła 3857,6. Natomiast do najmniej licznej grupy należały osoby w wieku poprodukcyjnym, gdzie średnia ich na przestrzeni analizowanych lat wynosiła 784,2 osób. Przyrost naturalny w gminie Kielce w latach 2014 - 2018 był dodatni. Jak przedstawiono w poniższej tabeli saldo migracji najniższą wartość przyjmowało w 2017 roku i wynosił -55. Średnia tego wskaźnika w analizowanych latach wynosiła -45,6. Liczba zameldowań przyjmowała najwyższą wartość w 2015 roku, podobnie jak liczba wymeldowań.

Tabela 10. Migracje ludności gminy Kielce w latach 2014-2018.

Rodzaj migracyjny/rok	2014	2015	2016	2017	2018
zameldowania	57	65	52	60	57
wymeldowania	108	116	71	115	109
saldo migracji	-51	-51	-19	-55	-52

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 3. Ludność według grup ekonomicznych wieku w gminie Kielce w latach 2006 - 2015.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

6.2. Zatrudnienie

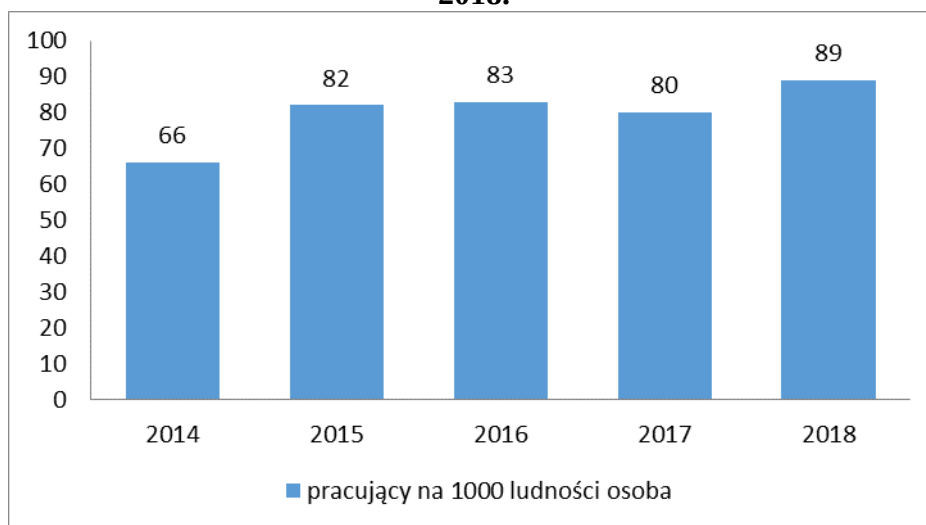
W oparciu o poniższą tabelę oraz poniższy wykres można zauważyć, że w gminie Kielce liczba zatrudnionych kobiet była wyższa od liczby pracujących mężczyzn. Średnia liczba zatrudnionych kobiet w latach 2006 – 2015 wynosiła 222, natomiast mężczyzn 158. Najmniej kobiet było zatrudnionych (180) w 2007 roku, natomiast mężczyzn (144) w 2014 roku. Ogółem średnio zatrudnionych było 380 osób. Najwięcej osób zatrudnionych było w 2015 roku.

Tabela 11. Pracujący na terenie gminy Kielce według płci w latach 2014-2018.

Rok/rodzaj	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	403	495	504	485	540
Mężczyźni	144	170	152	173	195
Kobiety	259	325	352	312	345

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 4. Pracujący na 100 ludności na terenie gminy Kielce na przełomie lat 2014-2018.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

6.3. Bezrobocie

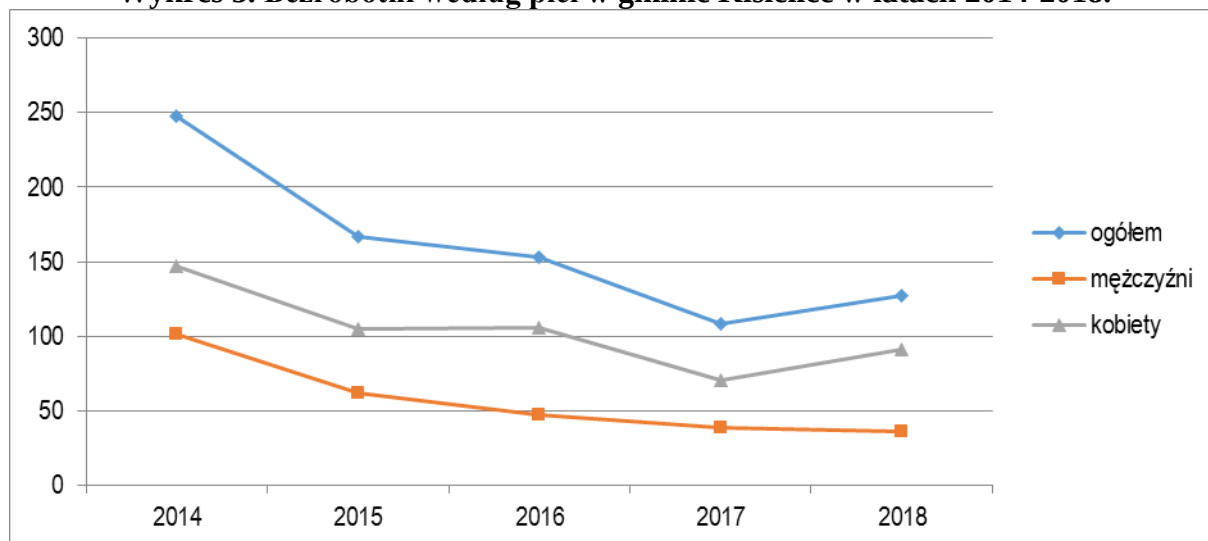
Poniższa tabela przedstawia liczbę bezrobotnych według płci w latach 2014 – 2018. Najwięcej bezrobotnych osób (248) było w 2014 roku, a najmniej (108) w 2017 roku. Średnia bezrobocia w danych latach wynosiła 111. Na wykresie nr 6 można zauważyć, że liczba bezrobotnych kobiet przewyższa liczbę bezrobotnych mężczyzn. Średnia liczba kobiet bezrobotnych w analizowanym okresie wynosiła 74,4, a średnia liczba mężczyzn – 36,6. Najwięcej bezrobotnych kobiet i mężczyzn na terenie gminy zarejestrowano w 2014 roku – 147 kobiet oraz 101 mężczyzn.

Tabela 12. Bezrobotni według płci na terenie gminy Kisielice w latach 2014-2018.

BEZROBOTNI					
Rok/płeć	2014	2015	2016	2017	2018
ogółem	248	167	153	108	127
mężczyźni	101	62	47	38	36
kobiety	147	105	106	70	91

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 5. Bezrobotni według płci w gminie Kisielice w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

6.4. Działalność gospodarcza

Jak wynika z poniższej tabeli, w której przedstawione zostały podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w latach 2006 - 2016 w gminie Kisielice, liczba podmiotów gospodarki narodowej w roku 2016 była wyższa (o 42) w stosunku do roku pierwszego badanego okresu. Najmniejszą liczbę podmiotów (313) odnotowano w 2009 roku, a największą (361) w 2014 roku. W ramach sektora publicznego również zachodziły pewne zmiany – od 2006 do 2016 roku widać wzrost liczby podmiotów sektora publicznego o 6. Natomiast sektor prywatny podobnie jak sektor gospodarki narodowej ogółem podniósł swój zasób (o 36) w 2016 roku w stosunku do roku pierwszego badanego okresu. Najniższą wartość (294) przyjął w 2009 i 2011 roku, a najwyższą (335) w 2014 i 2016 roku.

Tabela 13. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Kisielice w latach 2014-2018.

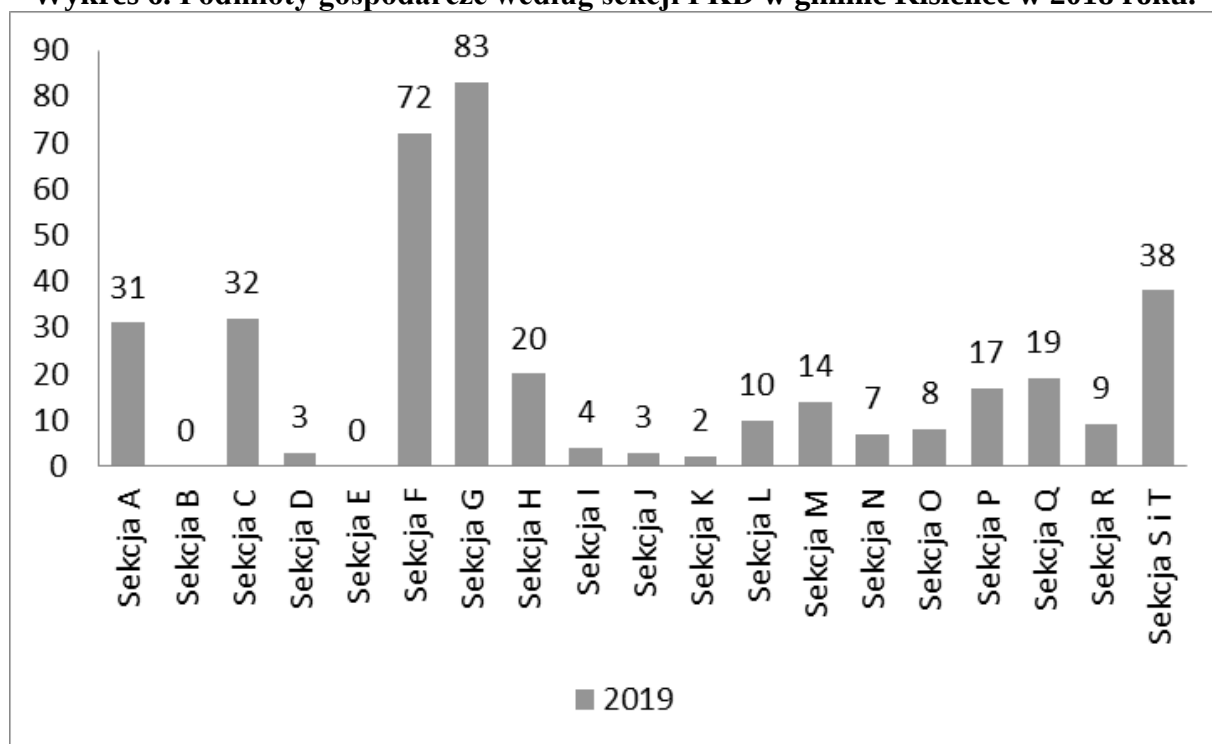
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH						
ROK	2014	2015	2016	2017	2018	
Ogółem						
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	361	346	359	367	373

Sektor publiczny					
Ogółem	jed.gosp.	26	24	24	23
		21			
Sektor prywatny					
Ogółem	jed.gosp.	335	321	335	344
		352			

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiono podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD w gminie Kisielice. Do przodujących podmiotów zaliczyć można te z sekcji G (83 podmiotów), czyli handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz sekcji F (72 podmiotów) - budownictwo. Ponadto należałoby również wspomnieć sekcje nieco mniej liczne tj. sekcja C (32 podmioty) Przetwórstwo przemysłowe, A (31 podmioty) - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, sekcja S i T (38 podmiotów) - pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, sekcja H (20 podmiotów) - transport i gospodarka magazynowa, sekcja P (18 podmiotów) – edukacja, sekcja Q (19 podmiotów) - opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz sekcja M (14 podmiotów) - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Pozostałe sektory nie górują ani odgrywają ważnej kwestii w gminie Kisielice.

Wykres 6. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD w gminie Kisielice w 2018 roku.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Podział gospodarki narodowej według Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007:

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe;
- Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- Sekcja F – Budownictwo;
- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;
- Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa;
- Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi;
- Sekcja J - Informacja i komunikacja;
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa;
- Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;
- Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
- Sekcja P – Edukacja;
- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna;
- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa;
- Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;
- Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne.

6.5. Oświata

Na terenie gminy Kisielice funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Przedszkola i punkty przedszkolne:
  - Zespół Szkół w Kisielicach – Przedszkole w Kisielicach.
- Szkoły Podstawowe:

- Zespół Szkół w Kisielicach - Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Kisielicach,
- Szkoła Podstawowa w Goryniu,
- Szkoła Podstawowa w Łęgowie.
- Szkoły gimnazjalne:
  - Zespół Szkół w Kisielicach - Publiczne Gimnazjum w Kisielicach.
- Szkoły ponadgimnazjalne:
  - Zespół Szkół Rolniczych w Kisielicach.

Według danych GUS z 2018 roku na terenie gminy Kisielice na jeden oddział w szkołach podstawowych przypadało 14 dzieci, zaś w gimnazjum 21 dzieci. Współczynnik skolaryzacji brutto, według danych GUS z 2018 roku, wynosi odpowiednio 96,05% dla szkół podstawowych i 74,58% dla szkół gimnazjalnych. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia.

6.6. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Kisielice z kategorii obiektów związanych z ochroną zdrowia funkcjonuje jedna tego typu placówka – przychodnia NZOZ (publiczne centrum medyczne) przy ul. Henryka Sienkiewicza. Na terenie miasta Kisielice znajdują się dwa punkty apteczne – na ul. Jagiellońskiej oraz na ul. Dolnej. Oferują one w szczególności wybór i zakup środków leczniczych.

6.7. Uwarunkowania wynikające z dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, podmioty publiczne powinny wypełniać obowiązki służące zapewnianiu dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. Według stanu na rok 2019 nie wszystkie obiekty użyteczności publicznej spełniają funkcjonujące na terenie gminy Kisielice wymagane kryteria.

6.8. Kultura

Na terenie gminy Kisielice wśród obiektów pełniących funkcję kulturalną uwzględnia się przede wszystkim Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury oraz Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną. Obie placówki kultury zlokalizowane są przy ul. Polnej 1 w Kisielicach. W ramach

ich aktywności prowadzone są biegi (np. Tropem Wilczym lub o puchar XXX-lecia Kisielic), koncerty, wernisaże i wystawy oraz warsztaty (np. tworzenia ozdób świątecznych i biżuterii, dekorowania stołu, komputerowe, kulinarne). Do kluczowych wydarzeń kulturalnych zaliczają się „Dni Kisielic”, Przeglądy Piosenki Biesiadnej „Cygany” oraz gminne Święto Plonów (tzw. dożynki) z tradycyjnym konkursem wieńców.

Na terenie gminy Kisielice funkcjonują ponadto stowarzyszenia. Do głównych należą:

- Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnym "Rozwiń Skrzydła";
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych w Kisielicach;
- Stowarzyszenie "Pod Tęczą";
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej i Byłych Więźniów Politycznych, Koło Miejsko-Gminne w Kisielicach;
- Związek Prusów w Polsce;
- Stowarzyszenie "Nasza Przyszłość w Butowie";
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Klimy;
- Stowarzyszenie "Lepsza Przyszłość Łodygowa";
- Stowarzyszenie "Zgoda";
- Stowarzyszenie "Sami Swoi Jędrychowo"³.

6.9. Sport

Na terenie gminy Kisielice bazę sportową stanowią:

- Centrum Sportowe przy Szkole Podstawowej w Łęgowie;
- Stadion miejski w Kisielicach,
- Boisko przy Szkole Podstawowej w Goryniu.

Do najważniejszych wydarzeń sportowych na terenie gminy należą Turniej „Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku”, bieg o Puchar XXX-lecia Kisielic, turnieje piłki nożnej i siatkowej. Na terenie gminy funkcjonuje również klub sportowy MLKS Olimpia Kisielice.

6.1. Turystyka

Ocena turystycznej atrakcyjności miejscowości bądź terenu wymaga analizy poszczególnych kryteriów składających się na całość uwarunkowań turystycznych wpływających na wzrost zainteresowania, a konsekwencji na rozwój ruchu turystycznego.

---

³ Materiał źródłowy: <http://www.powiat-ilawski.pl/index.php/stowarzyszenia>

O tym, czy określony fragment przestrzeni zostanie uznany za atrakcyjny turystycznie decyduje zarówno obiektywna ocena jego elementów jak i subiektywny odbiór całokształtu zasobów przez odwiedzających. Zgodnie z podziałem kryteriów atrakcyjności, na pozytywną ocenę turystyczną danego obszaru składają się⁴:

- walory (zasoby) turystyczne, w tym:
  - walory przyrodnicze (naturalne),
  - walory pozaprzyrodnicze (antropogeniczne);
- zagospodarowanie turystyczne, w tym:
  - baza noclegowa,
  - baza żywieniowa,
  - baza komunikacyjna (dostępność),
  - baza towarzysząca;
- atrakcje turystyczne;
- turystyczne jednostki przestrzenne.

Na podstawie analizy poszczególnych kryteriów atrakcyjności turystycznej, stwierdza się, że Gmina Kisielice posiada dogodne warunki do rozwoju turystyki i rekreacji, o których decydują unikalne i wartościowe uwarunkowania.

Wśród gminnych walorów naturalnych, umożliwiających rozwój rekreacji oraz turystyki poznawczej, wypoczynkowej czy kwalifikowanej, wyróżnia się:

- zróżnicowane i bogactwo form ukształtowania terenu m.in. doliny rzeczne rzeki Gardęgi;
- walory wód powierzchniowych:
  - ciek i rzeka Gardęgi i jej dopływów o walorach przyrodniczych i krajobrazowych,
  - zbiorniki wodne jez. Goryńskie, Trupel, Dłużek, Popówko;
- atrakcyjny krajobraz przestrzeni wiejskiej;
- unikatowe zbiorowiska roślinne, w szczególności obrzeżne przestrzenie leśne o zróżnicowanym drzewostanie, w tym kompleksy w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego, wartościowe torfowiska, kompleksy łąk i pastwisk;
- formy ochrony przyrody, w tym szczególnie wartościowe obszary i obiekty:
  - pomniki przyrody,
  - Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego;

---

⁴ Kruczek W., 2007r., Turystyka, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

- sprzyjający, łagodny klimat.

Wśród walorów antropogenicznych, na terenie Gminy wyróżnia się:

- zabytki architektury i budownictwa, m.in. (Kościół pw. Matki Bożej Królowej Świata w Kisielicach, Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Goryniu, Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia w Łągowie);
- zabytki archeologiczne.

Gminną bazę żywieniową stanowią wszelkie obiekty gastronomiczne służące zaspokojeniu potrzeb żywnościowych turystów. Do grupy tej zalicza się również zakłady zaopatrujące odwiedzających w artykuły żywnościowe, czyli sieć sklepów spożywczych.

Na bazę komunikacyjną składa się sieć połączeń, dróg, szlaków i wyciągów komunikacyjnych. Poziom rozwinięcia bazy komunikacyjnej stanowi o dostępności oraz łatwości poruszania się po obszarze Gminy przez potencjalnych turystów. Do bazy komunikacyjnej gminy Kisielice w szczególności zalicza się:

- sieć dróg publicznych (przez teren gminy przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne),
- przystanki autobusowe,
- szlaki rowerowe, takie jak:
  - Czerwony Szlak Autorytetów Jezierzycze-Iława-Kisielice o długości 59,8 km,
  - Szlak Niebieski – w krainie Wiatraków Kisielice-Trupel o długości 26,1 km,
  - Żółty Szlak Pocztyliona Elbląg-Pasłęk-Małdyty-Zalewo-Susz-Kicielice-Goryń o długości 128,7 km,
- kąpielisko usytuowane nad Jeziorem Rakowym w środku lasu w odległości około 3 km od Kisielic, posiadające plażę, trzy pomosty i zjeżdżalnię dla dzieci oraz nad jeziorem Trupel,
- jeziora pełniące funkcje rekreacyjne, w tym wędkarskie.

Ponadto w zakres bazy towarzyszącej wchodzi cała gminna infrastruktura techniczna (wodociągi, kanalizacja, sieć energetyczna) oraz społeczna (ośrodek zdrowia, biblioteka wraz z Gminnym Ośrodkiem Kultury, Urząd Pocztowy, punkt apteczny, bank).

Atrakcje turystyczne stanowią wszelkiego rodzaju obiekty będące przedmiotem zainteresowania turystycznego i wpływające na natężenie ruchu turystycznego. Do gminnych atrakcji turystycznych zaliczyć zatem można wszystkie wyżej wymienione formy i obiekty pod warunkiem, że są one związane z Gminą (np. z kulturą mieszkańców), na ich temat

dostępne są informacje turystyczne (np. w postaci ulotek, informacji internetowej, oznaczenia kartograficznego) oraz w sposób realny wpływają na wzrost ruchu turystycznego.

7. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą dotyczyć przede wszystkim środowiska naturalnego, działalności człowieka a także zdarzeń spowodowanych działaniem sił przyrody.

7.1. Zagrożenia zalewowe

Tereny gminy Kisielice narażone są na występowanie powodzi. Wzdłuż rzeki Gardęgi występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią i są to obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%.

Zjawisko powodzi wywołuje obfitość wód powierzchniowych, znacznie przekraczającą stan przeciętny. Powoduje ono występowanie wód rzek, cieków, zbiorników wodnych z ich naturalnych lub sztucznie utworzonych granic i zalewanie sąsiadujących z nimi terenów lądowych. Dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 310 z późn. zm.).

Główne, naturalne przyczyny powodzi to:

- długotrwałe opady atmosferyczne lub krótkotrwałe opady o bardzo wysokiej intensywności;
- gwałtowne topnienie śniegu;

Przyczyny wywołane działalnością człowieka to:

- awarie i katastrofy urządzeń i budowli hydrotechnicznych, stanowiących osłony przeciwpowodziowe;
- nadmierny spływ wód powierzchniowych do odbiorników nieprzystosowanych do tego zjawiska, wywołany uszczelnieniem dużych obszarów zurbanizowanych;
- regulacja rzek prowadzona bez należytej oceny jej skutków.

7.2. Zagrożenia hałasem

Hałas jest specyficznym czynnikiem zanieczyszczającym środowisko, charakteryzującym się mnogością źródeł i powszechnością występowania we wszystkich środowiskach biosfery. Głównym zagrożeniem jest hałas od przemysłu i środków transportu.

Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu danego obszaru. W decydującym stopniu zależy on od jego urbanizacji oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego od dróg, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł;
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie;
- hałasu komunalnego towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

Wzrost natężenia ruchu pojazdów powoduje pogorszenie klimatu akustycznego. Przez teren gminy Kisielice nie przebiega droga wojewódzka wzdłuż której poziom natężenia hałasu mógłby być wyższy niż na pozostałych obszarach.

7.3. Pożary lasów

Obszar gminy Kisielice w około 14,17% pokryty jest gruntami leśnymi, zadrzewionymi oraz zakrzewionymi. Na ww. gruntach występuje niebezpieczeństwo pożarów leśnych. Do najistotniejszych przyczyn pożarów należy zaliczyć:

- nieostrożne uprawianie turystyki krajoznawczej,
- nieprzestrzeganie zakazów tam obowiązujących tj. palenie ognisk, gałęzi, palenie tytoniu,
- awarie i pożary linii energetycznych;
- podpalenia.

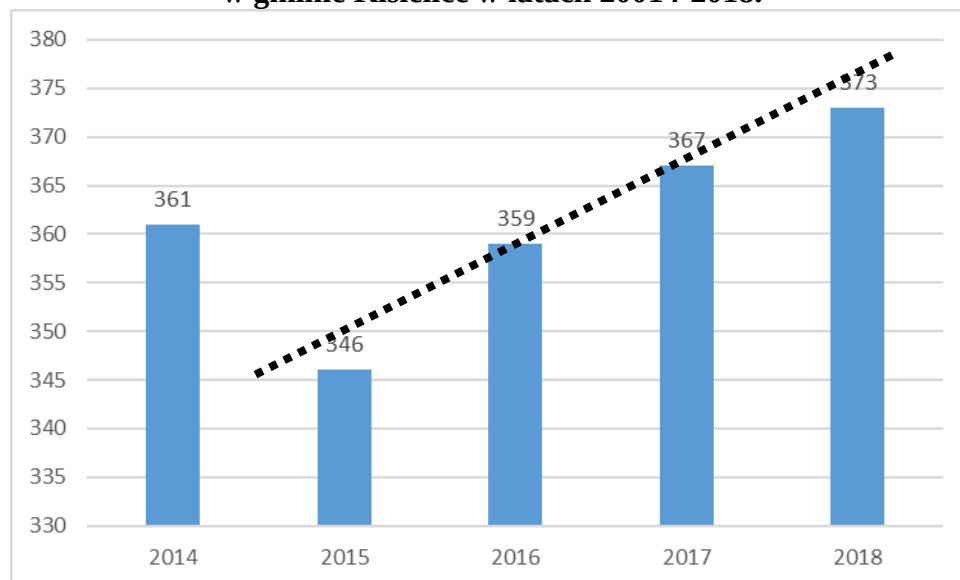
8. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

8.1. Analiza ekonomiczna

Rozwój przestrzenny gminy Kisielice koncentruje się w największych miejscowościach gminy. Analiza zmieniającej się liczby podmiotów gospodarczych w latach 2009 - 2016 wskazuje, że ich liczba zmieniała się, można jednak zaobserwować tendencję wzrostu liczby podmiotów gospodarczych. W 2015 roku najwięcej podmiotów należało do sekcji: G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (80 podmiotów), F – budownictwo (68 podmiotów), A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (34 podmioty), S i T - pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (27 podmiotów), H - transport i gospodarka

magazynowa (26 podmiotów), P – edukacja (18 podmiotów), Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna (16 podmiotów) oraz M (13 podmiotów) - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej ogółem zarejestrowane w rejestrze REGON w gminie Kisielice w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na powyższym wykresie można zaobserwować wahania liczby podmiotów gospodarczych. Można prognozować, że w najbliższych latach wskazane wartości będą utrzymywały się na podobnym poziomie, bądź też będą rosły, biorąc pod uwagę tendencję wzrostu w latach 2015 – 2018.

Rozwój lokalny - finansowanie

W procesie strategicznego zarządzania gminą finanse odgrywają podstawową rolę. Możliwości finansowe gminy w ścisłym powiązaniu z jakością zarządzania stanowią podstawę do wyznaczenia strategicznych celów jej rozwoju, rozumianego jako proces kształtowania zmian w kierunku jak najbardziej pożądanym, akceptowanym społecznie i ekonomicznie, zgodnie z wymogami racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

Między rozwojem lokalnym a finansami gminy występują wzajemne powiązania i uwarunkowania. Gmina bowiem ponosi najpierw wydatki, w określonych działach, aby mógł dokonać się rozwój społeczno-gospodarczy.

Gospodarowanie przestrzenią

Szczególnie istotną rolę w rozwoju gminy odgrywa polityka przestrzenna. Na szczeblu gminnym instrumentem, dzięki któremu możliwe jest efektywne wykorzystanie przestrzeni

i zarządzanie nią, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W gminie Kisielice obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujących pełną powierzchnię gminy. W związku z tym w gminie Kisielice nie ma potrzeby stosowania dodatkowego narzędzia planistycznego jakim są decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W przypadku gminy Kisielice, gdzie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w pełni pokrywające gminę, nie ma możliwości wydawania decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. Gmina posiada zatem pełną kontrolę nad planowanymi inwestycjami oraz ładem przestrzennym.

8.2. Analiza środowiskowa

Środowisko przyrodnicze Kisielic ma duży wpływ na jej rozwój i zagospodarowanie przestrzenne.

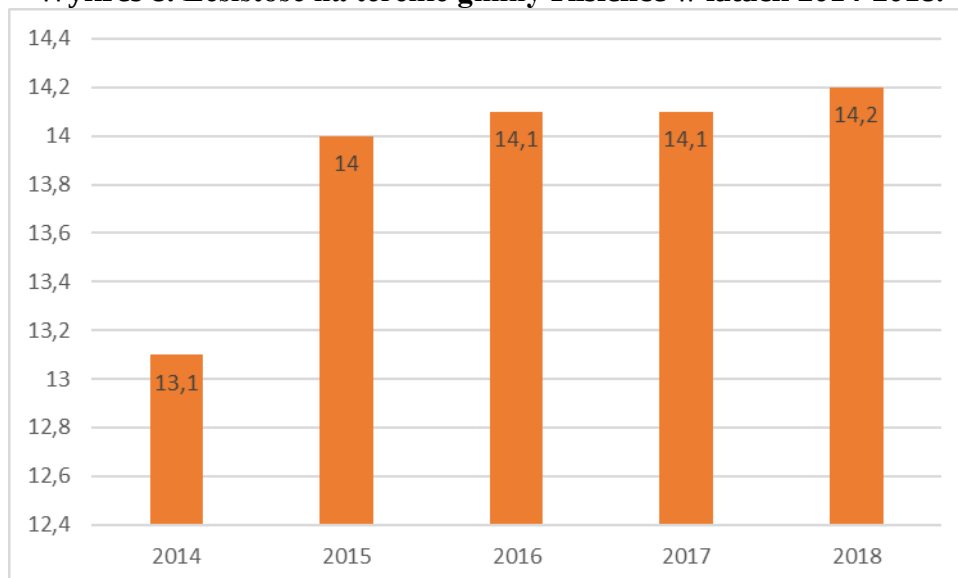
Elementami przyrodniczymi ograniczającymi lokalizację nowej zabudowy są:

- tereny leśne;
- grunty orne klas I-III;
- formy ochrony przyrody.

Grunty rolne i leśne

Użytki rolne zajmują 12 817 ha, co stawia je na pierwszym miejscu w strukturze użytkowania gruntów w gminie i wynosi około 74%. Powierzchnia geodezyjna gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych na terenie gminy Kisielice wynosi 2 449 ha, co stanowi ok. 15% powierzchni ogółu. Pozostałe grunty zajmują 2 020 ha, czyli 10% całkowitej powierzchni gminy. Lesistość na terenie gminy Kisielice w latach 2014-2018 sukcesywnie rosła.

Wykres 8. Lesistość na terenie gminy Kieselice w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Utrzymanie takiej tendencji wiąże się z wyzbyciem przyczyn, które mogą zmniejszać powierzchnię lasów. Zalicza się do nich: procesy deforestacyjne (wylesiania) związane z tworzeniem pól i pastwisk, przetwórstwem drewna, opałem, przygotowywaniem terenów pod zabudowę głównie mieszkaniową jednorodzinną. Dodatkowo pożary oraz zmiany klimatyczne i zanieczyszczenia są źródłem kurczenia się powierzchni lasów. Fragmentaryzacja lasów prowadzi do: zmniejszenia bioróżnorodności, zakłóceń stosunków wodnych, wzmocnienia erozji gleby.

W celu ochrony gruntów rolnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi; rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze; zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych; ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi. Natomiast w celu ochrony gruntów leśnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi; przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej; poprawianiu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych w skutek działalności nieleśnej; poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności; ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni

ziemi.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161) „w lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa, oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzenia służące turystyce”.

Zgodnie z ww. ustawą przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby. Zgoda na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne następuje tylko w procedurze sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona gruntów rolnych realizowana jest na dwóch poziomach. Pierwszy poziom odbywa się z zastosowaniem procedury planistycznej, czyli zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne – poprzez uchwalenie (lub zmianę) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Drugi poziom stanowi wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntu z produkcji rolniczej lub leśnej.

Według ustawodawcy, na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności rolniczej. Przepis ten wskazuje ogólne przesłanki, jakimi powinien kierować się organ administracji publicznej, przeznaczając określone grunty na cele nierolnicze i nieleśne. Stanowi on swoiste wytyczne dotyczące ochrony gruntów rolnych i leśnych, w tym odnośnie do ograniczania skutków ujemnego oddziaływania na grunty.

Przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych klasy I – III – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. W związku z wejściem nowelizacji Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I – III nie wymagają uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, wówczas gdy spełnią łącznie poniższe warunki:

- co najmniej połowa powierzchni każdej zwartej części gruntu zawiera się w obszarze zwartej zabudowy;
- położone są w odległości nie większej niż 50 m od granicy najbliższej działki budowlanej;
- położone są w odległości nie większej niż 50 metrów od drogi publicznej;
- ich powierzchnia nie przekracza 0,5 ha, bez względu na to, czy stanowią jedną całość, czy stanowią kilka odrębnych części.

Przytaczana ustawa ma na celu ograniczenie do działalności człowieka na terenach leśnych i rolnych wysokich klas bonitacyjnych i tym samym wprowadza duże ograniczenia w ich zabudowie.

Formy ochrony przyrody

Przyroda ze swej istoty stanowi element przestrzeni, stąd też racjonalne korzystanie z zasobów i walorów danego terenu musi uwzględniać potrzeby ochrony przyrody. Ochronie przyrody służą przede wszystkim formy ochrony przyrody, ustanowione w trybie i na zasadach ustawy o ochronie przyrody.

Różnorodność formy ochrony przyrody, występujących na terenie w znaczącej mierze wpływa na ograniczenie lokalizacji nowej zabudowy. W granicach gminy znajdują się:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego,
- pomniki przyrody.

Do każdej z form ochrony przyrody odnoszą się przepisy prawne, które wprowadzają określone ograniczenia mające zapewnić zamierzony efekt i cel tworzenia takiej formy ochrony przyrody.

Obszary wyłączone z zabudowy

Na terenie gminy Kisielice znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Gardęgi, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%).

Ustawodawca zagwarantował respektowanie bezpośrednich zakazów na etapie planowania przestrzennego przez wprowadzenie nakazu uwzględniania ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym w koncepcji zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Tereny prawnie chronione oraz tereny na których występują ograniczenia i zakazy zabudowy, ulegają zmianą o czym mogą świadczyć np. raporty o stanie środowiska przyrodniczego oraz monitoringi środowiska. Zakaz zabudowy na terenach szczególnego zagrożenia powodzią wpływa na ograniczenie skutków powodzi.

Od kilku lat można zaobserwować wprowadzanie wielu zmian w przepisach dotyczących ochrony środowiska, które mają na celu skuteczniejsze rozwiązywanie problemów ekologicznych terenów cennych przyrodniczo. Przepisy prawne stanowią gwarancję formalną zadań ochrony środowiska w procedurze planistycznej. Zarówno

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i plany miejscowe muszą uwzględniać przepisy odrębne dotyczące m.in. ochrony przyrody, wód, gruntów rolnych i leśnych. Organy administracyjne mają coraz większą świadomość ekologiczną co ma odzwierciedlenie w zmieniających się przepisach.

Utrzymanie cennych walorów przyrodniczych, czy krajobrazowych danego terenu wiąże się z pewnymi obostrzeniami, co powinno spotykać się ze zrozumieniem społeczeństwa, gdyż bez nich tereny chronione, które przyciągają swoją atrakcyjnością przyrodniczą i krajobrazową mogą stracić swoje największe walory.

8.3. Analiza społeczna

Pracujący

W 2015 roku liczba zatrudnionych w gminie Kisielice wynosiła 495 osób i było to o 37,12 % więcej niż w 2011 roku. Liczba pracujących kobiet i mężczyzn w analizowanych jednostkach administracyjnych malała i wzrastała. Biorąc pod uwagę analizowany przedział czasowy, można uznać, że w przyszłych latach nastąpi wzrost liczby pracujących mieszkańców w gminie.

Tabela 14. Liczba pracujących mieszkańców gminy Kisielice na tle powiatu iławskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2011-2015.

	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2018/2015
Liczba pracujących ogółem						
gmina Kisielice	403	495	504	485	540	133,99%
powiat iławski	20560	20683	20942	21543	21561	104,26%
województwo warmińsko-mazurskie	273 566	275 374	281865	287401	288858	105,58%
Mężczyźni						
gmina Kisielice	144	170	152	173	195	135,41%
powiat iławski	11 061	11 020	11199	11643	11706	105,83%
województwo warmińsko-mazurskie	133 760	134 374	138370	141294	141750	105,97%
Kobiety						
gmina Kisielice	259	325	352	312	345	133,2%
powiat iławski	9 499	9 663	9743	9900	9855	103,74%
województwo warmińsko-mazurskie	139 806	141 000	143495	146107	147108	105,22%

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Bezrobocie

Bezrobocie należy do głównych problemów społeczno-ekonomicznych w skali całego kraju. Problem ten nie ominął również gminy Kisielice. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2018 liczba bezrobotnych w gminie Kisielice wynosiła 127 osoby. Sytuacja nie należy do najgorszych, ponieważ liczba bezrobotnych była trzykrotnie niższa od

liczby osób zatrudnionych.

W celu zmniejszenia bezrobocia wśród mieszkańców należy podjąć następujące działania:

- aktywizacja bezrobotnych,
- tworzenie nowych miejsc pracy,
- podejmowanie działalności gospodarczej przez mieszkańców,
- organizowanie kwalifikowanych kursów zawodowych.

Poziom życia oraz wielkość dochodów mieszkańców gminy są podstawowym determinantem przyszłego rozwoju. Możliwość osiągania dochodów, warunki mieszkaniowe, dostęp do oświaty, ochrona zdrowia oraz dóbr kultury są o wiele mniejsze niż w skali województwa czy kraju. Dla bezpieczeństwa społecznego wymagane jest stworzenie takiego systemu zaspakajania potrzeb bytowych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających warunków społecznych.

Edukacja

Na terenie gminy Kisielice nie funkcjonują punkty wychowania przedszkolnego. W szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne. Liczbę uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych uczęszczających do ww. placówek wymieniono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Placówki szkolne i przedszkolne w gminie Kisielice w latach 2015-2018.

Placówki oświaty	2015	2016	2017	2018
Punkty przedszkolne	0	0	0	0
Przedszkola	4	4	4	4
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	2	2	2	2
Dzieci w przedszkolach	157	164	197	193
Szkoły podstawowe	4	4	4	4
Uczniowie szkół podstawowych	471	465	510	584
Szkoły gimnazjalne	1	1	1	0
Uczniowie szkół gimnazjalnych	187	174	111	44

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 16. Liczba uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych gminy Kisielice na tle powiatu i województwa.

	2015	2016	2017	2018
Uczniowie				
gmina Kisielice	471	465	510	584
powiat ilawski	6 848	6254	7134	8198
województwo warmińsko-mazurskie	93 910	86097	98442	112094

Absolwenci				
gmina Kielice	62	51	Brak danych	Brak danych
powiat iławski	964	928	Brak danych	Brak danych
województwo warmińsko-mazurskie	13 715	13263	Brak danych	Brak danych

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 17. Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach na tle powiatu i województwa.

	2015	2016	2017	2018
Uczniowie				
gmina Kielice	187	174	111	144
powiat iławski	3 083	2936	1921	974
województwo warmińsko-mazurskie	42 963	41821	27539	13503
Absolwenci				
gmina Kielice	54	63	49	55
powiat iławski	1016	1021	957	919
województwo warmińsko-mazurskie	14 054	13811	13226	13377

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W analizowanych jednostkach administracyjnych nie odnotowano wspólnego trendu (wzrostowego bądź spadkowego) co do liczby uczniów i absolwentów.

Ochrona zdrowia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2018 roku w gminie Kielice udzielono 24444 porad lekarskich i ich liczba wzrosła od 2016 roku o 4,28%. W województwie warmińsko-mazurskim liczba udzielonych porad również wzrosła o około 4,4% a powiecie iławskim o prawie 11%

Tabela 18. Liczba porad udzielonych w placówkach opieki zdrowotnej w gminie Kielice na tle powiatu i województwa w latach 2013-2015.

	2016	2017	2018	Zmiana 2018/2016
gmina Kielice	23439	23825	24444	104,28
powiat iławski	365861	382093	405765	110,9
województwo warmińsko-mazurskie	6178092	6258881	6450099	104,4

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Pomoc społeczna

Wśród głównych powodów trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców gminy należy wymienić: bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz niepełnosprawność. Główną placówką, z której pomoc mogą czerpać dotknięci powyższymi problemami mieszkańcy, jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 19. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Kielice na tle powiatu i województwa w latach 2015 – 2018.

	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2015/2012
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej					
gmina Kielice	332	308	292	282	84,93%
powiat ławski	4 163	3885	3608	3528	84,74%
województwo warmińsko-mazurskie	68 973	65447	59616	55509	80,47%
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej					
gmina Kielice	1 016	919	836	809	79,62%
powiat ławski	11 367	10195	9061	8636	75,97%
województwo warmińsko-mazurskie	171 269	156672	137372	124966	72,96%

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Infrastruktura techniczna

W gminie Kielice obserwuje się rozwój infrastruktury technicznej. W analizowanych jednostkach administracyjnych nie odnotowano wspólnego trendu (wzrostowego bądź spadkowego) co do wyposażenia w infrastrukturę wodociągową. Zarówno w gminie Kielice, jak i powiecie ławskim oraz województwie warmińsko-mazurskim wzrasta liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. W powiecie ławskim oraz na poziomie wojewódzkim udział korzystających z sieci gazowej spada. W przyszłości prognozuje się dalszy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Kielice.

Tabela 20. Udział ludności korzystającej z infrastruktury technicznej w latach 2016-2018.

	2016	2017	2018
Sieć wodociągowa			
gmina Kielice	6017	6016	5983
powiat ławski	89546	89523	89818
województwo warmińsko-mazurskie	1361920	1359180	1355567
Sieć kanalizacyjna			
gmina Kielice	2849	2611	2589
powiat ławski	69926	69457	69955
województwo warmińsko-mazurskie	1067717	1063709	1062696
Sieć gazowa			
gmina Kielice	3	0	0
powiat ławski	31075	30800	30299
województwo warmińsko-mazurskie	612235	609732	605131

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

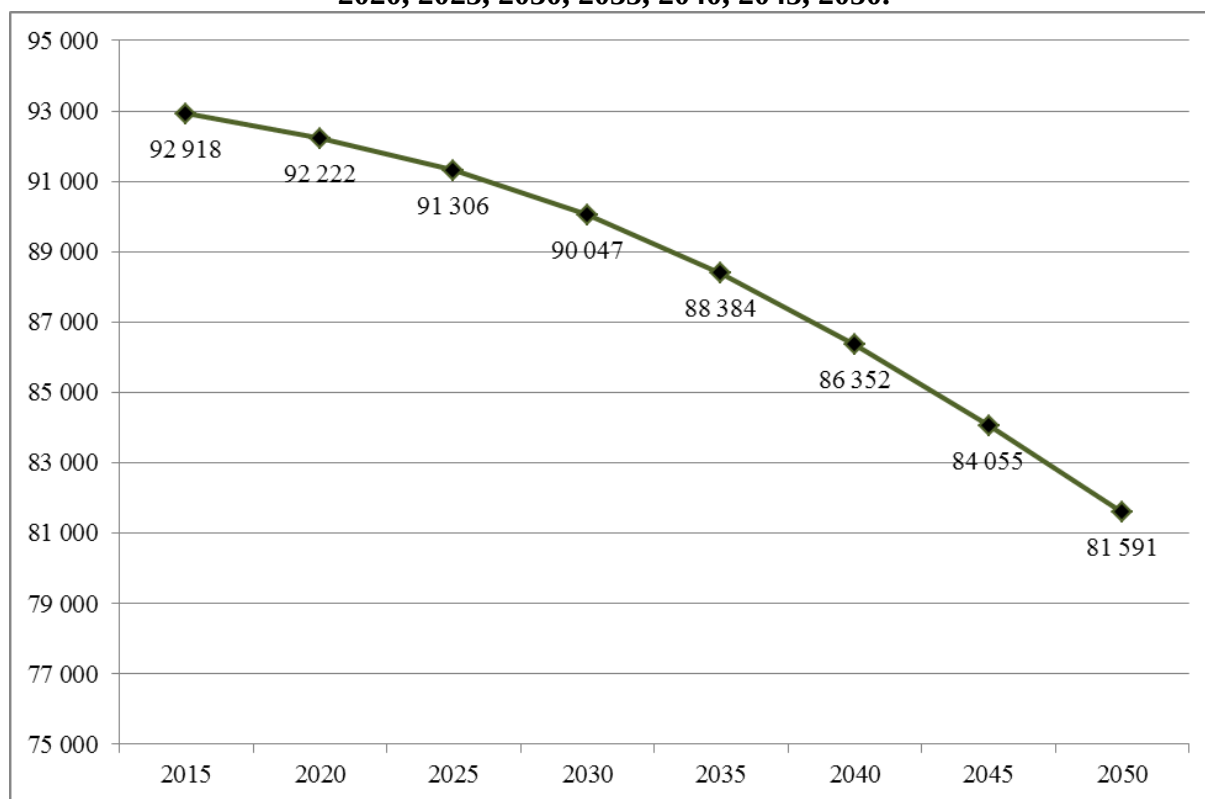
Należy systematycznie dążyć do dalszej rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Atrakcyjność na rynku pracy w gminie Kielice należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia wzrostu zatrudnienia i przedsiębiorczości. Reasumując należy stwierdzić,

że w społeczności lokalnej zachodzą pozytywne zmiany. Tempo tych zmian w niektórych obszarach nie jest tak dynamiczne, jak w powiecie czy województwie, jednak zmiany te wpływają na rozwój społeczny gminy.

8.4. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Prognozę zmian liczby ludności i struktury ludności z uwagi na ograniczoną dostępność danych do analizy zostały przeprowadzone na poziomie powiatu iławskiego. Na podstawie danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego ustalono, że w najbliższym 35-leciu oczekiwane jest zmniejszenie liczby ludności w powiecie iławskim. W 2025 prognozuje się liczbę ludności na poziomie 91 306. Do 2050 roku prognozuje się spadek ludności o około 12,19%.

Wykres 9. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiecie iławskim w latach 2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050.

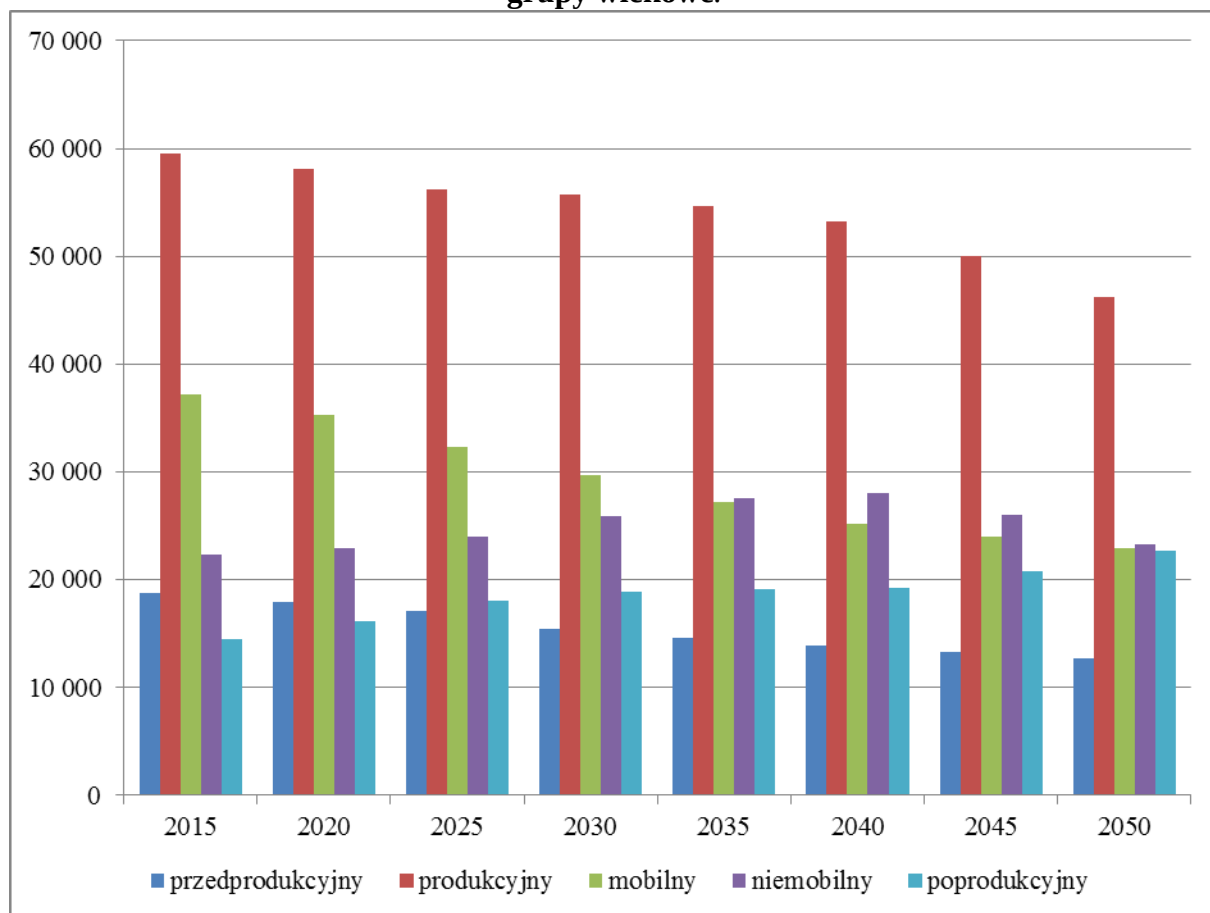

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przedstawiona powyżej prognoza demograficzna potwierdza spadkową tendencję liczby ludności w powiecie iławskim w perspektywie do 2050 roku. Analizując ekonomiczną strukturę wieku największy prognozowany spadek dotyczy przedziału grupy w wieku mobilnym (18 - 44 lat). Spadek populacji w tej grupie wyniesie ok. 38,38%, czyli 14 284 osób. Największy wzrost ludności prognozuje się w grupie poprodukcyjnej (powyżej wieku

emerytalnego). Oczekiwane proporcje pozostałych grup będą kształtować się następująco: grupa przedprodukcyjna (0 – 17 lat) spadek o 32,34%, grupa produkcyjna (od 18 lat do wieku emerytalnego) spadek o 22,52%, wiek niemobilny (od 45 lat do wieku emerytalnego) wzrost o 3,86%, grupa poprodukcyjna wzrost o 56,23%.

Wykres 10. Prognoza ludności powiatu iławskiego według podziału na funkcjonalne grupy wiekowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

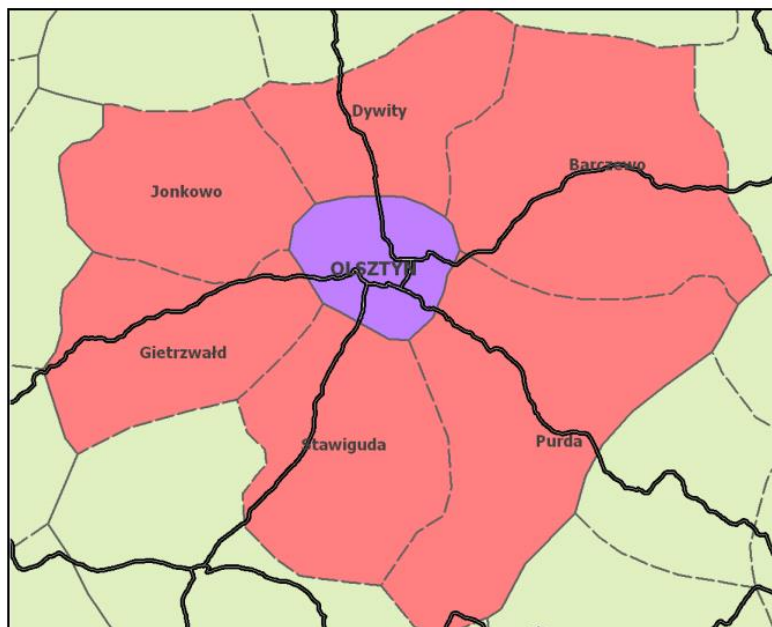
Migracje

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa warmińsko-mazurskiego przyjęto hierarchię sieci osadniczej składającą się z:

- ośrodek wojewódzki Olsztyn,
- ośrodek regionalny Elbląg,
- ośrodek subregionalny Ełk,
- ośrodki lokalne I-rzędu – miasta powiatowe: Iława, Ostróda, Szczytno, Giżycko, Kętrzyn,
- ośrodki lokalne II-rzędu
- pozostałe miasta powiatowe: Braniewo, Bartoszyce, Lidzbark Warmiński, Gołdap, Olecko, Pisz, Mrągowo, Nidzica, Działdowo, Nowe Miasto Lubawskie, Węgorzewo,
- ośrodki lokalne III-rzędu – pozostałe miasta: Górowo Iławskie, Bisztynek, Sępól,

Reszel, Frombork, Pieniężno, Lidzbark, Młynary, Pasłęk, Tolkmicko, Ryn, Lubawa, Ksielice, Susz, Zalewo, Korsze, Orneta, Mikołajki, Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany, Olsztynek, Morąg, Miłakowo, Miłomłyn, Ruciane-Nida, Pasym, Biała Piska i Orzysz.

Rysunek 9. Mapa miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Olsztyn.

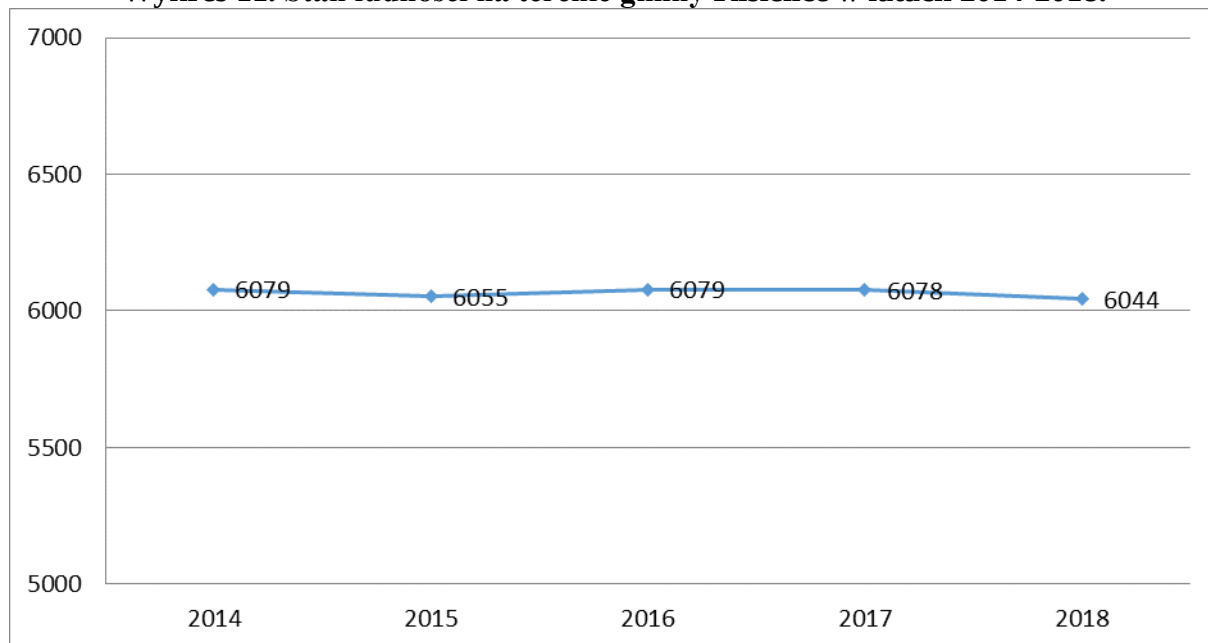
Źródło: Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego, Warszawa 2013 r.

W związku z położeniem gminy Ksielice poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi ruch migracyjny jest niewielki. Na terenie gminy Ksielice napływ ludności jest znikomy. Wielu mieszkańców wyjeżdża do większych miast na stałe w poszukiwaniu pracy i dalszego kształcenia. Efektem migracji ludności do bardziej rozwiniętych gmin i miast jest spadek liczby mieszkańców i tym samym ujemne saldo migracji. Jest to obecnie jedna z głównych przyczyn nasilania procesów depopulacyjnych. Projektowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową ma na celu wzmocnienie potencjału mieszkaniowego i przeciwdziałanie emigracji.

8.5. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Przyrost zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Ksielice powinien zapewnić zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych wynikających z zakładania nowych gospodarstw domowych. Na przestrzeni lat 2011-2015 liczba ludności w gminie Ksielice spadła o 2,5% (155 osób). Z roku na rok liczba ludności malała średnio o 0,63%.

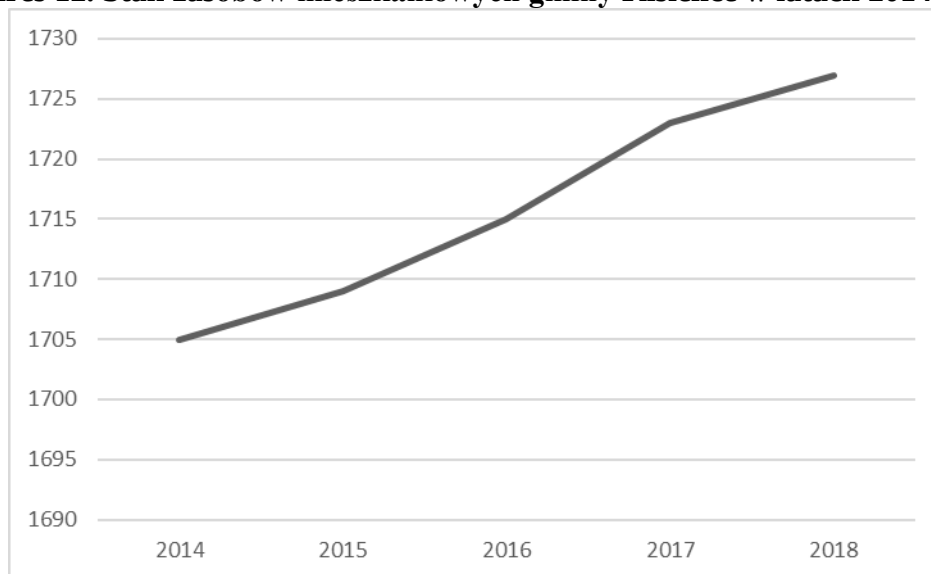
Wykres 11. Stan ludności na terenie gminy Kisielice w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że ilość budynków mieszkalnych w gminie w latach 2014-2018 wzrosła o 1,01% (22 mieszkań). Można przypuszczać, że do roku 2030 liczba mieszkań będzie wynosić ponad 1770.

Wykres 12. Stan zasobów mieszkaniowych gminy Kisielice w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

8.6. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę

W związku z tym, że teren gminy Kisielice pokryty jest w 100% obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w ramach sporządzonego Studium

nie dokonywano analizy chłonności obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. W poniższej tabeli oszacowano chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy oraz dokonano porównania tejże chłonności z określonym zapotrzebowaniem.

Tabela 21. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę na terenie miasta Kisielice.

MIASTO KISIELICE	Ilość działek możliwych do zabudowy	Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy (m2)	Określone zapotrzebowanie (m2)	Różnica chłonności i określonego zapotrzebowania (m2)
Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej, z dopuszczeniem usług	1194	119400	97454	21946
Tereny rozwoju zabudowy usługowej, w tym usług publicznych	62	12360	16054	-3694
Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej, składowej i magazynowej wraz z usługami	208	166640	96741	69899
Tereny rozwoju zabudowy letniskowej i rodzinnych ogrodów działkowych	79	2752	0	2752
Tereny zabudowy kultu religijnego	1	300	0	300

Źródło: Opracowanie własne.

Określone na terenie miasta Kisielice zapotrzebowanie w odniesieniu do określonych funkcji zabudowy jest zasadniczo mniejsze niż oszacowana chłonność. Jedynie w odniesieniu do zabudowy usługowej, w tym usług publicznych określono o 3694 m² powierzchni użytkowej zabudowy większe zapotrzebowanie (23%).

Tabela 22. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę na terenie gminy Kisielice.

GMINA KISIELICE	Ilość działek możliwych do zabudowy	Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy (m²)	Określone zapotrzebowanie (m²)	Różnica chłonności i określonego zapotrzebowania (m²)
Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej, z dopuszczeniem usług	6888	206347*	206347	0
			2870	203477
Tereny rozwoju zabudowy usługowej, w tym usług publicznych		137565	322	137243
Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej, składowej i magazynowej wraz z usługami	98	78400	14108	64292
Tereny rozwoju zabudowy lotniskowej i rodzinnych ogrodów działkowych	712	35600	41155	-5555
Tereny zabudowy kultu religijnego	2	300	0	300

* przy szacowaniu chłonności wzięto pod uwagę możliwość lokalizowania nowych zagród na terenach rolnych dopuszczoną w obowiązujących planach miejscowych

Źródło: Opracowanie własne.

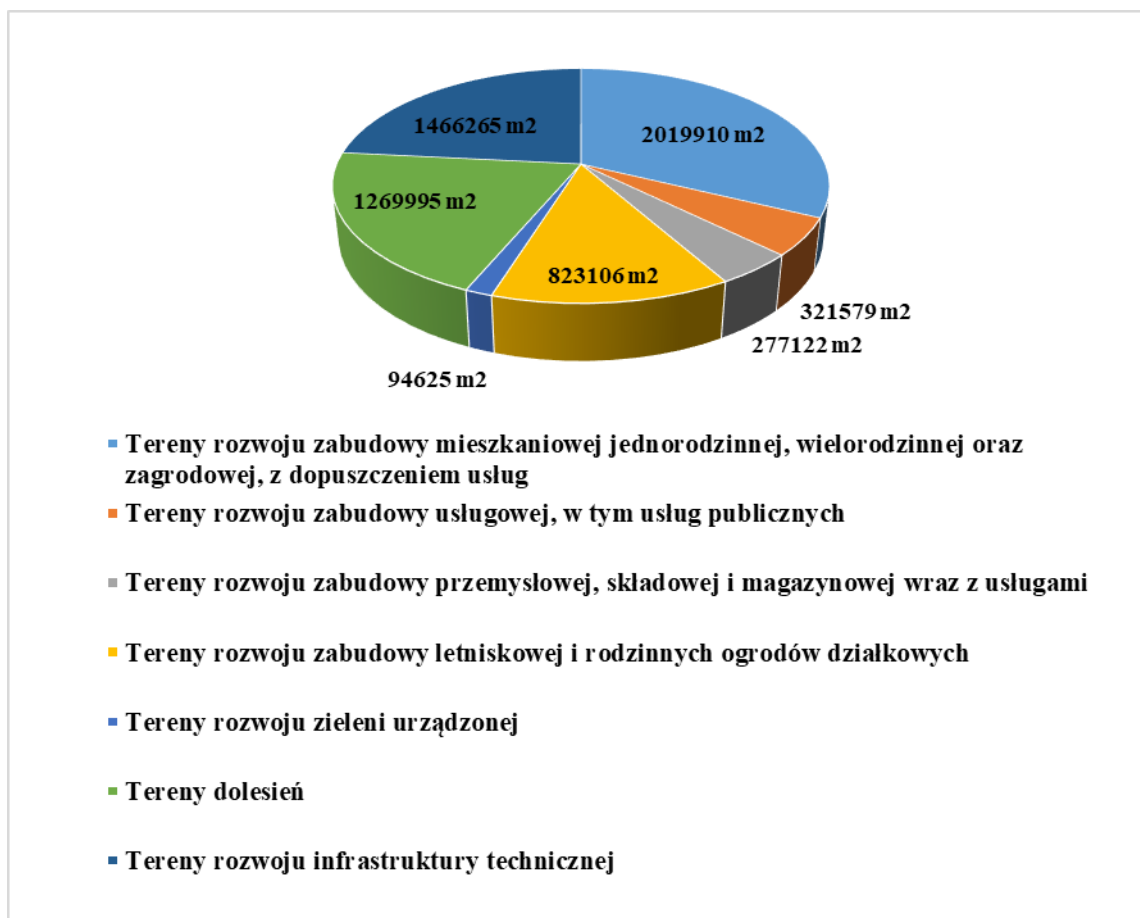
W związku z różnicą przyjętych funkcji w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice z funkcjami zabudowy określonymi w niniejszym Studium, porównano zarówno ogólną chłonność w stosunku do wszystkich terenów rolnych z określonym zapotrzebowaniem, jak również szczegółowo w stosunku do określonych w Studium terenów rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej, z dopuszczeniem usług, oraz terenów rozwoju zabudowy usługowej, w tym usług publicznych. Określone zapotrzebowanie na nową zabudowę w odniesieniu do określonych funkcji zabudowy jest mniejsze niż oszacowana chłonność, za wyjątkiem funkcji terenów rozwoju zabudowy lotniskowej i rodzinnych ogrodów działkowych – określono większe zapotrzebowanie o 5555,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy (13,5%).

8.7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Na terenie gminy Kisielice wyznaczono łącznie 6272602,0 m² (627,2602 ha) powierzchni terenu przeznaczonego pod rozwój nowej zabudowy. Największy udział terenów

przeznaczonych pod nową zabudowę dotyczy funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej, z dopuszczeniem usług (około 32%). Na poniższym wykresie przedstawiono procentowy udział poszczególnych funkcji zabudowy w ogólnej powierzchni terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.

Wykres 13. Udział poszczególnych funkcji zabudowy w ogólnej powierzchni terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.

Źródło: Opracowanie własne.

8.8. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Realizacja zadań przewidzianych w Studium wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, co może stanowić największą barierę dla samorządów i mieszkańców Gminy. Funkcjonujący w Polsce system finansowania, stanowiący wielopoziomowe i zróżnicowane narzędzie finansowania, ma na celu ułatwić i wpłynąć na realizację

wyznaczonych celów rozwojowych. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) oraz zwrotnej (pożyczki). W jego zakres wchodzi również projekty dotyczące realizacji sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, które mają przyczynić się do osiągnięcia najważniejszych, krajowych i unijnych celów rozwojowych. Wśród celów dotyczących analizowanego zakresu można wyróżnić m.in. ustanowienie i rozwijanie sieci transeuropejskich (TEN) w dziedzinie transportu, energetyki i telekomunikacji, wzrost spójności i konkurencyjności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, wspieranie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne inicjowane przez samorząd mogą być zatem zasilane zarówno z zasobów finansowych budżetu gminy, które są jednak ograniczone jak i ze źródeł zewnętrznych od prywatnych inwestorów czy publicznych instytucji finansowych. Do najważniejszych z wymienionych źródeł należą:

Źródła wewnętrzne

Dochody własne JST – dochodem własnym gminy jest każdy dochód niebędący subwencją ogólną lub dotacją z budżetu państwa.

Dotacje celowe – pochodzące z budżetu państwa w celu dofinansowanie zadań własnych JST, które mogą dotyczyć m.in.:

- inwestycji w szkoły i placówki oświatowe (do 50% planowanych wydatków na urzeczywistnienie podjętego zadania, jeżeli przepisy odrębne nie stanowią inaczej),
- inicjatyw związanych ze wspieraniem oświaty na obszarach wiejskich
- przedsięwzięć objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury

Źródła zewnętrzne

Źródła finansowania regionalnego:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – narzędzie wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zajmuje się m.in. współfinansowaniem ze środków państwowych projektów, które uzyskały lub przewidziane są do dofinansowania ze środków unijnych.

Źródła finansowania krajowego :

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wraz z wojewódzkimi funduszami tworzy system finansowania ochrony środowiska przyrodniczego i gospodarki wodnej w kraju;

- Fundusz Dopłat to rządowym programem wspomagania budownictwa socjalnego. Adresatami programu są podmioty podejmujące zadania z zakresu budowy zasobów lokali socjalnych, mieszkań chronionych oraz noclegowni i domów dla bezdomnych. Wsparcia finansowego w ramach programu udziela Bank Gospodarstwa Krajowego na wniosek gminy, związku międzygminnego lub powiatu;
- Fundusz Leśny to fundusz celowy Lasów Państwowych stanowiący pomoc w wyrównywaniu deficytów finansowych w nadleśnictwach, prosperujących w niekorzystnych warunkach przyrodniczo-ekonomicznych dla realizowania celów gospodarki leśnej. Fundusz zasila także wspólne działania jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych dotyczących np. prowadzenia badań, tworzenie niezbędnej infrastruktury.

Źródła finansowania unijnego:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - jego istotą jest minimalizacja różnic w rozwoju regionów UE oraz wzmacnianie jedności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii jako wspólnoty. Poprzez fundusz można zyskać wsparcie w m.in. realizacji inwestycji produkcyjnych i infrastrukturalnych oraz rozwój małych i średnich przedsiębiorstw;
- Europejski Fundusz Społeczny - stworzony do walki z bezrobociem (np. poprzez kształcenie) w krajach należących do UE. Z jego kapitału współfinansowane są inicjatywy mające na celu pomoc regionom i grupom społecznym, zwłaszcza dla osób zagrożonych ubóstwem oraz młodych stawiających pierwsze kroki na rynku pracy;
- Z EFRR oraz EFS obecnie finansowane są programy regionalne w tym dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020 szczególnie istotne przy finansowaniu inwestycji infrastrukturalnych;
- Europejski Fundusz Spójności – ustalony w celu redukcji różnic gospodarczych i społecznych oraz promowania zrównoważonego rozwoju szczególnie przez inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska;
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – oprócz przekształceń struktury rolnej danego państwa stanowi pomoc w rozwoju obszarów wiejskich;
- Fundusz „Łącząc Europę” - powstały w miejscu programu TEN-T. Wspiera rozwój trzech sektorów: sieci transportowej, energetycznej oraz telekomunikacyjnej.

Ograniczenia w swobodzie inwestowania infrastruktury z zasobów własnych,

wzrastająca konkurencja wśród jednostek samorządowych, intensywne procesy demograficzne, wzrastające wymagania użytkowników, nieustanny postęp technologiczny wymuszają na włodarzach poszukiwanie alternatywnych sposobów urzeczywistniania potrzebnych inwestycji.

Przy poszukiwaniu możliwości realizacji celów infrastrukturalnych niezbędne jest także rozpoznanie w możliwościach zaangażowania obszaru prywatnego. Wśród najczęściej stosowanych form współpracy międzysektorowej wyróżniamy:

- partnerstwo publiczno-prywatne – rodzaj kooperacji podmiotu publicznego z prywatnym przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych poprzez wykreowanie, niezbędnego do realizacji zamierzeń zaplecza finansowego, organizacyjnego i technicznego. Za zaangażowanie własnych środków prywatnemu partnerowi zapewnia się możliwość korzystania z inwestycji. Poprzez PPP obie strony zyskują korzyści zarówno w obszarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia;
- project finance – instytucja lub zespół instytucji finansowych oraz inwestorzy kapitałowi zapewniają środki na pokrycie nakładów związanych z urzeczywistnianiem przedsięwzięcia pod warunkiem, że zainwestowany kapitał zostanie zwrócony z nadwyżek płynących z eksploatacji inwestycji.
- leasing, najem, dzierżawa – polega na użyczeniu jednej stronie dobra do odpłatnego korzystania. Gmina w tym przypadku może obrać rolę korzystającego (leasingobiorcy) lub wyznaczyć do tego podległą jednostkę. Leasing oznacza zobowiązanie leasingodawcy do nabycia rzeczy od zbywającego w warunkach zamieszczonych w umowie i oddanie jej korzystającemu (np. gminie) do użytkowania przez dany czas, natomiast korzystający zgadza się spłacić finansującemu wynagrodzenie pieniężne równe minimum cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia dobra przez finansującego;
- fundusz venture capital – JST mogą z niego korzystać gdy stworzą spółkę o charakterze użyteczności publicznej. Jest to więc finansowanie z zewnątrz z zamiarem osiągnięcia długo i krótkoterminowych zysków z przyrostu wartości kapitału. Istota inwestycji venture capital dotyczy zasilania kapitałem przedsiębiorstwa we wczesnej fazie jego rozwoju poprzez objęcie jego akcji lub udziałów. Inwestor finansujący z tytułu finansowania w ramach venture capital (fundusz venture capital) zostaje współwłaścicielem spółki.

9. Stan prawny gruntów

W poniższej tabeli i na wykresie zestawiono kolejno grunty gminy i miasta Kielice według stanu prawnego. Dane pochodzą z Urzędu Miejskiego w Kielicach.

Tabela 23. Stan prawny gruntów gminy Kielice.

Wyszczególnienie gruntów	Powierzchnia ewidencyjna gruntów w ha
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	3508
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	2
Grunty , gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	384
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	1
Grunty osób fizycznych	12678
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	46
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	91
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	12
Pozostałe	128
R A Z E M	16850

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy Kielice.

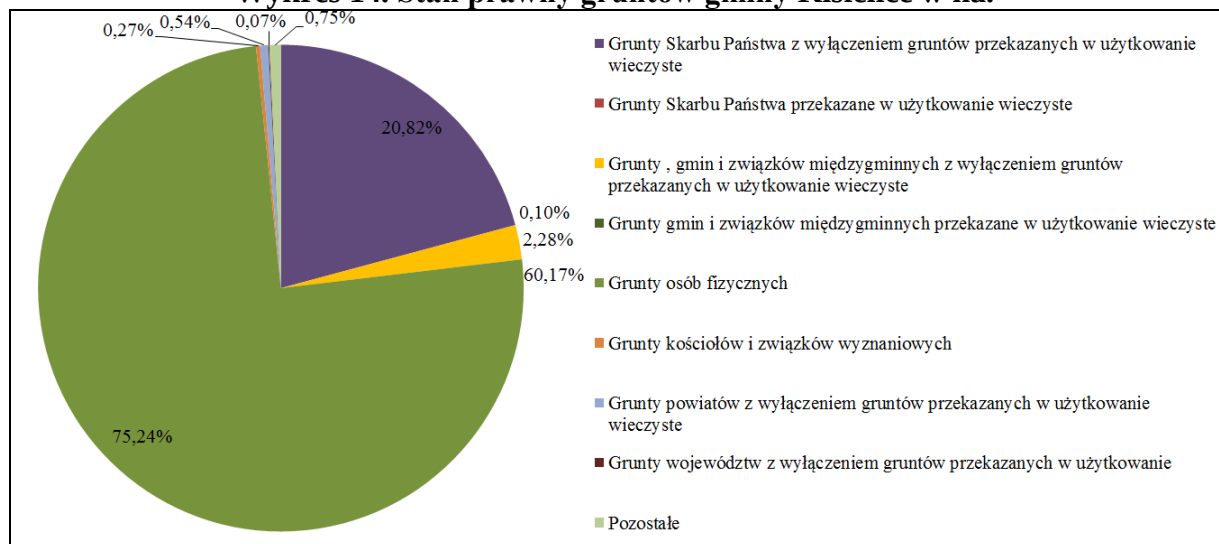
Tabela 24. Stan prawny gruntów miasta Kielice.

Wyszczególnienie gruntów	Powierzchnia ewidencyjna gruntów w ha
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	6
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	6
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	66
Grunty gmin i zw. międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	3
Grunty osób fizycznych	213
Grunty spółdzielni	1
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	28

Pozostałe	14
R A Z E M	337

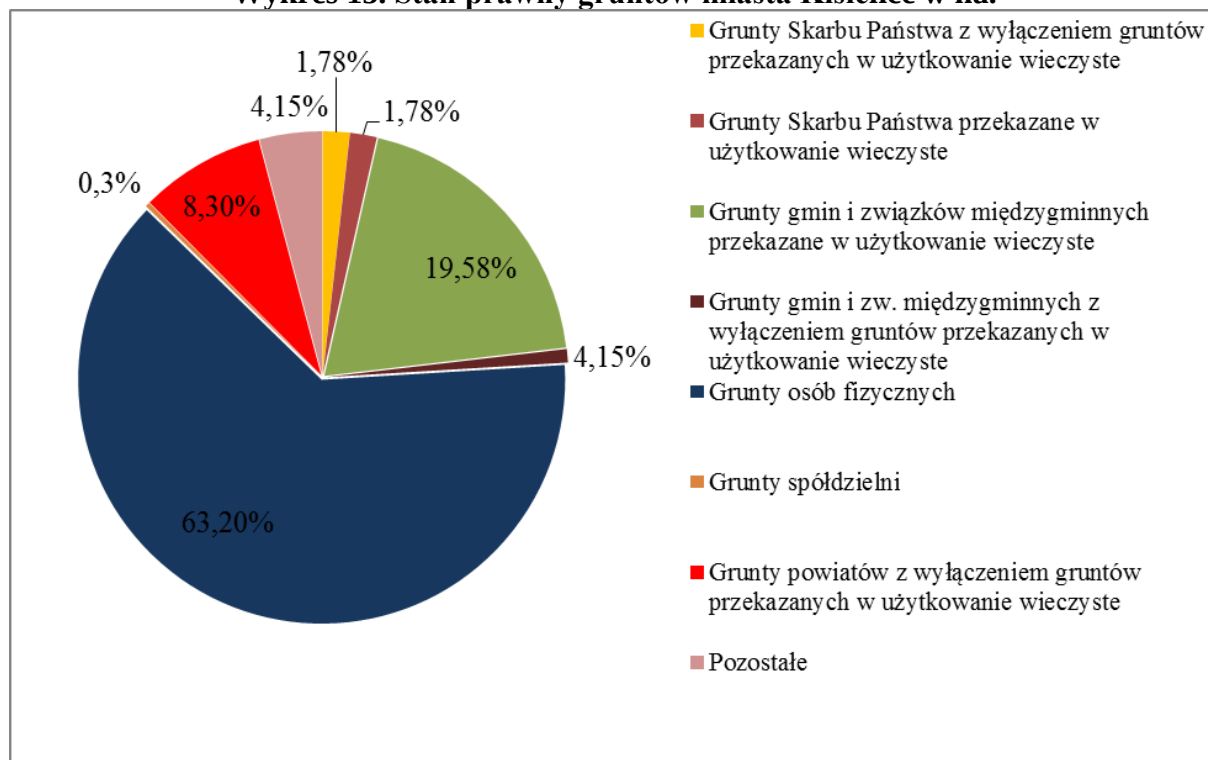
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy Kisielice.

Wykres 14. Stan prawny gruntów gminy Kisielice w ha.

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 15. Stan prawny gruntów miasta Kisielice w ha.

Źródło: Opracowanie własne.

10. Występowanie obiektów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

10.1. Formy ochrony przyrody

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 55) rozróżnia następujące formy ochrony przyrody (art. 6 ust. 1):

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

W granicach obszaru gminy Kisielice znajdują się:

- obszar chronionego krajobrazu,
- pomniki przyrody,
- obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, która obowiązuje dla całego kraju.

10.2. Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego

Data wyznaczenia: 1985-07-01

Powierzchnia [ha]: 1463,0000

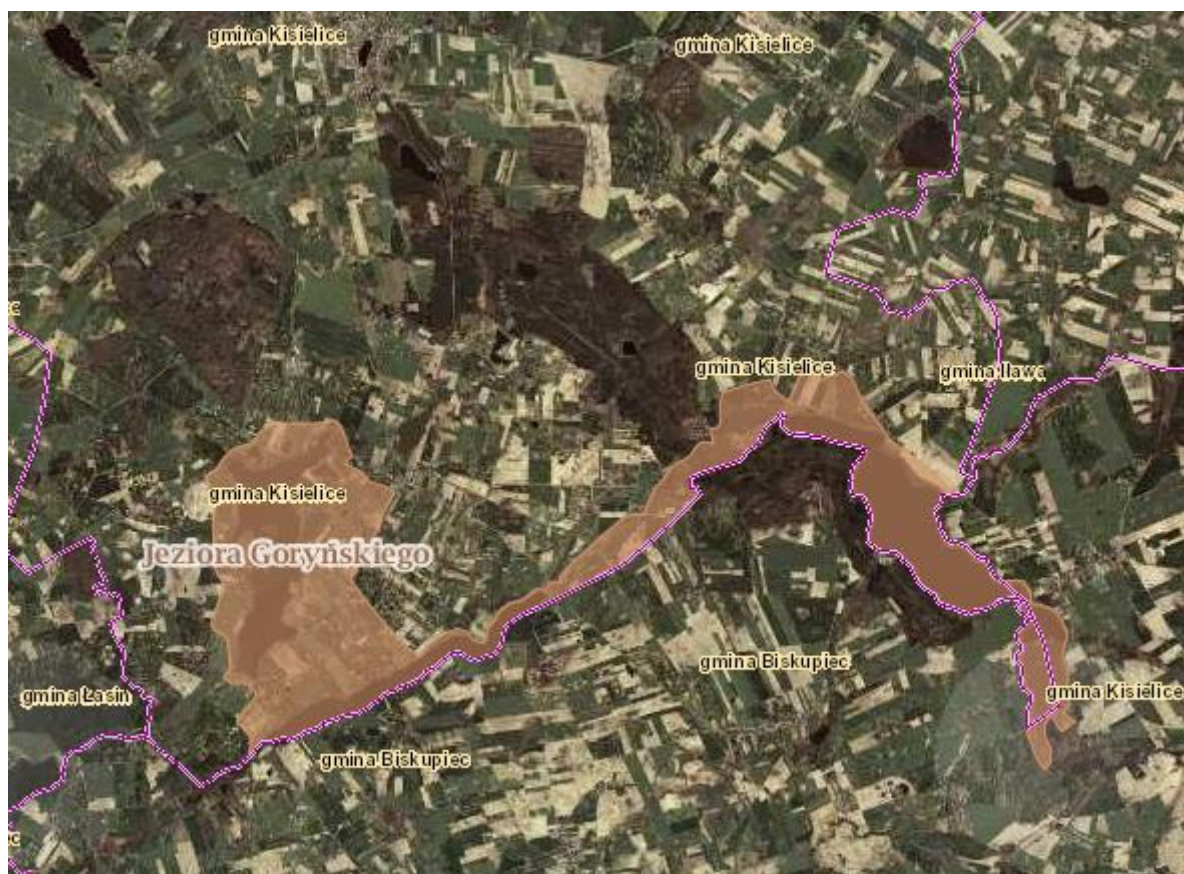
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Uchwała Nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 26 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia parków krajobrazowych oraz obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa elbląskiego (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60)

Nazwa sprawującego nadzór: Wojewódzki Konserwator Przyrody

Opis wartości przyrodniczej: Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego (rys. 23) obejmuje tereny Pojezierza Iławskiego na pograniczu z woj. toruńskim o powierzchni 2542 ha, w tym użytki rolne - 54,1%, lasy i zadrzewienia - 15,1%, a wody powierzchniowe - 24,2%. Jest to typowy obszar pojezierny. Jego elementami krajobrazotwórczymi są:

- południowa część terenu leśnego, leżącego wzdłuż drogi asfaltowej Kisielice - Biskupiec Pomorski;
- tereny upraw polowych oraz użytki zielone na obszarach przyjeziernych;
- niecki jezior Goryńskiego, Dłużek, Trupel, są to jeziora rynnowe o wybitnych walorach wypoczynkowych, turystycznych, rekreacyjnych i wędkarskich.

Rysunek 10. Obszar chronionego krajobrazu Jezioro Goryńskie.

Źródło: Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>.

10.3. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Kisielice zlokalizowanych jest 25 pomników przyrody. Ich szczegółowa charakterystyka została przedstawiona w poniższych tabelach:

Tabela 25. Pomniki przyrody występujące na terenie gminy Kisielice.

Lp.	Typ pomnika	Data utworzenia	Opis	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Opis granic
1	Drzewo pojedyncze	1977-01-01	Uszkodzony pień; 2 suche gałęzie	-	nad jez. Trupel; Leśnictwo Krotoszyny, oddz. 3 b

2	Drzewo pojedyncze	1997-01-30	Dąb szypułkowy, suchy pomnik, obwód – 590 cm, wysokość – 26 m	Rozporządzenie Nr 8/96 Wojewody Elbląskiego z dnia 31 grudnia 1996 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 1 poz 1 z 15.01.1997 r)	Leśnictwo Kisielice, oddz. 228 d
3	Drzewo pojedyncze	1997-01-30	Buk pospolity, 1 konar odłamany; huba na pniu drzewa, obwód 370 cm, wysokość- 32 m	Rozporządzenie Nr 8/96 Wojewody Elbląskiego z dnia 31 grudnia 1996 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 1 poz 1 z 15.01.1997 r)	Leśnictwo Kisielice, oddz. 228 k
4	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, 1 odcięta gałąź, 2 m od placu sportowego, obwód – 336 cm, wysokość – 25 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	przy boisku sportowym w Jędrychowcie
5	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, 2 suche gałęzie, dolne odcięte, obwód – 334 cm, wysokość – 22m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	po prawej stronie drogi od Kisielice, 700 od Kantowa
6	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Lipa drobnolistna, obwód – 423 cm, wysokość – 22 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	po prawej stronie drogi z Klim do Kisielice
7	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, obwód – 378 cm, wysokość – 22m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody	po lewej stronie drogi do Pław Wlk., 250 m od Limży

				(Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	
8	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Klon pospolity, 2 gałęzie odcięte, obwód – 278 cm, wysokość – 19 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	po lewej stronie drogi do Pław Wlk., 300 m od Limży
9	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Klon pospolity, 3 odcięte konary, obwód – 258 cm, wysokość – 18m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	po prawej stronie drogi do Pław Wlk., 350 m od Limży
10	Skupisko	1999-01-12	Grupa 4 dębów szypułkowych, obwód – 248 – 320 cm, wysokość – 22m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Limża, w parku nad rz. Gardęgą
11	Skupisko	1999-01-12	Grupa 3 dębów szypułkowych, obwód – 345 – 440 cm, wysokość – 24 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Limża, w parku w pobliżu starego cmentarza
12	Skupisko	1999-01-12	Grupa 3 buków pospolitych, obwód – 320 – 361 cm, wysokość – 23 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Łęgowo, przy kościele

13	Skupisko	1999-01-12	Grupa 3 dębów szypułkowych, obwód – 325 – 362 cm, wysokość – 22m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Łęgowo, przy kościele
14	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, 3 odcięte gałęzie, szczelina między konarami głównymi; obwód – 660 cm, wysokość – 20 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Łęgowo, w parku na S od dużego stawu
15	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, 3 gałęzie złamane, 2 suche gałęzie, uszkodzona kora na pniu drzewa; obwód – 423 cm, wysokość – 20m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Łęgowo, w parku na S od dużego stawu
16	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Buk pospolity, odcięta gałąź; usychający; obwód – 347 cm, wysokość – 25 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Łęgowo, w parku na W od dyrekcji Zakładu Rolnego
17	Skupisko	1999-01-12	Grupa 29 dębów szypułkowych, w terenie stwierdzono 28 drzew, 1 nie odnaleziono, obwód – 145 – 303 cm, wysokość – 18 – 22 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Łęgowo, wzdłuż drogi na N od dużego stawu
18	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	3 odcięte gałęzie, szczelina między konarami	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia	Łęgowo w parku na S od dużego stawu

			głównymi;	28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	
19	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, 4 gałęzie suche, wylup i martwica pnia; obwód – 344 cm, wysokość – 22 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Leśnictwo Kiselice, oddz. 231d
20	Skupisko	1999-01-12	Grupa - 2 dęby szypułkowe, obwód – 363, 385 cm, wysokość – 22m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Ogrodzieniec, przy drodze dzielącej park od lasu
21	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, 2 suche gałęzie; 2 odcięte gałęzie; obwód – 420 cm, wysokość – 22 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Ogrodzieniec, przy kapliczce na zakręcie drogi do Jędrychowa, 400 m od Ogrodzieńca
22	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Jesion wyniosły, obwód – 273 cm, wysokość – 24 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Pławy Wlk., w parku między runiami dworku a stawem
23	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, obwód – 349 cm, wysokość – 22 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj.	Pławy Wlk., w parku między runiami dworku a stawem

				Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	
24	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Dąb szypułkowy, 3 suche gałęzie, 2 odcięte gałęzie, obwód – 425 cm, wysokość – 22m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	Trupel (kolonia), po lewej stronie drogi Trupel-Szwarcenewo
25	Drzewo pojedyncze	1999-01-12	Wierzba, główne konary odcięte, obwód – 310 cm, wysokość – 23 m	Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Elbląskiego z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 29 poz. 214 z 28.12.1998 r.)	po lewej stronie drogi polnej Wąldowo-Podlasek

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>, Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Kisielice do 2020 roku, M. Duda, M. Duda, 2015.

10.4. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Jedną z form ochrony przyrody jest ścisła oraz częściowa ochrona gatunkowa, obejmująca okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów.

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem tych działań jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Obecnie w całej Polsce objętych ochroną ścisłą zostało ponad 320 gatunków zwierząt, ponad 420 gatunków roślin oraz ponad 110 gatunków grzybów i porostów, natomiast ochroną częściową 23 gatunki zwierząt, 51 gatunków roślin oraz 10 gatunków grzybów i porostów.

Na obszarze gminy Kisielice najbardziej wartościowe dla flory i fauny są tereny objęte formą ochrony przyrody w postaci obszaru chronionego krajobrazu Jeziora Goryńskiego.

10.5. Ochrona gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych

W stosunku do gruntów rolnych klasy bonitacyjnej I-III obowiązują przepisy dotyczące ochrony zasobów glebowych przez zmianą sposobu użytkowania, w myśl ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161).

Stosownie do przepisów ww. ustawy zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nieleśne dokonuje się w procedurze sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustawa określa jednakże warunki, których łączne spełnienie dopuszcza odstępstwo od wskazanej powyżej zasady.

10.6. Ochrona gruntów leśnych

Ochrona zasobów leśnych powinna polegać przede wszystkim przeciwdziałaniu przeznaczaniu gruntów leśnych na cele nieleśne. Przed wycinką chronić należy zwłaszcza lasy ponadlokalnego systemu przyrodniczego gminy i regionu oraz lasy porastające wały wydymowe. Ponadto wskazane jest racjonalne kształtowanie terenów zieleni wysokiej poprzez zalesianie niektórych gruntów, mało przydatnych dla rolnictwa lub osadnictwa (grunty najniższych klas bonitacyjnych i nieużytki), w nawiązaniu do istniejących systemów zieleni, dostosowując nasadzenia do typu siedlisk naturalnych.

Przed wycinką chronić należy zwłaszcza lasy ponadlokalnego systemu przyrodniczego Gminy i regionu oraz lasy porastające brzegi wód i stoki wysoczyznowe o znacznym nachyleniu. Ponadto wskazane jest racjonalne kształtowanie terenów zieleni wysokiej poprzez zalesianie niektórych gruntów, mało przydatnych dla rolnictwa lub osadnictwa (grunty najniższych klas bonitacyjnych i nieużytki), w nawiązaniu do istniejących systemów zieleni, dostosowując nasadzenia do typu siedlisk naturalnych.

Podobnie jak w przypadku gruntów rolnych klasy I-III, zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dokonuje się w drodze sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

10.7. Strefy ograniczonego użytkowania od linii elektroenergetycznych

Dla istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia oraz dla projektowanych linii elektroenergetycznych należy wyznaczyć pasy techniczne (strefy ograniczonego użytkowania) zgodnie z wytycznymi gestora sieci oraz obowiązującymi normami. W obszarze pasów technicznych (stref ograniczonego użytkowania) należy uwzględnić następujące wymagania:

- nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, w indywidualnych przypadkach odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii na określonych przez siebie warunkach;
- pod linią nie należy sadzić roślinności wysokiej, zalesienia terenów rolnych w pasie technicznym linii mogą być przeprowadzane w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów;
- teren w pasie technicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii.

11. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na obszarze gminy Kisielice nie występują tereny kwalifikowane jako rejony predysponowane do występowania ruchów masowych.⁵ Ruchy masowe związane są bezpośrednio z ukształtowaniem rzeźby terenu oraz jego budową geomorfologiczną.

Występujące na obszarze Gminy zbocza o dużych spadkach terenowych są w zdecydowanej większości porośnięte roślinnością (są to głównie lasy i zadrzewienia, a miejscami roślinność niska i średnia). Roślinność ta stabilizuje zbocza i powinna pozostać zachowana.

Obszary zagrożone ruchami masowymi oraz inne stoki o dużych spadkach terenowych powinny zostać wolne od zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej. Realizacja niezbędnych elementów infrastruktury technicznej lub komunikacyjnej wymaga zastosowania odpowiednich rozwiązań technicznych i projektowych, przy zachowaniu rygorów budowlanych dla terenów o skomplikowanych warunkach morfometrycznych. Należy szczegółowo analizować możliwości wszelkich prac inżynierskich na obszarach zagrożonych ruchami masowymi.

---

⁵ wg danych pochodzących z Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej na dzień 04.07.2016 r.

12. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

12.1. Udokumentowane złoża kopalin

Na terenie gminy Kisielice znajduje się jedno udokumentowane złożo kruszywa naturalnego o nazwie „Wola” zlokalizowane w miejscowości Wola na działce nr 27/2.

Czasami eksploatowane są formy kemowe (zbudowane są z piasków drobnoziarnistych, mułkowatych i mułków) w formie „dzikich” wyrobisk na południe od miejscowości Klimy. Głębokość wyrobisk dochodzi do 6 m, a miąższość piasków do 4,5 m. W rejonie wyznaczono obszary perspektywiczne piasków:

- piasku w obrębach Sobiewola i Ogrodzieniec w sąsiedztwie Kisielic,
- kredy jeziornej w obrębie Ogrodzieniec w sąsiedztwie Kisielic.

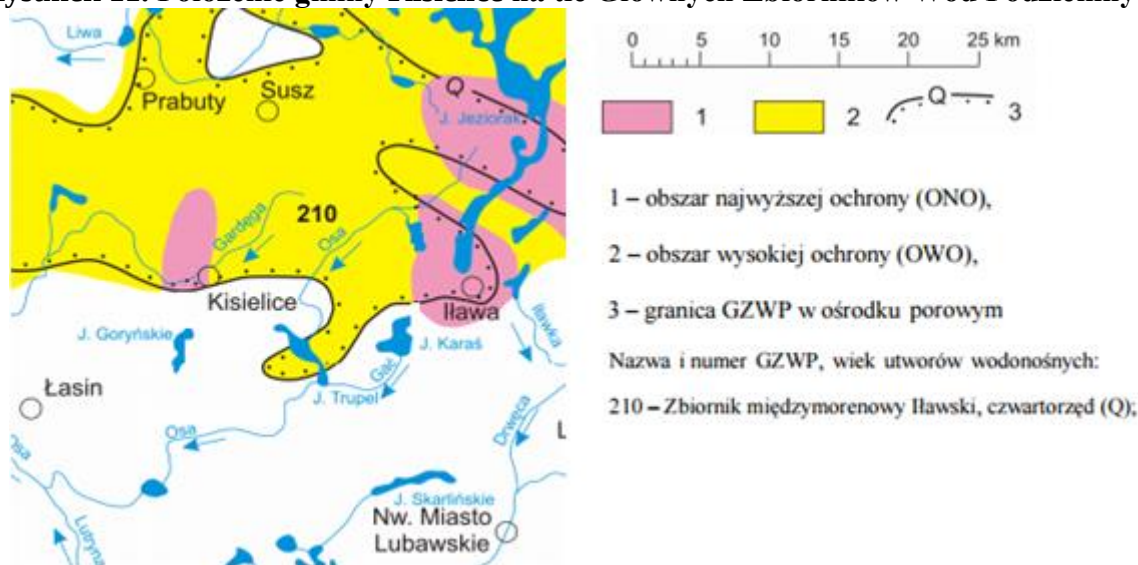
Nieformalna eksploatacja piasku miała miejsce także w następujących miejscowościach: Stary Folwark, Klimy, Butowo, Jędrychowo, Wałdowo, Goryń oraz w okolicy Kisielic. Natomiast wyrobisko poeksploatacyjne w miejscowości Pławty Wielkie wykorzystywane było jako składowisko odpadów.

Na terenie gminy Kisielice znajdują się torfy, które występują w okolicach Łęgowa i Trupla. Ich powierzchnie nie przekraczają 10 ha. W spągu torfowisk najczęściej występują gytie organiczne i krzemionkowe oraz lokalnie węglanowe. Obszary występowania torfu są zawodnione i aktualnie nie prowadzi się eksploatacji.

12.2. Zasoby wód podziemnych

Obszar gminy Kisielice znajduje się w obrębie głównego zbiornika wód podziemnych nr 210 – zbiornik międzymorenowy Iławski (rys. 11). Usytuowany jest między morenowych strukturach wodonośnych. Jego powierzchnia wynosi 1159 km², a zasoby dyspozycyjne zostały oszacowane w wysokości 4000 m³/h.

Rysunek 11. Położenie gminy Kisielice na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Źródło: Źródło: *Objaśnienia do mapy geosrodowiskowej Polski 1:50000, Arkusz Kisielice (209), Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012.*

12.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

W granicach obszaru gminy Kisielice nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

13. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych na podstawie przepisów odrębnych

W granicach gminy Kisielice występują: teren górniczy (pow. 3,62 ha) oraz obszar górniczy (pow. 1,88 ha) „WOLA”, których granice określone zostały w koncesji znak: OŚR.6522.2.2018 z dnia 23 listopada 2018 r.

Po działalności górniczej rekultywację i zagospodarowanie terenu należy prowadzić zgodnie z ustaleniami przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w uzgodnieniu z właściwymi organami określonymi w tych przepisach.

14. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

14.1. Komunikacja drogowa

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 16 Dolna Grupa - Augustów, nazywana Północną Droga Tysiąca Jezior, której trasa biegnie przez miasto Kisielice

z zachodu na wschód, mniej więcej środkiem gminy. Z drogą krajową w m. Sobiewola łączy się droga wojewódzka nr 522 Prabuty – Sobiewola, której trasa biegnie na północny-zachód. Ponadto w obrębie gminy znajduje się sieć dróg o znaczeniu lokalnym, które krzyżują się w rejonie Kisielice.

14.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Kisielice nie przebiega linia kolejowa.

14.3. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę obszaru gminy Kisielice realizowane jest za pomocą trzech stacji uzdatniania wody. W układzie gminy woda dostarczana jest z ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Kisielice (szt. 3), Jędrychowo (szt. 2) i Klimy (szt. 2). Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy według stanu na koniec 2015 r. wynosiła 152,7 km, a ilość przyłączy 1082 sztuki.

Tabela 26. Urządzenia wodociągowe na terenie gminy Kisielice.

Lp.	URZĄDZENIA WODOCIĄGOWE	2018 r.
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	153,3
2.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1122
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (os.)	5983
4.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m ³)	30,5

Źródło: Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego na 2018 r.

14.4. Odprowadzanie ścieków

Na terenie gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków w Kisielicach. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy według stanu na koniec 2015 r. wynosiła 17,5 km, ilość przyłączy 328 sztuk.

Tabela 27. Urządzenia sieciowe kanalizacyjne na terenie gminy Kisielice.

Lp.	URZĄDZENIA SIECIOWE KANALIZACYJNE	2018 r.
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	29,9
2.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	342
3.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (os.)	2589

Źródło: Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego na 2018 r.

14.5. Elektroenergetyka

Na obszarze gminy Kisielice zlokalizowane są linie napowietrzne oraz kablowe 15 kV, a także linie napowietrzne oraz kablowe 0,4 kV. Stan linii elektroenergetycznych,

przebiegających przez teren gminy określa się jako dobry. Na terenie gminy znajdują się również stacje transformatorowe⁶.

14.6. Odnawialne źródła energii

Gmina Kisielice jest liderem jeśli chodzi o wytwarzanie energii ze źródeł energii odnawialnej w skali kraju i Unii Europejskiej, jednak produkcja opiera się w znacznym stopniu na dużych farmach wiatrowych. Rozpowszechnienie małych instalacji wytwórczych energii odnawialnej wśród mieszkańców gminy jest niskie i nie odbiega od standardów w innych regionach Polski.

Już w 1997 r. narodził się w Kisielicach pomysł poszukiwania dodatkowych dochodów dla mieszkańców oraz samorządu. Inspiracją były przedwojenne pozostałości wiatraków. Najpierw wykonano szereg uzgodnień i ekspertyz dotyczących wpływu na sieć elektroenergetyczną oraz środowisko. Plan był realizowany przy współudziale m.in. amerykańskiej firmy konsultingowej AWS Scientific, oraz Europejskiego Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC/IMBER). Pierwszym krokiem było w 1998 roku przyjęcie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kisielice, w którym dopuszczono budowę farm wiatrowych, ale z ograniczeniami. Wyłączono m.in. z inwestycji tereny korytarzy ekologicznych i użytków ekologicznych, zaś na obszarach chronionego krajobrazu i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, wysokość masztów nie może przekraczać 12 m. Odkonduktowano wiele konsultacji społecznych i może dlatego nie było protestów przeciwko farmom wiatrowym.

Kolejne posunięcie to wpisanie do strategii rozwoju gminy (2000 r.) programu budowy instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii oraz opracowanie w 2001 r. uwzględniającego ten program „Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Miasta i Gminy Kisielice”.

W latach 2004 – 2005 Kisielice zainwestowały w budowę ciepłowni miejskiej o mocy 3 MW, zasilanej słomą. Nowa ciepłownia zastąpiła kilka kotłowni na węgiel i olej opałowy, ogrzewających m.in. miejscowe szkoły. Miała dużo wyższą wydajność energetyczną dzięki zastosowaniu technologii gazyfikacji biomasy. Do nowej ciepłowni ułożono nową, lepiej zaizolowaną termicznie sieć ciepłą, którą potem rozbudowano.

W 2007 r. wybudowano 27 turbin wiatrowych po 1,5 MW, a w kolejnych latach powstały kolejne elektrownie wiatrowe. Następnie stworzono program budowy kolektorów

---

⁶ Materiał źródłowy: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy i Miasta Kisielice na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013

słonecznych, na który chciano zdobyć unijną dotację. Dotacji nie udało się pozyskać i projekt jest na razie zamrożony.

Kolejnym posunięciem było przygotowanie projektu rolniczej elektrociepłowni biogazowej, która miała zapewnić Kisielicom pełną niezależność energetyczną i większą stabilność dostaw energii. Instalacja biogazowa zaopatruje w ciepło tamtejszą miejską sieć ciepłowniczą. Produkuje go tyle, że można było czasowo wyłączyć kotłownię na słomę – jako droższe niż biogaz źródło energii cieplnej.

To nie jedyne ekologiczne inwestycje. Gmina unowocześniła oświetlenie uliczne. Rzęciovie oprawy zastąpiono sodowymi, a to zmniejszyło zużycie prądu.

Do 2020 r. gmina wyszczególniła ważny cel: zwiększenie wykorzystania energii z małych źródeł odnawialnych o 800 MWh. Podczas realizacji celu wymianie zostaną poddane kotły na paliwa stałe na kotły na biomasę oraz zamontowane zostaną kolektory i panele fotowoltaiczne. Kotły na biomasę będą montowane w zastępstwie obecnie istniejących kotłów. Efektem prac będzie zastąpienie spalania węgla przez biomasę, głównie pochodzenia lokalnego, a tym samym zmniejszy się konieczność transportu paliwa, jak również poziom emisji gazów cieplarnianych do powietrza. Montaż kolektorów słonecznych oraz paneli fotowoltaicznych będzie się odbywał na obiektach budowlanych lub w bezpośrednim ich sąsiedztwie, instalacje planowane do montażu mają za cel głównie pracę na potrzeby obiektów na których będą zainstalowane, dlatego ich wielkość nie będzie przekraczała aktualnego zapotrzebowania obiektów.

Gmina do 2020 roku chce podnieść udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do poziomu 64,5% zużycia całkowitego energii (wzrost udziału o 47,6%) oraz zmierza do redukcji emisji gazów cieplarnianych o 31,23% w stosunku do 2000 roku.

W latach 2003 – 2007 przystąpiono do realizacji inwestycji – budowy pierwszej farmy wiatrowej (Limża-Lodygowo). Wybudowanych zostało 27 elektrowni z turbinami GE Energy o mocy zainstalowanej 1,5 MW każda (łącznie moc to 40 MW). Wysokość stożkowej wieży masztu elektrowni do gondoli wynosi 85 m, przy wychyleniu pionowym śmigła wysokość konstrukcji wynosi 123,5 m. Powstałe elektrownie zlokalizowane są w 3 sektorach:

- Sektor A – 8 elektrowni o łącznej mocy zainstalowanej 12 MW,
- Sektor B – 13 elektrowni o łącznej mocy zainstalowanej 19,5 MW,
- Sektor C – 6 elektrowni o łącznej mocy zainstalowanej 9 MW.

Ponadto w ramach inwestycji:

- wybudowano stację GPZ Kisielice 110/30 kV,

- wybudowana została linia napowietrzna Susz - Kisielice 110 kV (długość 14 km)
- zmodernizowano stację GPZ Susz 110/15 kV
- zmodernizowano odcinek drogi wojewódzkiej 522 łączącej drogę krajową nr 16 z Kwidzynem.

W latach 2007 – 2013 przystąpiono do budowy drugiej farmy wiatrowej Łęgowo – Klimy – Pławty Wielkie. Na początku rozpoczęto realizację budowy drugiej farmy wiatrowej w okolicy miejscowości Łęgowo – elektrownia wiatrowa o mocy 2 MW. W 2010 r. powstało kolejne 11 turbin o mocy 2 MW, następnie w latach 2012 – 2013 kolejne 9 turbin o mocy 2 MW. Wszystkie elektrownie są zlokalizowane w regionie Łęgowa, Klim oraz Pławty Wielkich.

Budowa trzeciej farmy wiatrowej w okolicy miejscowości Jędrychowo nastąpiła na przełomie lat 2013/2014. Powstały 4 turbiny o mocy 3 MW każda.

W czerwcu 2016 r. została oddana do użytku nowa farma wiatrowa w miejscowości Biskupiec, Czachówki, Piotrowice, Piotrowice Małe, Podlasek Mały, Podlasek, Słupnica i Szwarcenowo. Elektrownia występuje w gminie Biskupiec, ale przez miejscowość Trupel przechodzi linia kablowa. Składa się ona z czterech 180 metrowych elektrowni wiatrowych farma o mocy 3,2 megawata każda, jest większa od tych, które stawiane były do tej pory.

Ponadto w planach jest budowa kolejnej farmy wiatrowej na terenach położonych w okolicy miejscowości Krzywka. W rejonie tym były już prowadzone badania siły wiatru. W chwili obecnej nie ma możliwości włączenia do sieci.

W Kisielicach znajduje się również instalacja fotowoltaiczna o mocy 99,5 kW. Instalacja paneli fotowoltaicznych jest zamontowana na wiacie magazynowej o wymiarach 18m x 43m zgodnie z załączoną do programu mapą sytuacyjną. Wiata wolnostojąca jest o konstrukcji stalowej, kryta dachem z blachy powlekanej. Dach jednospadowy o orientacji południowej. Obiekt spełnia funkcję magazynu słomy dla potrzeb ciepłowni.

Kolektory słoneczne na terenach wiejskich gminy Kisielice służą głównie do przygotowania ciepłej wody użytkowej w okresie letnim. Rozpowszechnienie małych instalacji wytwórczych energii odnawialnej wśród mieszkańców gminy na chwilę obecną jest niskie i nie odbiega od standardów w innych regionach Polski. Część domów jednorodzinnych posiada zainstalowane kolektory słoneczne. Zakłada się jednak, że ilość instalacji kolektorów słonecznych szacowanych obecnie na 15 na terenie gminy wzrośnie ponad 4-krotnie do 65 instalacji na koniec 2020 roku. Wśród nowych instalacji będą kolektory zarówno ze zbiornikiem wbudowanym jak i ze zbiornikiem wolnostojącym

w pomieszczeniach.

Planowany jest także montaż instalacji paneli fotowoltaicznych na budynkach administracji publicznej, na budynkach prywatnych na terenie miasta i wsi. Od 2015 r. działają elektrownie fotowoltaiczne o łącznej mocy 105,39 kWp, a do 2020 roku jest zamiar montażu nowych elektrowni o łącznej mocy 200 kWp. Zabiegi te zmniejszą koszt zakupu energii przez gminę oraz doprowadzą do wzrostu produkcji energii odnawialnej o około 292 MWh/rok. Mieszkańcy zamontują panele fotowoltaiczne o łącznej mocy 150 kWp, co przyczyni się do produkcji 129 MWh energii ze źródeł odnawialnych.

14.7. Gazownictwo

Na terenie gminy Kisielice nie funkcjonuje spółka, która dostarcza gaz na terenie gminy. W związku z tym gospodarstwa domowe zasilane są gazem butlowym. Główny Urząd Statystyczny nie podaje danych na temat korzystających z gazu w Gminie Kisielice, ponieważ uzyskanie danych jest niemożliwe.

14.8. Ciepłownictwo

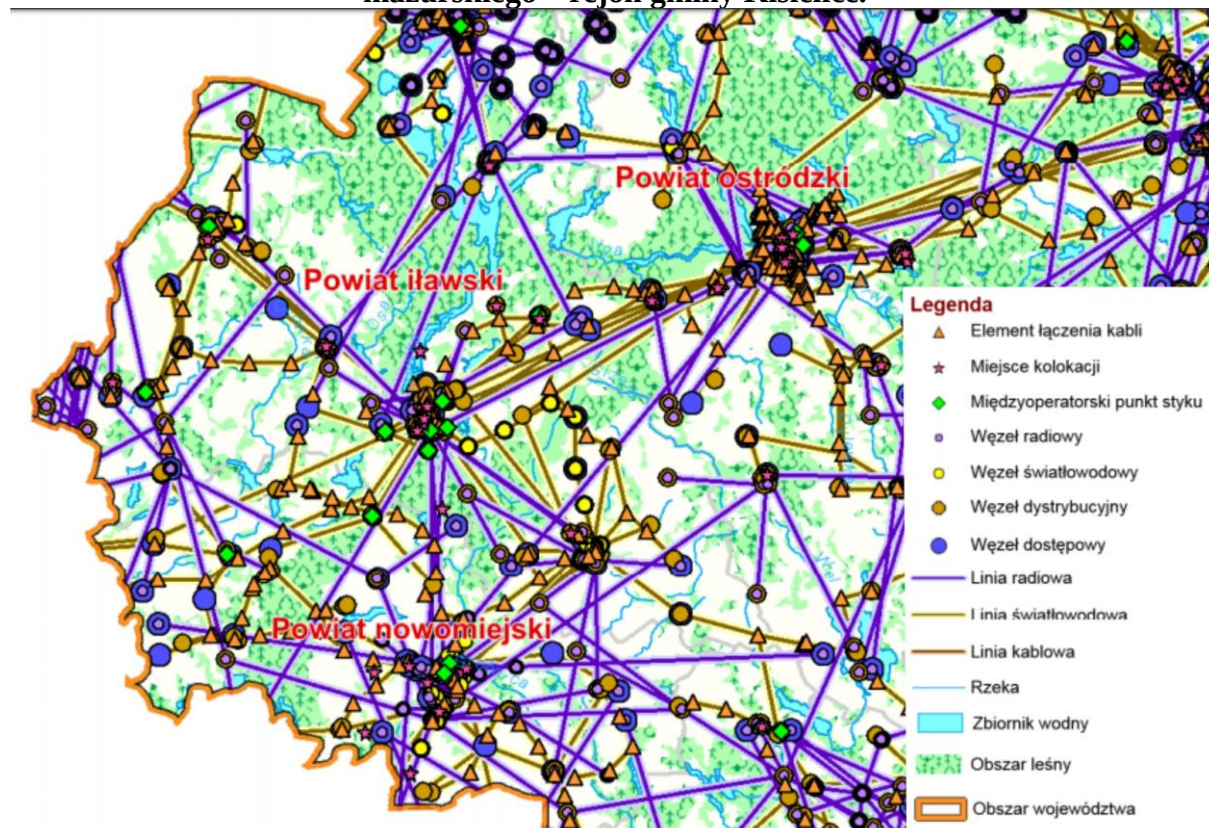
Przez teren gminy Kisielice nie przebiega sieć ciepłownicza. Podstawowym sposobem pokrywania potrzeb ciepłych gminy są indywidualne źródła ciepła oraz lokalne kotłownie. Do produkcji ciepła wykorzystuje się głównie węgiel, koks, olej opałowy, gaz płynny propan-butan, drewno oraz energię elektryczną. Ciepło do sieci ciepłowniczej w mieście dostarczane jest również z biogazowni rolniczej zlokalizowana w sąsiedztwie ciepłowni. Biogazownia posiada moc cieplną 1 MW i została uruchomiona w 2014 roku. Po otwarciu instalacji, głównym źródłem ciepła dla miasta stało się ciepło zakupione w biogazowni (ze względu na produkcję skojarzoną energii elektrycznej i cieplnej), która jest wspomagana przez kotłownię opalaną słomą. Instalacja bazuje na kiszonce z kukurydzy i gnojowicy. W skład instalacji wchodzi jedna komora fermentacyjna, jedna komora fermentacji wtórnej oraz zbiornik na poferment. Biogazownia produkuje tyle ciepła, że ciepłownia na słomę pracuje tylko w okresie zimowym kiedy wzrasta zapotrzebowanie na ciepło. Produkcja ciepła z biogazu jest bowiem tańsza niż ze słomy. Zadowalający jest także fakt, że produkcja energii elektrycznej jest także stabilna.

14.9. Telekomunikacja

Weryfikacji występującej na terenie gminy Kisielice infrastruktury telekomunikacyjnej dokonano na podstawie *Raportu pokrycia Polski infrastrukturą*

telekomunikacyjną wykonanego przez Urząd Komunikacji Elektronicznej w 2015 r.

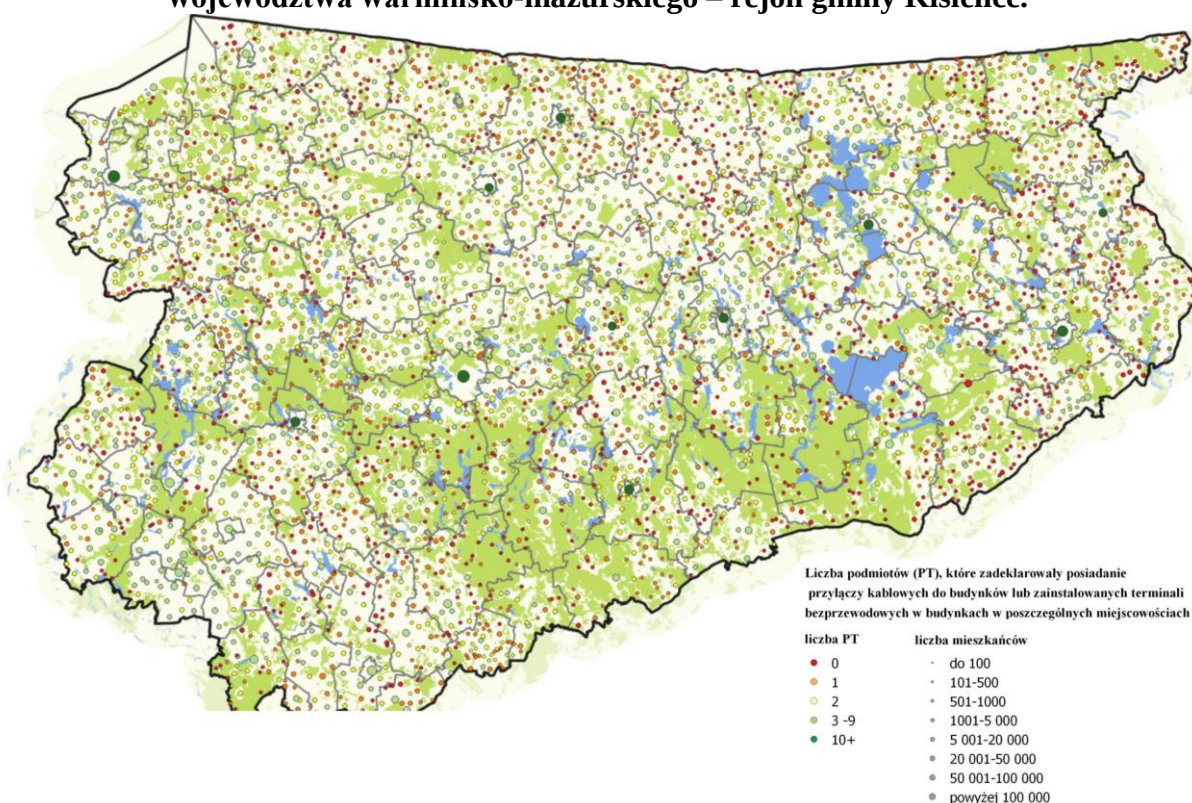
Rysunek 12. Mapa infrastruktury telekomunikacyjnej województwa warmińsko-mazurskiego – rejon gminy Ksielice.

Źródło: Raport pokrycia Polski infrastrukturą telekomunikacyjną UKE z 2014 r.

Na poniższym rysunku przedstawiono liczbę przedsiębiorców telekomunikacyjnych posiadających przyłącze kablowe do budynków lub zainstalowanych terminali bezprzewodowych. Z przedstawionego poniżej rysunku wynika, że powierzchnię gminy Ksielice obsługują różni operatorzy telekomunikacyjni.

Rysunek 13. Zasięg działania sieci kablowych i bezprzewodowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – rejon gminy Kisielice.

Źródło: Raport pokrycia Polski infrastrukturą telekomunikacyjną UKE z 2015 r.

Gmina Kisielice posiada przyłącza kablowe do budynków lub zainstalowanych terminali bezprzewodowych w budynkach.

14.10. Gospodarka odpadami

Podstawą funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w tym na terenie gminy Kisielice, jest „Plan Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022”. W myśl tego Dokumentu: podstawą tworzenia i funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w kraju jest jego regionalizacja. Według tej zasady w województwie warmińsko-mazurskim wyodrębnionych zostało 5 regionów gospodarki odpadami komunalnymi (...), na terenie których wskazano regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalacje służące do zastępczej obsługi regionów. Gmina Kisielice, położona jest w Regionie Zachodnim, liczącym łącznie 35 gmin.

Wraz z uchwaleniem Planu gospodarki odpadami zostały wyznaczone regiony gospodarki odpadami komunalnymi w województwie oraz regionalne instalacje do przetwarzania odpadów w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi tych regionów.

Zgodnie z powyższym Dokumentem, dla Regionu Zachodniego instalacjami do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych są:

- ZUOK RUDNO Sp. z o.o. Rudno 17 14-100 Ostróda;
- Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” ul. Przemysłowa 61, 13-200 Działdowo;
- Bioelektra Group S.A. ul. Książęca 15 00-498 Warszawa;
- Gmina Olsztynek ul. Ratusz 1 11-015 Olsztynek;
- NOVAGO Sp. z o.o. ul. Grzebskiego 10 06-500 Mława.

Dodatkowo, zgodnie z powyższym Dokumentem, w ramach Regionu Zachodniego przewidziano instalacje zastępcze do przetwarzania odpadów, na wypadek awarii instalacji regionalnej lub niemożliwości przyjmowania odpadów przez instalację regionalną z innych przyczyn:

- DBAJ Marta Prychodko ul. Polna 25C 12-140 Świętajno;
- ZGOK Sp. z o.o. Olsztyn ul. Lubelska 53 10-410 Olsztyn;
- Olsztyński Zakład Komunalny Sp. z o.o. ul. Lubelska 43D 10-410 Olsztyn;
- Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. ul. Zbożowa 8 11-200 Bartoszyce;
- ZUO Sp. z o.o. Elbląg ul. Mazurska 42 82-300 Elbląg;
- Elbląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Rawska 2-4 82-300 Elbląg;
- Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Warszawska 32 11-730 Mikołajki;
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe EURO INTEGRA Jarosław Ambroziak Ługwałd 42 11-001 Dywity;
- Wodociągi Miejskie Sp. z o.o. ul. Olsztyńska 10 14-500 Braniewo;
- Polfer Sp. z o.o. Bezledy 35A 11-200 Bartoszyce.

15. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

W niniejszym rozdziale odniesiono się do dokumentów strategicznych dotyczących szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

Wykorzystano takie dokumenty jak:

- Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa warmińsko-mazurskiego;
- Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa warmińsko-mazurskiego;

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kisielice na lata 2007-2020.

15.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Dnia 13 grudnia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku. Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego nadrzędnym celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych w dążeniu do konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie czasu.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju do 2030 roku kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego. Poniżej przedstawiono aspekty zawarte i odnoszące się do gminy Kisielice:

- struktura osadnicza – przeciętna wielkość wsi określana jest – poniżej 20 wsi na 100 km², poniżej 250 mieszkańców przeciętnie w jednej wsi;
- wewnętrzne powiązania funkcjonalne:
  - siła i kierunki ciąż społeczno – gospodarczych według modelu grawitacyjnego na poziomie 0,15 – 0,2 promila,
  - kierunki i wielkość rejestrowanych migracji międzypowiatowych w 2006 r. kształtują się na poziomie 70 – 100;
- struktura demograficzna:
  - wyższy od przeciętnego udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym,
  - przewidywane zmiany zaludnienia – stagnacja;
- sieć transportowa:
  - wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej na poziomie 0,20 – 0,25 według metodyki Instytutu Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania PAN (T. Konarski z zespołem 2010),
- gospodarka wodna:
  - gęstość sieci wodociągowej 20 – 50 km/100 km²;
- elektroenergetyka:
  - zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca 700 – 800 kWh;

- obszarowa ochrona przyrody:
  - udział obszarów chronionych w powierzchni gminy na poziomie 25– 50%;
- krajobraz kulturowy:
  - nasycenie zabytkami nieruchomymi (według danych Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków z 2010 r.) na poziomie 20 – 30 na 1 000 ha;
- zasoby energii odnawialnej:
  - energia wodna:
    - średni rzeczny odpływ jednostkowy na poziomie 2 – 3 l/s/km² (według J. Stachy’ego i B. Biernata),
  - energia wiatrowa:
    - gmina Kisielice położona jest w III korzystnej strefie energetycznej wiatru,
  - energia słoneczna:
    - średnie całkowite promieniowanie słoneczne w roku na poziomie 10,00 – 10,25 MJ/m² x doba (według J. Paszyńskiego i K. Miary, 1994);
- zagrożenia naturalne:
  - zagrożenia i utrudnienia klimatyczne:
    - bonitacja klimatyczna dla rolnictwa (najlepsze warunki w Polsce – 100) na poziomie 0 – 50 (według Górskiego, 1994),
  - zagrożenia i utrudnienia hydrologiczne:
    - przeważające rodzaje wezbrań określono jako roztopowe (według Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie);
- zagrożenia i ochrona przeciwpowodziowa:
  - udział powierzchni gminy zagrożonych powodzią lub podtopieniami na poziomie 0 – 10% (szacunek na podstawie mapy roślinności potencjalnej J.M. Matuszkiewicza – Instytut Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania PAN oraz bazy mokradeł Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych).

15.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-mazurskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa warmińsko-mazurskiego został przyjęty przez Sejmik Województwa warmińsko-mazurskiego uchwałą nr XXXIX/832/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

Dokument ten porusza najważniejsze aspekty polityki przestrzennej w wymiarze wojewódzkim. Zagadnienia przedstawione w planie, które odnoszą się do gminy Ksielice zaprezentowano poniżej.

Infrastruktura komunikacyjna

Gmina Ksielice położona jest w zasięgu ważniejszych szlaków komunikacyjnych szczebla krajowego. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 16.

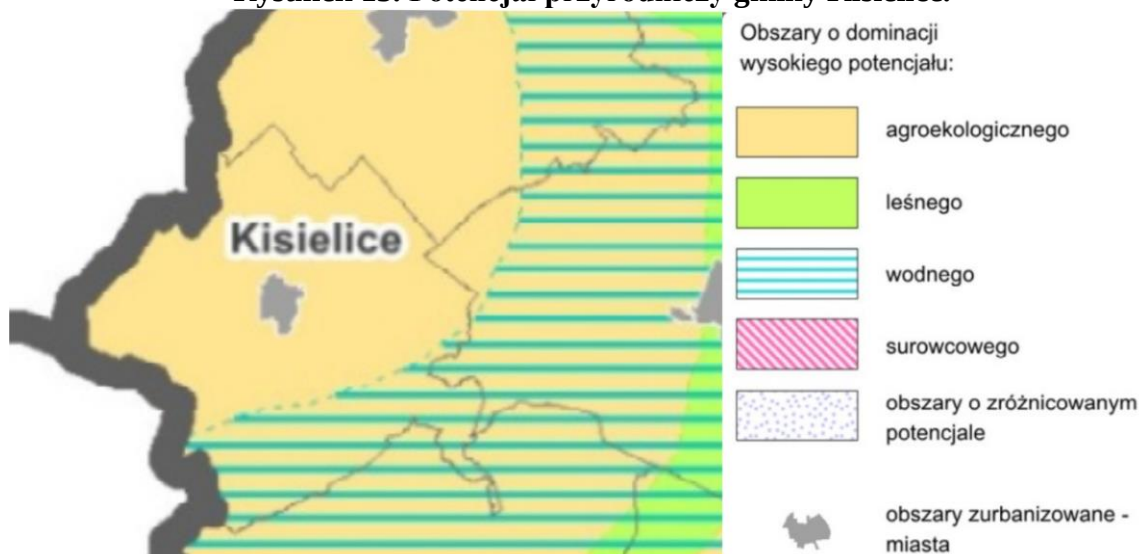
Rysunek 14. Infrastruktura komunikacyjna w rejonie gminy Ksielice.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

Zgodnie z poniższym rysunkiem gmina Ksielice stanowi obszar o wysokim potencjale agroekologicznym.

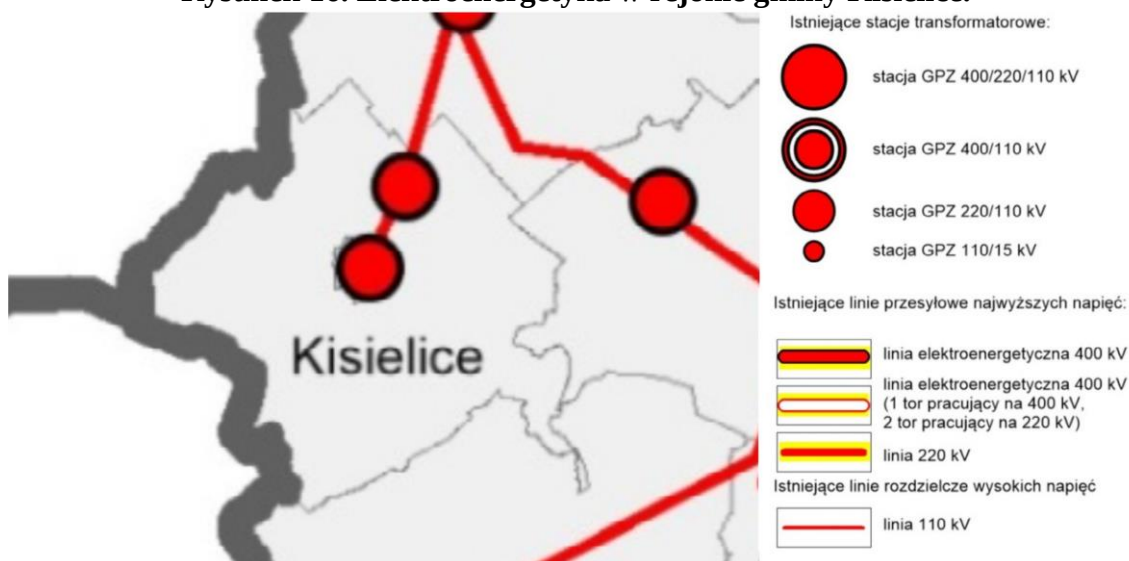
Rysunek 15. Potencjał przyrodniczy gminy Ksielice.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

Przez teren gminy Ksielice przebiegają linie elektroenergetyczne najwyższych napięć.

Rysunek 16. Elektroenergetyka w rejonie gminy Ksielice.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

15.3. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-mazurskiego

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 została przyjęta została w 2013 r. i stanowi aktualizację Strategii z 2005 r. Strategia określa wizję rozwoju województwa następująco: *Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć (...) (...) niezależnie od wieku, (...) niezależnie od wykształcenia, (...) niezależnie od stanu posiadania, (...) niezależnie od pochodzenia, (...) niezależnie od miejsca zamieszkania, (...) niezależnie od płci.*

Strategia opiera się na koncepcji trzech płaszczyzn rozwoju, obejmujących: ludzi, gospodarkę i ich relacje, które to płaszczyzny osadzone są w środowisku przyrodniczym. Na tej podstawie wyróżniono trzy obszary priorytetowe rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego: *konkurencyjna gospodarka, otwarte społeczeństwo, nowoczesne sieci.*

Celem głównym Strategii jest osiągnięcie: *Spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej Warmii i Mazur z regionami Europy.* Cele strategiczne Strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, wynikające ze wspomnianych wcześniej trzech priorytetów, to:

- *Wzrost konkurencyjności gospodarki,*
- *Wzrost aktywności społecznej,*

- *Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych,*
- *Nowoczesna infrastruktura rozwoju.*

Cele strategiczne będą realizowane za pomocą różnorodnych celów operacyjnych i kierunków działań. W kontekście projektu zm. studium i oddziaływania jego ustaleń na środowisko, najistotniejsze znaczenie mają następujące kierunki działań, określone w ramach celu strategicznego *Nowoczesna infrastruktura rozwoju* i jego celu operacyjnego *Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego*:

- *Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych: podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa; zachowanie walorów krajobrazowych województwa, weryfikacja form ochrony przyrody; ochrona przed powodzią i deficytem wody; zapewnienie integralności przyrodniczej województwa, ochrona i restytucja elementów rodzimej przyrody, w tym prowadzenie inwentaryzacji, waloryzacji i monitoringu różnorodności biologicznej;*
- *Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, w szczególności z niskich źródeł emisji oraz poprzez stosowanie transportu (np. rowerowego) i ogrzewania przyjaznego środowisku; rozbudowa sieci kanalizacyjnych (w tym także kanalizacji deszczowej) oraz budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków (zwłaszcza na terenach zabudowy rozproszonej), dalsze inwestowanie w sieci wodociągowe; zapobieganie powstawaniu odpadów i racjonalna gospodarka odpadami, (...), ochrona ekosystemów leśnych przed pożarami i innymi szkodliwymi czynnikami zagrażającymi trwałości lasów, prowadzenie monitoringu środowiska (...).*

15.4. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kisielice na lata 2007-2020.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kisielice na lata 2007-2020 jako cel strategiczny ustala: „*ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DO DALSZEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY POPRZECZ POPRAWĘ INFRASTRUKTURY, WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ TWORZENIE WARUNKÓW DO INWESTOWANIA, A TAKŻE ZMNIEJSZENIE POZIOMU BEZROBOCIA*”. Cel strategiczny (ogólny) będzie realizowany przy pomocy celów operacyjnych, podzielonych na działania bezpośrednio precyzujące zakres przedsięwzięć:

CEL 1. Wykorzystanie walorów naturalnych gminy poprzez rozwój bazy turystycznej.

- CEL 2. Rozwój terenów wiejskich.
- CEL 3. Ochrona środowiska naturalnego.
- CEL 4. Zapewnienie warunków dla rozwoju inwestycji i wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców.
- CEL 5. Rozwój kultury.
- CEL 6. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.
- CEL 7. Poprawa jakości szkolnictwa.
- CEL 8. Rozwój i poprawa stanu zasobów mieszkaniowych gminy.
- CEL 9. Wzrost aktywności mieszkańców.
- CEL 10. Otwarcie na kontakty zewnętrzne, w tym zagraniczne
- CEL 11. Przeciwdziałanie ubożeniu społeczeństwa i patologiom społecznym.
- CEL 12. Wzmocnienie roli miasta Kisielice w regionie.

Strategia sformułowała również następujące cele programowe:

1. *„Rozwój bazy turystycznej”.*
2. *„Poprawa możliwości zbytu produktów rolnych”.*
3. *„Poprawa stanu środowiska”.*
4. *„Rozwój inwestycji”.*
5. *„Szybszy rozwój kultury”.*
6. *„Poprawa stanu zdrowia”.*
7. *„Poprawa stanu szkolnictwa”.*
8. *„Rozwój budownictwa mieszkaniowego”.*
9. *„Wzrost aktywności i zaangażowania mieszkańców w sprawy środowiska”.*
10. *„Otwarcie na kontakty zewnętrzne w tym zagraniczne”.*
11. *„Przeciwdziałanie patologii gospodarczym”.*

16. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,

- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli oraz ograniczenia negatywnych skutków powodzi, zgodnie z zapisami Dyrektywy Powodziowej oraz ustawy Prawo wodne, KZGW prowadzi prace związane z opracowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Prace nad planami zostały poprzedzone przygotowaniem wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WOPR) oraz map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP).

Obecnie na bazie przygotowanych dotychczas dokumentów planistycznych oraz zgromadzonych danych przygotowywane są plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla dwóch poziomów odniesienia w stosunku do powierzchni kraju, czyli dla obszarów dorzeczy oraz dla regionów wodnych. Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację wybranych działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te, muszą także prowadzić do obniżania strat powodziowych. Obowiązek sporządzenia planów wynika z Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, tzw. Dyrektywy Powodziowej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne za opracowanie planów odpowiedzialny jest prezes KZGW na poziomie obszarów dorzeczy oraz dyrektorzy poszczególnych RZGW dla regionów wodnych⁷.

Dostępne mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP) obejmują fragment gminy Kisielice w okolicy stawu Łodygowo.

Na terenie gminy Kisielice występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Gardęgi i są to obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%.

---

⁷ Materiał źródłowy: Dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, <http://www.powodz.gov.pl/>

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Kisielice na tle powiatu iławskiego.	9
Rysunek 2. Obszar przyłączony do gminy Kisielice w lipcu 2008 r.	13
Rysunek 3. Położenie gminy Kisielice na tle jednostek fizycznogeograficznych.	14
Rysunek 4. Utwory geologiczne czwartorzędowe w obrębie terenu opracowania.	15
Rysunek 5. Jednolite części wód powierzchniowych w obrębie gminy Kisielice.	18
Rysunek 6. Położenie rzeki Gardęga w obrębie gminy Kisielice.	19
Rysunek 7. Jednolite części wód podziemnych w obrębie gminy Kisielice.	21
Rysunek 8. Strefy energetyczne wiatru wg H. Lorenc z uwzględnieniem położenia gminy Kisielice.	24
Rysunek 9. Mapa miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Olsztyn.	67
Rysunek 10. Obszar chronionego krajobrazu Jezioro Goryńskie.	78
Rysunek 11. Położenie gminy Kisielice na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. ...	87
Rysunek 12. Mapa infrastruktury telekomunikacyjnej województwa warmińsko-mazurskiego – rejon gminy Kisielice.	93
Rysunek 13. Zasięg działania sieci kablowych i bezprzewodowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – rejon gminy Kisielice.	94
Rysunek 14. Infrastruktura komunikacyjna w rejonie gminy Kisielice.	98
Rysunek 15. Potencjał przyrodniczy gminy Kisielice.	98
Rysunek 16. Elektroenergetyka w rejonie gminy Kisielice.	99

SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów gminy Kisielice.	10
Tabela 2. Główne wskaźniki dotyczące uzbrojenia terenu gminy Kisielice na tle powiatu iławskiego i województwa warmińsko-mazurskiego.	11
Tabela 3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kisielice.	11
Tabela 4. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dla strefy warmińsko-mazurskiej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin.	28
Tabela 5. Leśnictwo na terenie gminy Kisielice.	34
Tabela 6. Wykaz obiektów w granicach gminy Kisielice wpisanych do rejestru zabytków. ..	37
Tabela 7. Wykaz zabytków wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków gminy Kisielice.	38

Tabela 8. Podstawowe wskaźniki demograficzne gminy Kisielice w latach 2006-2015.....	41
Tabela 9. Ruch naturalny na terenie gminy Kisielice na przełomie lat 2006-2015.	43
Tabela 10. Migracje ludności gminy Kisielice w latach 2006-2015.....	44
Tabela 11. Pracujący na terenie gminy Kisielice według płci w latach 2006-2015.....	45
Tabela 12. Bezrobotni według płci na terenie gminy Kisielice w latach 2006-2015.....	47
Tabela 13. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Kisielice w latach 2006-2016.	47
Tabela 14. Liczba pracujących mieszkańców gminy Kisielice na tle powiatu iławskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2011-2015.	61
Tabela 15. Placówki szkolne i przedszkolne w gminie Kisielice w latach 2012-2015.....	62
Tabela 16. Liczba uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych gminy Kisielice na tle powiatu i województwa.....	62
Tabela 17. Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach na tle powiatu i województwa.	63
Tabela 18. Liczba porad udzielonych w placówkach opieki zdrowotnej w gminie Kisielice na tle powiatu i województwa w latach 2013-2015.....	63
Tabela 19. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Kisielice na tle powiatu i województwa w latach 2012 – 2015.	64
Tabela 20. Udział ludności korzystającej z infrastruktury technicznej w latach 2013-2015...	64
Tabela 21. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę na terenie miasta Kisielice.	69
Tabela 22. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę na terenie gminy Kisielice.	70
Tabela 23. Stan prawny gruntów gminy Kisielice.	75
Tabela 24. Stan prawny gruntów miasta Kisielice.	75
Tabela 25. Pomniki przyrody występujące na terenie gminy Kisielice.	78
Tabela 26. Urządzenia wodociągowe na terenie gminy Kisielice.	88
Tabela 27. Urządzenia sieciowe kanalizacyjne na terenie gminy Kisielice.	88

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności gminy Kisielice w latach 2006-2015.....	43
Wykres 2. Urodzenia żywe, zgony, przyrost naturalny na terenie gminy Kisielice w latach 2006-2015.....	44
Wykres 3. Ludność według grup ekonomicznych wieku w gminie Kisielice w latach 2006 - 2015.....	45
Wykres 4. Pracujący na terenie gminy Kisielice na przełomie lat 2006-2015.	45
Wykres 6. Bezrobotni według płci w gminie Kisielice w latach 2006-2015.....	47

Wykres 6. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD w gminie Kisielice w 2016 roku.	48
Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej ogółem zarejestrowane w rejestrze REGON w gminie Kisielice w latach 2009-2016.	56
Wykres 8. Lesistość na terenie gminy Kisielice w latach 2010-2015.	58
Wykres 9. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiecie ławskim w latach 2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050.	65
Wykres 10. Prognoza ludności powiatu ławskiego według podziału na funkcjonalne grupy wiekowe.	66
Wykres 11. Stan ludności na terenie gminy Kisielice w latach 2011-2015.	68
Wykres 12. Stan zasobów mieszkaniowych gminy Kisielice w latach 2011-2015.	68
Wykres 13. Udział poszczególnych funkcji zabudowy w ogólnej powierzchni terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.	71
Wykres 14. Stan prawny gruntów gminy Kisielice w ha.	76
Wykres 15. Stan prawny gruntów miasta Kisielice w ha.	76

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XIV/.../2020
Rady Miejskiej w Kisielicach
z dnia 26 marca 2020 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KISIELICE

**- CZĘŚĆ TEKSTOWA –
- KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO -**

2020 r.

SPIS TREŚCI

I. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO.....	4
1.1. CELE I KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ	4
1.2. ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	6
II. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIU ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	8
2.1. KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW DLA POSZCZEGÓLNYCH TERENÓW FUNKCJONALNYCH, W TYM WYTYCZNE ICH OKREŚLANIA W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	8
2.2. OBSZARY WSKAZANE DO OBJĘCIA ZAKAZEM I OGRANICZENIAMI ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	18
2.3. DOPUSZCZALNY ZAKRES ZMIAN	18
III. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK.....	19
3.1. OGÓLNE CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	19
3.2. ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY.....	21
3.2.1. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU JEZIORA GORYŃSKIEGO.....	21
3.2.2. OCHRONA POMNIKÓW PRZYRODY	24
3.2.3. KORYTARZE EKOLOGICZNE	24
3.2.4. UŻYTKI EKOLOGICZNE.....	24
3.2.5. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY	25
3.2.6. OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW	25
3.2.7. OCHRONA ZASOBÓW GLEBOWYCH	26
3.2.8. OCHRONA GRUNTÓW LEŚNYCH ORAZ GRUNTÓW ZADRZEWIONYCH I ZAKRZEWIONYCH.....	26
3.2.9. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH.....	27
3.2.10. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	28
3.2.11. ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ	28
IV. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	29
4.1. OCHRONA ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I TECHNIKI ORAZ OBSZARÓW ZABYTKOWYCH.....	29
4.2. OCHRONA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH	29
4.3. OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	29
4.4. OBIEKTY I OBSZARY WSKAZANE DO REWITALIZACJI.....	30
V. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	31
5.1. ROZWÓJ KOMUNIKACJI DROGOWEJ.....	31
5.2. ROZWÓJ KOMUNIKACJI ROWEROWEJ I PIESZEJ	32
5.3. ROZWÓJ SIECI WODOCIĄGOWEJ	32
5.4. ROZWÓJ SIECI WODNO-KANALIZACYJNEJ	33
5.5. ROZWÓJ SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ	33

5.6. ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ	34
5.7. ROZWÓJ SIECI TELEKOMUNIKACYJNEJ.....	34
5.8. ROZWÓJ CIEPŁOWNICTWA	35
5.9. ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI	35
5.10. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.....	36
VI. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	36
VII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1	36
VIII. OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	37
IX. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE ..	37
X. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	38
XI. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	40
11.1. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ.....	40
11.2. OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	40
XII. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	41
XIII. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. Z 2015 R. POZ. 2120)	41
XIV. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI.....	41
14.1. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ I REHABILITACJI	41
14.2. OBSZARY NIEZABUDOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI	42
14.3. OBSZARY WYMAGAJĄCE REMEDIACJI.....	42
XV. OBSZARY ZDEGRADOWANE	42
XVI. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	42
XVII. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE	42

I. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego

1.1. Cele i kierunki polityki przestrzennej

Ważnym czynnikiem decydującym o kierunkach zmian w strukturze przestrzennej gminy jest środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe oraz komunikacja i infrastruktura techniczna. Są to elementy warunkujące dalszy rozwój przestrzenny gminy, który w znacznej mierze opiera się także na uwarunkowaniach społecznych i ekonomicznych przedmiotowego obszaru.

Głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenu jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (np. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (np. wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium wyznacza kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniając przy tym uwarunkowania przedmiotowego obszaru. Dokument określa lokalne zasady zagospodarowania przestrzeni gminy, jednak granice obszarów funkcjonalnych ściśle nie przesądzają o faktycznej zmianie przeznaczenia tych terenów i o ich zainwestowaniu. Dokładne określenie granic oraz funkcji zagospodarowania poszczególnych terenów winny być określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium zawiera generalne zasady zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wytyczne, którymi należy kierować się w kreowaniu właściwej polityki przestrzennej. Ponadto zawiera postulaty i sugestie, które warto wziąć pod uwagę w kształtowaniu ładu przestrzennego.

Podstawą formułowania celów polityki przestrzennej są zidentyfikowane problemy w kategorii założeń polityki przestrzennej, szans i mocnych stron, zagrożeń i słabych stron. W wyznaczonych celach dąży się do stopniowej likwidacji zagrożeń i wykorzystania szans jakimi gmina dysponuje. Hierarchia celów odnosi się do całego obszaru gminy, z podziałem na wyróżnione działy polityki przestrzennej.

Najważniejsze założenia polityki przestrzennej w gminie to zrównoważony rozwój przy minimalizacji zagrożeń środowiska przyrodniczego. Nadrzędnym celem rozwoju

przestrzennego gminy jest ochrona wartości przyrodniczych i kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego gminy.

Głównym celem zagospodarowania przestrzennego gminy jest tworzenie warunków przestrzennych podnoszących konkurencyjność, atrakcyjność gminy, zapewniających poprawę warunków życia jej mieszkańców, przy zachowaniu równowagi między aktywnością ekonomiczną, gospodarczą, społeczną a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym. Cel ten zakłada się osiągnąć m.in. przez ukształtowanie systemu ekologicznego gminy, dotrzymanie standardów jakości środowiska, właściwe ukształtowanie sieci osadniczej i dobrą dostępność komunikacyjną.

Wzmocnienie potencjału gminy zamierza się uzyskać również poprzez właściwe ukształtowanie sieci osadniczej. Głównym ośrodkiem usługowym i zarządzania o najwyższej aktywności społecznej i gospodarczej stymulującym rozwój całej gminy jest miasto Kisielice. Koncentrują się tu zadania inwestycyjne z zakresu administracji i usług: oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu, mieszkalnictwa, przemysłu, gospodarki komunalnej, obsługi rolnictwa, infrastruktury społecznej i technicznej o zasięgu gminnym i lokalnym. Dalszy rozwój i niezawodność systemów infrastruktury technicznej przyczyni się do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności gminy dla inwestorów z zewnątrz.

W wyniku przeprowadzonej analizy uwarunkowań wyodrębniono podstawowe kierunki polityki przestrzennej:

- ochrona istniejących zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz poprawa jego stanu;
- rozwój gospodarczy poprzez wskazanie potencjalnych terenów inwestycyjnych;
- dalszy rozwój usług z zakresu obsługi ludności;
- rozwój rolnictwa ekologicznego i leśnictwa;
- zwiększenie atrakcyjności turystyczno-wypoczynkowej gminy i upowszechnianie jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych;
- dalsza rozbudowa i budowa nowej infrastruktury technicznej, w szczególności w zakresie systemu gospodarki wodno-ściekowej;
- wzmocnienie funkcji miasta Kisielice, jako siedziby gminy, pełniącej rolę administracyjną, usługowo-gospodarczą i mieszkaniową.

1.2. Zasady zagospodarowania przestrzennego

Zasady zagospodarowania przestrzennego dotyczą sfery osadnictwa, rolnictwa, sfery produkcyjnej i przyrodniczej. Dla poszczególnych sfer określono następujące zasady działania:

- w sferze osadnictwa:
  - kanalizacja terenów o zwartej zabudowie,
  - kontynuacja i uzupełnienia istniejącej zabudowy – obejmuje tereny zainwestowane wraz z rezerwami przestrzennymi, które umożliwiają dalszy rozwój zabudowy poprzez kontynuację dotychczasowej struktury urbanistycznej,
  - rewitalizacja zabudowy mieszkaniowej tego wymagającej,
  - przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy,
  - rozwój miasta Kisielice jako wielofunkcyjnego ośrodka koncentracji usług z zakresu administracji oraz obsługi mieszkańców;
- w sferze rolnictwa:
  - prowadzenie zabiegów przeciwozyjnych na gruntach ornych (zapobieganie przed erozją wodną i wietrzną) przede wszystkim przez wprowadzanie zadrzewień śródpolnych,
  - wprowadzanie dolesień na gruntach ornych klas V i VI oraz nieużytkach (piaski lotne, nieczynne wyrobiska i wysypiska), które docelowo powinny powiększać istniejący system ciągów ekologicznych np. w postaci zadrzewień śródpolnych,
  - na gruntach o wysokiej przydatności rolniczej prowadzenie intensywnej gospodarki rolnej;
- w sferze produkcyjnej:
  - rozwój aktywizacji gospodarczej poprzez lokowanie nieuciążliwych obiektów produkcyjnych, usługowych i gospodarczych przede wszystkim na terenach wskazanych na rysunku studium;
- w sferze turystyczno – rekreacyjnej:
  - rozwój agroturystyki,
  - rozwój turystyki krajoznawczej ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rzeki Gardęgi i lasów zlokalizowanych na terenie gminy,
  - rozwój turystyki krajoznawczej ze szczególnym uwzględnieniem obszaru doliny rzecznej rzeki Gardęgi i jej dopływów oraz zbiorników wodnych jez. Goryńskie,

Trupel, Dłużek, Popówko,

- oznaczenie szlaków rowerowych wzdłuż dróg lokalnych, powiatowych i wojewódzkich obsadzonych alejami i zadrzewieniami;
- w sferze przyrodniczej:
  - respektowania przepisów odnoszących się do sposobu użytkowania istniejących terenów i obiektów chronionych,
  - eliminacja istniejących źródeł zagrożeń czystości wód powierzchniowych i podziemnych,
  - pielęgnacja istniejących elementów zieleni oraz wprowadzenie nowych rodzimych elementów zieleni zwłaszcza zadrzewień i zakrzewień śródpolnych (pasy i szpalery drzew oraz krzewów),
  - przeprowadzenie inwentaryzacji terenu gminy w celu lokalizacji oraz ochrony nowych użytków ekologicznych oraz szczególnie cennych zespołów roślinnych,
  - ustala się ochronę cennych skupisk drzew i ciągów zieleni oraz alei przydrożnych poprzez odpowiednią pielęgnację istniejących zadrzewień i uzupełnianie powstałych ubytków oraz tworzenie nowych nasadzeń.

II. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowaniu oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

2.1. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów dla poszczególnych terenów funkcjonalnych, w tym wytyczne ich określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej, z dopuszczeniem usług (obejmują istniejącą zabudowę i zabudowę projektowaną) ustala się następujące zasady:

- możliwość rozbudowy, przebudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej dopuszcza się zabudowę wolnostojącą, bliźniaczą i szeregową;
- w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej dopuszcza się realizację zabudowy usługowej jako funkcji uzupełniającej;
- ustala się w szczególności rozwój zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w formie budownictwa socjalnego;
- w zabudowie zagrodowej dopuszcza się:
  - wprowadzenie funkcji agroturystycznej w gospodarstwach rolnych,
  - rozbudowę istniejących siedlisk,
  - realizację zabudowy usługowej lub produkcyjnej w ramach istniejącego siedliska;
  - obsługę produkcji rolnej, hodowlanej, ogrodniczej, usługi, rzemiosło, w tym specjalistycznej produkcji zwierzęcej, mając na uwadze zrównoważony rozwój całej gminy;
- działalność obiektów i lokali usługowych należy projektować jako usługi nieuciążliwe dla ludzi, tj. takie, których funkcjonowanie nie spowoduje pogorszenia higienicznych i zdrowotnych warunków zamieszkiwania i użytkowania sąsiednich budynków mieszkalnych;
- należy dołożyć wszelkich starań, aby minimalizować negatywne skutki wynikające z lokalizacji w/w funkcji w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, zarówno zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, jak i budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej;

- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- realizacji nowych obiektów produkcji zwierzęcej (obory, chlewnie, kurniki) wymaga zachowania minimalnej odległości od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi: 500 m przy wielkości obsady 60-120 DJP; 1000 m przy wielkości obsady 121-210 DJP; 2000 m przy wielkości obsady powyżej 210 DJP;
- rozbudowa istniejących obiektów produkcji zwierzęcej do 60 DJP wymaga zachowania odległości minimum 100 m od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 30% maksymalnie 100% na obszarach wiejskich;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 0% maksymalnie 100% na obszarze miasta;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 0,1% maksymalnie 30% na obszarach wiejskich;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 100% na obszarze miasta;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy usługowej, w tym usług publicznych (obejmują istniejącą zabudowę i zabudowę projektowaną) ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami;
- adaptuje się istniejące zainwestowanie zrealizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, dopuszcza się przebudowę i rozbudowę na warunkach dotyczących nowej zabudowy;
- działalność obiektów i lokali usługowych należy projektować jako usługi nieuciążliwe dla ludzi, tj. takie, których funkcjonowanie nie spowoduje pogorszenia higienicznych i zdrowotnych warunków zamieszkiwania i użytkowania sąsiednich budynków mieszkalnych;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;

- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 30% maksymalnie 70% na obszarach wiejskich;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 0% maksymalnie 70% na obszarze miasta;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 0,1% maksymalnie 30% na obszarach wiejskich;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 100% na obszarze miasta;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy przemysłowej, składowej i magazynowej wraz z usługami (obejmują istniejącą zabudowę i zabudowę projektowaną) ustala się następujące zasady:

- w/w rodzaje zabudowy mogą występować łącznie lub rozdzielnie;
- możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dopuszcza się lokalizowanie zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zgodnie z przepisami odrębnymi; w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi nie należy lokalizować zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii;
- lokalizacja nowych zakładów produkcyjnych z zachowaniem istniejących uwarunkowań fizjograficznych, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących ujemne skutki prowadzonej działalności na środowisko oraz tworzenia naturalnych izolacji poszczególnych form gospodarowania przestrzenią od terenów przyległych;
- lokalizowanie i funkcjonowanie obiektów kwalifikujących się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (lub innych obiektów o charakterze uciążliwym) powinno odbywać się przy zapewnieniu takiego ich usytuowania oraz

z zastosowaniem takich rozwiązań technicznych, technologicznych lub organizacyjnych, które zapewnią:

- nierozprzestrzenianie się czynników uciążliwych na okoliczne tereny zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi (w szczególności mieszkalnej, mieszkalno-usługowej, zamieszkania zbiorowego, opieki zdrowotnej, przeznaczonej na pobyt dzieci i młodzieży) oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- brak zagrożeń dla jakości płodów rolnych, sadowniczych lub ogrodniczych (w szczególności uprawianych z docelowym przeznaczeniem do spożycia przez ludzi) na pobliskich terenach;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- lokalizacja nowych zakładów produkcyjnych z zachowaniem istniejących uwarunkowań fizjograficznych, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących ujemne skutki prowadzonej działalności na środowisko oraz tworzenia naturalnych izolacji poszczególnych form gospodarowania przestrzenią od terenów przyległych;
- na granicach terenów zaleca się nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji;
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 10% maksymalnie 70%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 80%;
- wysokość zabudowy – do 18 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów specjalistycznej produkcji roślinnej i zwierzęcej (obejmują istniejącą zabudowę) ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się obsługę specjalistycznej produkcji roślinnej i zwierzęcej, mając na uwadze zrównoważony rozwój całej gminy;
- dopuszcza się lokalizowanie zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, zgodnie z przepisami odrębnymi;

- należy dołożyć wszelkich starań, aby minimalizować negatywne skutki wynikające z lokalizacji w/w funkcji w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, zarówno zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, jak i budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- realizacji nowych obiektów produkcji zwierzęcej (obory, chlewnie, kurniki) wymaga zachowania minimalnej odległości od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi: 500 m przy wielkości obsady 60-120 DJP; 1000 m przy wielkości obsady 121-210 DJP; 2000 m przy wielkości obsady powyżej 210 DJP;
- rozbudowa istniejących obiektów produkcji zwierzęcej do 60 DJP wymaga zachowania odległości minimum 100 m od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi;
- na granicach terenów zaleca się nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała potencjalne szkodliwe oddziaływanie inwestycji;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 30% maksymalnie 90%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 60%;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy letniskowej i rodzinnych ogrodów działkowych (obejmują istniejącą zabudowę i zabudowę projektowaną) ustala się następujące zasady:

- możliwość rozbudowy, przebudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- dopuszcza się obiekty sportu, turystyki, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki pobytu na tym terenie;
- dla terenów rodzinnych ogrodów działkowych poza istniejącym zagospodarowaniem terenu dopuszcza się ewentualne przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz urządzenia miejsc parkingowych związanych z funkcją terenu;
- zaleca się chronić środowisko przyrodnicze poprzez racjonalne zagospodarowanie przestrzeni terenu funkcjonalnego oraz odpowiednie uzbrojenie terenu przed realizacją nowych inwestycji;

- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 20% maksymalnie 90%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni terenu minimalnie 1% maksymalnie 70%;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy sportu i rekreacji (obejmują istniejącą zabudowę) ustala się następujące zasady:

- możliwość rozbudowy, przebudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- dopuszcza się obiekty sportu i rekreacji, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki pobytu na tym terenie;
- zaleca się chronić środowisko przyrodnicze poprzez racjonalne zagospodarowanie przestrzeni terenu funkcjonalnego oraz odpowiednie uzbrojenie terenu przed realizacją nowych inwestycji;
- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 20% maksymalnie 90%;

- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni terenu minimalnie 1% maksymalnie 70%;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zieleni urządzonej (obejmują tereny istniejące i projektowane) ustala się następujące zasady:

- tereny te obejmują istniejące zespoły pałacowo-folwarczne w skład których wchodzi pałace i dworki, spełniające m. in. funkcję mieszkalną, usługową, zagrodową ponadto do zespołów należą zabudowania gospodarcze;
dla zespołów pałacowo-folwarcznych zaleca się:
- konserwację zachowanych elementów zabytkowych;
- odtworzenie na podstawie dokumentów archiwalnych, przekazów itp. zniszczonych elementów architektonicznych;
- uwzględnienie przy adaptacji obiektów pierwotnego czytelnego układu, historycznego kształtu bryły, przy uwzględnieniu stosowanych badań architektonicznych w celu uzyskania wytycznych konserwatorskich do planowanych na tych obiektach zmian;
- zakazuje się zmniejszania powierzchni parków zabytkowych;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub ucytelnienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- zakazuje się ingerencji w warunki wodno-gruntowe mogące negatywnie wpłynąć na stan zachowania zabytku w szczególności drzewostanu parkowego;
- dla projektowanych terenów zieleni urządzonej dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
- zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;

- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 40% maksymalnie 90%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni terenu minimalnie 1% maksymalnie 20%;
- wysokość zabudowy – do 10 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów dolesień (obejmują tereny projektowane) ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy na podstawie przepisów odrębnych;
- ustala się zasady zagospodarowania zgodnie z planami urządzania lasu i operatami urządzeniowymi lasu (dotyczy lasów Skarbu Państwa);
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 40% maksymalnie 100%;
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 0,1% maksymalnie 30%;
- wysokość zabudowy – do 10 m.

Dla terenów infrastruktury technicznej (obejmują tereny istniejące i projektowane) ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się utrzymanie, rozbudowę i przebudowę istniejącej infrastruktury technicznej;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy kultu religijnego (obejmują tereny istniejące) oraz dla terenów cmentarzy: cmentarze czynne i nieczynne (obejmują tereny istniejące) ustala się następujące zasady:

- zakaz lokalizacji zabudowy za wyjątkiem obiektów związanych z funkcjonowaniem cmentarzy;
- tworzenie lub rozszerzanie cmentarzy, a także zagospodarowanie terenów wokół cmentarzy (w tym wokół zabytkowych nieczynnych cmentarzy) należy realizować zgodnie z przepisami odrębnymi, w których określono wymagania sanitarne dla terenów cmentarzy;

- dopuszcza się realizację urządzeń infrastruktury technicznej przy granicy cmentarza;
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z utrzymaniem cmentarza udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 40% maksymalnie 70%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 30%;
- wysokość zabudowy – do 20 m.

Dla terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz terenów rolniczych o wysokiej jakości z przewagą III klasy bonitacyjnej ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się obsługę produkcji rolnej, hodowlanej, ogrodniczej, w tym specjalistycznej produkcji zwierzęcej, mając na uwadze zrównoważony rozwój całej gminy,
- realizacja nowych obiektów produkcji zwierzęcej (obory, chlewnie, kurniki) wymaga zachowania minimalnej odległości od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi: 500 m przy wielkości obsady 60-120 DJP; 1000 m przy wielkości obsady 121-210 DJP; 2000 m przy wielkości obsady powyżej 210 DJP;
- rozbudowa istniejących obiektów produkcji zwierzęcej do 60 DJP wymaga zachowania odległości minimum 100 m od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi;
- należy dołożyć wszelkich starań, aby minimalizować negatywne skutki wynikające z lokalizacji w/w funkcji w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, zarówno zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, jak i budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- zasady zagospodarowania i granice obszarów dopuszczających specjalistyczną produkcję zwierzęcą zostaną określone szczegółowo na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mając na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zabudowę zagrodową;
- rozwój produkcji zwierzęcej należy kształtować za pomocą odpowiednich wskaźników zabudowy i ustaleń minimalizujących uciążliwości dla pobliskich terenów;
- dopuszcza się także pozostawienie obszarów w użytkowaniu rolniczym

przeznaczonym pod rozwój produkcji roślinnej;

- adaptuje się istniejące zainwestowanie zrealizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, dopuszcza się przebudowę i rozbudowę na warunkach dotyczących nowej zabudowy;
- dopuszcza się zalesianie gleb o niskiej przydatności dla rolnictwa, z uwagi m.in. na słabą jakość gleb, spadki terenu przekraczające 12%, okresowe zalewanie, a także zalesianie terenów, które można zalesić zgodnie z przepisami odrębnymi;
- przy zalesianiu gruntów rolnych należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów; leśnych;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 70% maksymalnie 100%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 40%;
- wysokość zabudowy – do 12 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów leśnej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące zasady:

- ustala się obowiązek adaptacji istniejącej zabudowy i dopuszczenie lokalizacji nowej zabudowy na podstawie przepisów odrębnych;
- ustala się zasady zagospodarowania zgodnie z planami urządzania lasu i operatami urządzeniowymi lasu (dotyczy lasów Skarbu Państwa);
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 40% maksymalnie 99,9%;
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 0,1% maksymalnie 30%;
- wysokość zabudowy – do 15 m.

Dla terenów wód obejmujących: tereny wód stojących (jezior i stawów) oraz tereny wód płynących ustala się następujące zasady:

- obowiązuje zakaz zabudowy poza obiektami i urządzeniami służącymi gospodarce wodnej;
- dopuszcza się realizację kąpielisk, pomostów, przystani związanych z funkcją rekreacyjną turystyczną;

- przy realizacji w/w inwestycji należy uwzględnić formy ochrony przyrody na terenie gminy oraz zasady ochrony środowiska przyrodniczego.

Dokładne określenie planowanych funkcji i wskaźników nastąpi na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2.2. Obszary wskazane do objęcia zakazem i ograniczeniami zabudowy i zagospodarowania na podstawie przepisów odrębnych

Wskazuje się następujące ograniczenia w lokalizacji zabudowy i zagospodarowaniu terenów:

- ograniczenia lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenów w strefie ograniczonego użytkowania od napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz dróg;
- ograniczenia w sposobie użytkowania obszarów położonych w strefie ochronnej cmentarzy, strefach ochronnych ujęć wody;
- ograniczenia związane z położeniem w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego;
- w odniesieniu do terenu górniczego ustala się ograniczenia w użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy, z wyjątkiem dopuszczenia realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalni, zgodnie z warunkami określonymi w projekcie zagospodarowania złoża i decyzji koncesyjnej.

Na terenie gminy Kisielice obszarami wyłączonymi z zabudowy są obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

2.3. Dopuszczalny zakres zmian

Dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami studium zmiany zasięgu przestrzennego terenów określających kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w zakresie ustaleń dla poszczególnych terenów w planach miejscowych w stosunku do ustaleń studium, pod warunkiem zachowania zgodności z określonymi w niniejszym studium celami rozwoju, w następujących sytuacjach:

- konieczności realizacji inwestycji celu publicznego;
- w przypadku nie uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne pozostawienie w planie obecnego

przeznaczenia jako gruntów rolnych lub leśnych będzie zgodne z ustaleniami Studium;

- we wszystkich terenach, dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami Studium, wyznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego niewyznaczonych w studium sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami Studium, zalesianie gleb o niskiej przydatności dla rolnictwa;
- dopuszcza się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako zgodne ze Studium wyznaczenie ścieżek rowerowych,
- należy w pobliżu zabudowy wsi wykluczyć obiekty, które mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzi (np.: wysokotowarowe fermy hodowlane, uciążliwe zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego),
- nakazuje się utrzymanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych przez właścicieli gruntów, w granicach których się znajdują;
- w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się odstępstwo od ustalonej maksymalnej wysokości zabudowy dla obiektów, dla których ze względów technologicznych wysokość musi być wyższa od tej, która została ustalona dla poszczególnych stref funkcjonalnych.

III. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

3.1. Ogólne cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców, poprzez zwiększenie ogólnej atrakcyjności.

Ważnym elementem, zapewniającym łączność i spójność ekologiczną gminy Kisielice stanowią korytarze ekologiczne. Rola korytarzy posiada kluczowe znaczenie w ochronie przyrody oraz krajobrazu. Korytarze ekologiczne nie są prawną formą ochrony przyrody, jednakże przeciwdziałają izolacji najcenniejszych przyrodniczo obszarów, co w konsekwencji przyczynia się do utrzymania oraz wzrostu różnorodności na poziomie ekosystemu, gatunkowym oraz genowym (stała migracja gatunków flory i fauny). Korytarzem

ekologicznym przebiegający przez teren gminy Kisielice jest korytarz ekologiczny Lasy Iławskie – Bory Tucholskie GKPN-14A.

Pozostałe elementy tworzące system przyrodniczy obszaru o lokalnym charakterze stanowią:

- **łąki, zadrzewienia i zakrzewienia** – zbiorowiska łąkowe porożrzucane są na terenie całej gminy. Zbiorowiska te odznaczają się szczególnymi walorami przyrodniczymi, umożliwiają zachowanie dużej bioróżnorodności oraz pełnią funkcje wodo- i glebochronne, hydrologiczne, klimatyczno-higieniczne i krajobrazowe;
- **zadrzewienia nie będące zbiorowiskami leśnymi** – zadrzewienia przywodne, ciągnące się wzdłuż cieków wodnych, zadrzewienia przydrożne, towarzyszące ciągom komunikacyjnym, zadrzewienia śródpolne, często porastające tereny nie użytkowane rolniczo i miedze (zarośla tarniny, dzikiej róży, jeżyn, derenia, pojedyncze drzewa);
- **zieleń urządzona** – zieleń urządzona to obszary różnej wielkości i rangi stworzone przez człowieka. W gminie Kisielice obejmują tereny zieleni otwartej, zieleni przydrożną, ogrody działkowe, cmentarze, parki dworskie i ich pozostałości, tereny towarzyszące zabudowie osiedlowej, indywidualnej, przy obiektach usługowych i sportowych, tereny gospodarki rolniczej, ogrodowej, leśnej, starodrzewia przy obiektach zabytkowych, np. przy kościołach, parkach dworcowo-pałacowych i innych cennych miejscach i obiektach.

Wskazane powyżej tereny tworzące system przyrodniczy gminy Kisielice przedstawiają model teoretyczny powiązań sieci ekologicznej i nie zawsze będą tożsame z rzeczywistymi trasami migracji roślin i zwierząt. Stanowią natomiast cenne i powiązane ze sobą elementy systemu ekologicznego, przenikające się wzajemnie i stanowiące spójną całość.

Wskazane korytarze ekologiczne zasługują na zachowanie i ochronę w działaniach planistycznych Gminy. Są to obszary, które należy chronić ze względu na spójność współżycia między środowiskiem przyrodniczym i potrzebą funkcjonowania człowieka jako ważnego elementu tego środowiska.

Dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego niezbędne jest zachowanie ciągłości związków funkcjonalno-przestrzennych między składowymi ekosystemów, a w szczególności migracji gatunków, wzajemnego wzbogacania ekosystemów w materię, energię i informację biologiczną. W tym celu należy ograniczyć rozprzestrzenianie się zabudowy na tereny współtworzące system przyrodniczy obszaru – tzn. korytarze ekologiczne o ponadlokalnym i lokalnym (miejscowym) znaczeniu

dla funkcjonowania powiązań przyrodniczych. Przede wszystkim należy:

- w możliwie maksymalnym stopniu pozostawić w użytkowaniu rolniczym tereny łąkowo-pastwiskowe i zachować system rowów i kanałów melioracyjnych;
- zachować zwarte kompleksy leśne, nie dopuścić do fragmentacji lasu oraz powstawania barier antropogenicznych;
- pod zabudowę w pierwszej kolejności przeznaczać tereny nieużytków lub gruntów ornych niskich klas bonitacyjnych, a także niezabudowane fragmenty przestrzeni zurbanizowanej (przy zachowaniu udziału powierzchni biologicznie czynnej);
- chronić i pielęgnować poszczególne komponenty tworzące zieleń – roślinność ozdobna, parki, skwery, zieleńce, zieleń izolacyjna;
- maksymalnie chronić wartościowe siedliska roślinne i zwierzęce przed wycinką i zniszczeniem (zwłaszcza: lasy, starorzecza i inne zbiorniki wodne z zielenią towarzyszącą, zgrupowania zadrzewień i/lub zakrzewień na gruntach organogenicznych, pasmowe zadrzewienia i pojedyncze okazy drzew).

Ewentualne odstępstwa od w/w zasad mogą dotyczyć jedynie nieznacznych oddziaływań na system przyrodniczy (np. wycinki pojedynczych drzew, wycinki enklawy zadrzewień porastających z dala od ekosystemów wodnych i podmokłych, wycinki małowartościowych zakrzewień i zakrzaceń będących efektem procesów sukcesyjnych) oraz muszą odbywać się zgodnie z przepisami prawa powszechnego. Odstępstwa muszą być poparte wyższym interesem publicznym lub koniecznością rozwoju gospodarczego Gminy i regionu, przy czym nie mogą one powodować pogorszenia stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego Gminy i regionu, w myśl zasady rozwoju zrównoważonego. W pierwszej kolejności zagospodarowane powinny zostać tereny nieużytków i gruntów ornych najniższych klas bonitacyjnych.

3.2. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody

3.2.1. Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego

Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego pierwotnie utworzony został Uchwałą Nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 26 kwietnia 1985 r. w prawie utworzenia parków krajobrazowych oraz obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa elbląskiego (Dz. Urz. z 1985 r., Nr 10, poz. 60). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie nr 26 Wojewody Warmińsko-

Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 70, poz. 1342) zawierające:

- ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych Obszaru,
- ustalenia dotyczące czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych Obszaru,
- ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów wodnych obszaru,
- zakazy obowiązujące na Obszarze wraz z wyjątkami.

Zgodnie z ww. Rozporządzeniem, na Obszarze Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego obowiązują następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 z późn. zm.) – zakaz nie dotyczy:
  - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które mogą wymagać sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko po uzgodnieniu z wojewodą;
  - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które służą racjonalnej gospodarce leśnej, rolnej, łowieckiej lub rybackiej lub poprawie stanu środowiska, po uzgodnieniu z wojewodą,
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu – zakaz nie dotyczy:
  - złóż kopalin udokumentowanych do dnia wejścia w życie rozporządzenia, których dokumentacje zostały zatwierdzone lub przyjęte przez właściwy organ administracji geologicznej – po uzgodnieniu sposobu rekultywacji z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody na etapie wydawania koncesji na wydobywanie kopalin,
  - złóż kopalin udokumentowanych na podstawie koncesji na poszukiwanie

- i rozpoznawanie, udzielonych do dnia wejścia w życie rozporządzenia – po uzgodnieniu sposobu rekultywacji z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody na etapie wydawania koncesji na wydobywanie kopalin,
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych – zakaz nie dotyczy:
- złóż kopalin udokumentowanych do dnia wejścia w życie rozporządzenia, których dokumentacje zostały zatwierdzone lub przyjęte przez właściwy organ administracji geologicznej – po uzgodnieniu sposobu rekultywacji z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody na etapie wydawania koncesji na wydobywanie kopalin,
  - złóż kopalin udokumentowanych na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia wejścia w życie rozporządzenia – po uzgodnieniu sposobu rekultywacji z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody na etapie wydawania koncesji na wydobywanie kopalin
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej – zakaz nie dotyczy:
- obszarów zwartej zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (lub w równorzędnych dokumentach planistycznych) oraz uzupełnień zabudowy mieszkaniowej i usługowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegów zgodnie z linią występującą na działkach przyległych;
  - siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełnienia istniejącej zabudowy o obiekty niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegu;

- wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów dostępu do wód publicznych – w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani, po uzgodnieniu z wojewodą.

3.2.2. Ochrona pomników przyrody

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 25 pomników przyrody. Pomniki przyrody opisano w części dotyczącej uwarunkowań niniejszego Studium. Nadzór nad pomnikami przyrody sprawuje Burmistrz Kisielice.

3.2.3. Korytarze ekologiczne

Gmina położona jest w obrębie korytarza ekologicznego Lasy Ławskie-Bory Tucholskie GKPn-14A. Jest to korytarz o zasięgu regionalnym, który biegnie przez środkową część gminy. Obejmuje ciek wodny oraz przyległe tereny łąk, zadrzewień i lasów. Korytarz znajduje się w zasięgu jeziora Trupel, Rakowe, Ligowo oraz stawów Limża i Łodygowo obejmuje także wschodnią część Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego. Korytarz ekologiczny stanowi obszar mający znaczenie dla ochrony przyrody i powiązań ekologicznych Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego z innymi rejonami przyrodniczo cennymi. Na terenie gminy funkcjonują również korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym, które należy obejmować ochroną ze względu na spójność współżycia między środowiskiem przyrodniczym i potrzebą funkcjonowania człowieka jako ważnego elementu tego środowiska. Szczególną ochroną należy objąć składowe elementy lokalnych korytarzy ekologicznych takie jak: ciągi i aleje przydrożne, system rowów i kanałów melioracyjnych, tereny łąkowo-pastwiskowe, kompleksy leśne itp.

3.2.4. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Wartościowe przyrodniczo są niżej ujęte obszary, które były już proponowane we wcześniejszych dokumentach planistycznych dotyczących gminy Kisielice. Są to m.in.:

- w obrębie Pławty Wielkie - na południe od wsi oraz przy granicy z obrębem Łęgowo,
- w obrębie Limża - obszar Stawu Limża oraz teren w części północnej przyległy do lasu,
- w obrębie Krzywka - w części północnej teren zalesiony,
- w obrębie Ogrodzieniec obniżenie w kierunku północno - wschodnim od wsi i teren bagienny w lesie,
- w obrębie Łęgowa, teren w kierunku północnym od Kisielic obejmujący strefę źródłiskową cieku zasilającego jezioro w mieście.

W obszarze planowanych użytków ekologicznych powinno wykonać się rozpoznanie ekologiczne. Proponowane granice przebiegu wskazanych użytków zobrazowano na rysunku studium – załącznik nr 6 – kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

3.2.5. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55) o ochronie przyrody art. 43 za zespół przyrodniczo-krajobrazowy uznaje się fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. Pod tym względem należałoby zwrócić uwagę na obszar obejmujący staw Limża i staw Łodygowo do zachodniej granicy gminy wraz z miejscowością Łodygowo. Proponowane granice przebiegu wskazanego obszaru zobrazowano na rysunku studium – załącznik nr 6 – kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

3.2.6. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem tych działań jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Względem gatunków objętych ochroną zastosowanie znajdują uwarunkowania określone w art. 51 oraz art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na tej

podstawie sporządzane są stosowne rozporządzenia, określające m.in. listę gatunków objętych ochroną oraz szczegółowe zakazy względem nich wprowadzone. Obecnie obowiązują następujące rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409).

3.2.7. Ochrona zasobów glebowych

Ochrona zasobów glebowych powinna polegać przede wszystkim na:

- ochronie terenów o najwyższej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze;
- przeciwdziałaniu erozji gleb, poprzez właściwą gospodarkę rolną i wprowadzanie zieleni śródpolnej na terenach potencjalnie erodowanych;
- przeciwdziałaniu nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej oraz nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów, a także przed niewłaściwą agrotechniką,
- likwidacji wadliwych melioracji.

Ponadto, w stosunku do gruntów rolnych klasy bonitacyjnej I-III obowiązują przepisy dotyczące ochrony zasobów glebowych przez zmianą sposobu użytkowania, w myśl Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161).

Ochrona gruntów na obszarze gminy Kisielice powinna także sprowadzać się do pozostawienia pokrycia roślinnością (w tym leśną), brzegów cieków i zbiorników wód. Zachowanie istniejącej roślinności zapewni statyczność gruntów oraz przyczyni się do ochrony przed uruchomieniem procesów erozyjnych (w tym erozji wodnej i eolicznej).

3.2.8. Ochrona gruntów leśnych oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych

Ochrona zasobów leśnych powinna polegać przede wszystkim na przeciwdziałaniu przeznaczaniu gruntów leśnych na cele nieleśne. Przed wycinką chronić należy zwłaszcza lasy ponadlokalnego systemu przyrodniczego gminy i regionu. Istotną rolę na terenie gminy Kisielice odgrywają lasy ochronne spełniające (wyłącznie lub dodatkowo) funkcję

pozaprodukcyjne związane z ochroną gruntów, wód, infrastruktury oraz terenów zamieszkałych przez człowieka i zagrożonych skutkami zjawisk żywiołowych, np. powodzią.

Przed wycinką chronić należy zwłaszcza lasy ponadlokalnego systemu przyrodniczego Gminy i regionu oraz lasy porastające brzegi wód i stoki wysoczyznowe o znacznym nachyleniu. Ponadto wskazane jest racjonalne kształtowanie terenów zieleni wysokiej poprzez zalesianie niektórych gruntów, mało przydatnych dla rolnictwa lub osadnictwa (grunty najniższych klas bonitacyjnych i nieużytki), w nawiązaniu do istniejących systemów zieleni, dostosowując nasadzenia do typu siedlisk naturalnych.

Podobnie jak w przypadku gruntów rolnych klasy I-III, zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dokonuje się w drodze sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W gminie Kisielice można wyróżnić lasy wodochronne, których główną funkcją jest ochrona stosunków wodnych na danym terenie, ochrona brzegów rzek przed obsuwaniem się i obrywaniem, ochrona przeciwpowodziowa, zatrzymywanie zanieczyszczeń dopływających z terenów przylegających do zbiorników wodnych i cieków. Ponadto wskazane jest racjonalne kształtowanie terenów zieleni wysokiej poprzez zalesianie niektórych gruntów, mało przydatnych dla rolnictwa lub osadnictwa (grunty najniższych klas bonitacyjnych i nieużytki), w nawiązaniu do istniejących systemów zieleni, dostosowując nasadzenia do typu siedlisk naturalnych.

Lasy są prawnie chronione przed likwidacją. Wycinka lasu lub jego części wymaga zgody na odlesienie w drodze sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w myśl przepisów Ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

3.2.9. Ochrona zasobów wodnych

Kształtowanie i zagospodarowanie terenu powinno uwzględniać ochronę wód powierzchniowych i podziemnych przed degradacją i zanieczyszczeniem. W szczególności w zakresie zachowania i ochrony zasobów wodnych oraz osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Zagospodarowanie przestrzenne na obszarze gminy nie może negatywnie wpłynąć na osiągnięcie celów środowiskowych określonych dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP).

3.2.10. Ochrona powietrza atmosferycznego

Ograniczanie negatywnych skutków zanieczyszczeń przemysłowych możliwe jest m.in. poprzez wdrażanie rozwiązań technicznych zabezpieczających przed nadmierną emisją, czy kontrolę istniejących systemów w zakresie spełniania norm i standardów ochrony powietrza atmosferycznego. Ograniczaniu negatywnych skutków emisji pochodzącej z ruchu pojazdów sprzyjają proekologiczne standardy w zakresie emisji spalin oraz modernizacje nawierzchni dróg. Emisja z indywidualnych procesów grzewczych może być ograniczana poprzez stosowanie ekologicznych metod pozyskiwania energii, zwłaszcza ciepłej (źródła niskoemisyjne) oraz konsekwentne postępowanie samych mieszkańców (np. wyeliminowanie spalania odpadów). W przypadku odorantów można zastosować np. stopniowe poszerzanie pasów zieleni izolacyjnych wokół obiektów uciążliwych zapachowo.

Ponadto, ograniczaniu zanieczyszczeń powietrza służą rozwiązania systemowe, w tym określone w programach ochrony powietrza (POP). Dla strefy warmińsko-mazurskiej, przyjęto Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀ wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ (Uchwała Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr IV/96/15 z dnia 16 lutego 2015 r.).

Program ochrony powietrza został przygotowany w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wymaganej jakości powietrza. Dokument jest elementem polityki ekologicznej województwa, a zaproponowane w nim działania są zintegrowane z innymi dokumentami regionalnymi i krajowymi.

3.2.11. Zasady lokalizacji obiektów produkcji zwierzęcej

Obiekty związane z produkcją zwierzęcą winny spełniać jednocześnie normatywne wymogi ochrony środowiska naturalnego w zakresie oddziaływania na wody powierzchniowe, gruntowe, podziemne jak również gleby i powietrze.

Zaleca się przygotowanie odprowadzania wód od czyszczenia kurników, chlewni, obór do specjalnych szczelnych zbiorników. Tam gdzie to możliwe zaleca się wykonanie odpowiednich urządzeń do podczyszczania wód opadowych oraz roztopowych i następnie odprowadzenie ich do kanalizacji deszczowej. Zaleca się, aby teren, przy którym lokalizowane są tego typu obiekty, był obsadzony wysoką roślinnością zieloną, która będzie pełniła funkcję izolacyjną.

IV. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Ochrona zabytków architektury i techniki oraz obszarów zabytkowych

Do tej kategorii zaliczono obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków i wpisane do rejestru zabytków. W stosunku do nich obowiązują następujące zasady ochrony i zalecenia:

- ochronie podlega kształt i rodzaj pokrycia dachów, opracowanie elewacji, stolarka okienna i drzwiowa;
- zaleca się, aby nie zakazywać zmian w obrębie elewacji (z wyłączeniem prac adaptacyjnych uwzględniających walory zabytkowe obiektów, dokonanych na podstawie wytycznych konserwatorskich oraz zmian wynikających z ustaleń zdobytych na podstawie badań naukowych i konserwatorskich);
- podejmowanie działań w kierunku zahamowania procesu degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania.

Szczegółowe wytyczne i warunki konserwatorskie należy wskazać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy.

4.2. Ochrona zabytków archeologicznych

W stosunku do zabytków archeologicznych zaleca się:

- w przypadku realizowanej inwestycji na obszarze stanowiska archeologicznego, znajdującego się w ewidencji zabytków AZP, prace ziemne należy prowadzić zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi ochrony zabytków;
- prowadzenie badań archeologicznych zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi ochrony zabytków.

4.3. Ochrona krajobrazu kulturowego

W odniesieniu do historycznego krajobrazu kulturowego zaleca się ochronę zabytkowej struktury architektoniczno-przestrzennej poprzez zachowanie dominant w postaci kościołów oraz historycznej zieleni zagospodarowanej w postaci parków, cmentarzy i alei przydrożnych.

4.4. Obiekty i obszary wskazane do rewitalizacji

Na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Ksielice na lata 2007-2020, wyznaczono następujące przedsięwzięcia objęte programem rewitalizacji:

- rozbudowa infrastruktury dydaktycznej Zespołu Szkół w Ksielicach przy ul. Wojska Polskiego 2 w harmonii z architekturą zabytkowego budynku szkoły podstawowej;
- stworzenie Ksielickiego Ośrodka Kultury.

V. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

5.1. Rozwój komunikacji drogowej

Nadrzędny układ drogowy na terenie gminy Kisielice stanowić będzie droga krajowa nr 16, posiadająca klasę drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP). Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Studium postuluje się podniesienie rangi drogi krajowej nr 16 do klasy drogi ekspresowej (S). W Studium zaprojektowano obwodnice drogi krajowej nr 16 w rejonie miejscowości Ogrodzieniec, Jędrychowo oraz Biskupiczki, których przebieg wskazano na rysunku Studium dotyczącym kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Na terenie miasta Kisielice przewiduje się zachowanie istniejącego przebiegu drogi krajowej nr 16.

Podstawowy układ dróg na terenie gminy stanowić będą droga wojewódzka nr 522, drogi powiatowe oraz ważniejsze drogi gminne łączące gminę z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi.

W studium określono klasy techniczne dróg przebiegających przez teren gminy, zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 2 marca 1999 r. Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r. Nr 43, poz. 430, z późn. zm.):

- 1) droga krajowa – klasy GP – główna ruchu przyspieszonego (postulowana do podniesienia do klasy S);
- 2) droga wojewódzka – klasy Z – zbiorcza;
- 3) drogi powiatowe i gminne – klasy Z i L – zbiorcze i lokalne;
- 4) drogi gminne – klasy L i D – lokalne i dojazdowe.

Sposób powiązań komunikacyjnych terenów przyległych do dróg należy odpowiednio przewidzieć tak, aby zachowane zostały ograniczenia dostępności bezpośredniej wymagane odległościami pomiędzy sąsiednimi skrzyżowaniami. W tym celu wskazane jest ograniczenie liczby skrzyżowań i zjazdów, przewidywanie obsługi terenów poprzez istniejące i projektowane drogi niższej kategorii.

Z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania obszarów rozwojowych ważne jest zabezpieczenie obsługi komunikacyjnej tychże obszarów. W tym aspekcie proponuje się następujące ustalenia:

- obsługa komunikacyjna obszarów położonych przy drodze krajowej nr 16 winna

odbywać się poprzez drogi niższych kategorii, na zasadach określonych w przepisach odrębnych;

- dopuszcza się realizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej związanych z obsługą techniczną drogi – odwodnienia, oświetlenia itp., na warunkach zarządcy drogi w porozumieniu z gestorami sieci;
- dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych i urządzeń technicznych związanych z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urządzeń związanych z potrzebami zarządzania ruchem;
- parametry techniczne dróg wyznacza się na podstawie przepisów odrębnych;
- ostateczne rozstrzygnięcie klasy drogi powinno nastąpić na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania;
- dopuszcza się realizację ciągów pieszo-rowerowych.

Do najważniejszych zadań w zakresie rozwoju komunikacji drogowej zaliczono:

- remont i modernizację dróg gminnych;
- poprawę powiązań komunikacyjnych z nadrzędnym układem komunikacyjnym kraju i regionu;
- minimalizacja uciążliwości funkcjonowania transportu;
- zaleca się tworzenie nowej sieci drogowej przed rozwojem zabudowy nowych osiedli bądź zespołów mieszkaniowych;
- tworzenie ogólnodostępnych parkingów w miejscach do tego przeznaczonych.

5.2. Rozwój komunikacji rowerowej i pieszej

Na terenie gminy istnieją perspektywy dla rozwoju ruchu rowerowego i pieszego. Ruch rowerowy w ostatnich latach ulega rokrocznej sukcesywnej intensyfikacji. Jednocześnie nasilenie ruchu samochodowego stwarza zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu rowerowego. Dlatego też w ramach prac planistycznych w przypadkach gdy będzie to technicznie możliwe ustala się obowiązek wytyczenia odpowiednio oznakowanych i urządzonych dróg dla rowerów wydzielonych z układów komunikacji samochodowej. Komunikacja ta może funkcjonować w oparciu o istniejącą infrastrukturę drogową, zachowując przy tym istniejące, cenne walory przyrodnicze, w tym przede wszystkim ciągi i aleje przydrożne.

5.3. Rozwój sieci wodociągowej

Zaopatrzenie w wodę pitną dla mieszkańców gminy będzie realizowane z istniejących

ujęć wody wskazanych i opisanych w części tekstowej dotyczących uwarunkowań niniejszego studium.

Zachowuje się istniejące ujęcia wody. Zakłada się ich sukcesywną modernizację, automatyzację w celu dostosowania do zmieniających się przepisów i standardów oraz zapotrzebowania.

Nie wykorzystywane i nieudokumentowane zasoby wód podziemnych powinny zostać udokumentowane i zbilansowane oraz stanowić rezerwę zasobów czystych wód podziemnych na okres kierunkowy.

W zależności od tempa rozwoju przestrzennego gminy przewiduje się realizację kolejnych odcinków sieci wodociągowej i włączenia w obecny układ infrastruktury technicznej wodociągowej.

Dopuszcza się korzystanie z ujęć indywidualnych.

5.4. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Kisielice ustanowiono aglomerację, zgodnie z uchwałą nr XXX/591/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 września 2013 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kisielice oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Kisielice (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego z 2013 r. poz. 2974). Obszarem aglomeracji objęto obszar miasta oraz tereny położone na obszarze miejscowości Sobiewola, Limża, Łodygowo, Kantowo, Ogrodzieniec oraz Goryń. Rozwój systemów w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków powinien zapewnić możliwe jak najszybsze wyposażenie terenów gminy w sieć kanalizacji sanitarnej. Obszar miasta jest w całości skanalizowany. Zaleca się budowę zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej na obszarze aglomeracji, na terenach zwartej zabudowy wsi oraz w odniesieniu do większych terenów rozwoju zabudowy.

W terenach zabudowy rozproszonej dopuszcza się stosowanie indywidualnych rozwiązań z zakresu odprowadzania ścieków tj. szczelnych zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, jak dotychczas. Istotnym celem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w celu ochrony gleby i wód podziemnych przed skażeniem lokalnymi szambami oraz poprawy warunków sanitarnych mieszkańców.

5.5. Rozwój sieci elektroenergetycznej

Zakłada się, że wraz z rozwojem nowoprojektowanych terenów zabudowy

mieszkaniowej i terenów aktywności gospodarczej, dla pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną niezbędna będzie modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej.

W zakresie istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej zakłada się:

- modernizację, remonty sieci średniego i niskiego napięcia, będących w stanie technicznym tego wymagającym;
- modernizację starych i budowę nowych stacji transformatorowych;
- w przypadku modernizacji przebudowy i budowy sieci zaleca się stosowanie linii kablowych.

5.6. Rozwój sieci gazowej

Na terenie gminy nie ma sieci gazu przewodowego. Budowa sieci gazowej jest uzależniona od ekonomicznej opłacalności przedsięwzięcia i przy obecnych uwarunkowaniach dotyczących efektywnego popytu na gaz, dostępności alternatywnych paliw i coraz lepszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, realizacja tego typu inwestycji w niewielkich jednostkach osadniczych przy rozproszeniu odbiorców jest nieopłacalna dla spółki gazowniczej. Pogarsza to prawdopodobnie perspektywy budowy sieci gazowej w gminie. W związku z tym rozwinięta jest gospodarka gazem butlowym, który wykorzystywany jest głównie w gospodarstwach domowych.

5.7. Rozwój sieci telekomunikacyjnej

Planowany rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej i aktywności gospodarczej tworzą zapotrzebowanie na publicznie dostępne usługi telefoniczne i teleinformatyczne. Dla pokrycia tego zapotrzebowania niezbędna będzie modernizacja i rozbudowa istniejących sieci systemu stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej. Szczegółowe zasady lokalizacji obiektów infrastruktury sieciowej na terenach planowanej zabudowy mogą zostać określone w ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Proponuje się rozszerzenie zasięgu systemu sieciowego ogólnej dostępności do szerokopasmowego internetu. Sieć taka może obejmować swoim zasięgiem istniejące obiekty użyteczności publicznej, placówki edukacyjne, kulturalne oraz tereny inwestycyjne. Wykorzystanie nowoczesnych technik informacyjnych wpłynie na rozwój społeczeństwa informatycznego, zwiększy się dostępność do usług takich jak np.: rejestracja firm, poszukiwanie partnerów gospodarczych, elektroniczna obsługa przedsiębiorców.

Na terenie gminy dopuszcza się lokalizację masztów radiokomunikacyjnych i stacji

bazowych telefonii komórkowej.

5.8. Rozwój ciepłownictwa

Obecnie na terenie gminy nie funkcjonuje zorganizowany system zaopatrzenia w energię ciepłą. W związku ze znacznym zróżnicowaniem rodzajów źródeł ciepła na terenie gminy (paliwo gazowe, paliwa stałe, paliwa ciekłe oraz prąd elektryczny) należy podejmować działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii. Działania te należy realizować poprzez:

- ocieplanie i termomodernizację istniejących budynków;
- instalowanie w istniejących budynkach wyposażenia regulującego zużycie energii (zakładanie liczników ciepła);
- stosowanie automatyki pogodowej, mającej na celu dostosowanie ilości ciepła dostarczanego do instalacji wewnętrznej centralnego ogrzewania do aktualnych warunków atmosferycznych.

Preferuje się zaopatrzenie w ciepło w oparciu o niskoemisyjne systemy ogrzewania.

5.9. Rozwój systemu gospodarki odpadami

Odpady komunalne na terenie gminy unieszkodliwiane są poprzez deponowanie ich na składowiskach odpadów stałych. Po zamknięciu składowiska odpadów w miejscowości Pławty Wielkie w 2007 r., zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego, instalacją do, której kierowane są odpady z terenu Gminy Kisielice jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Rudnie koło Ostródy. W wyniku ogłoszonego przetargu na świadczenie usług odbioru, zagospodarowania i transportu odpadów komunalnych z terenu Gminy Kisielice wybrany został przedsiębiorca, który świadczy usługi, jest nim Wielobranżowy Zakład Usługowo – Produkcyjny i Handlowy „SPOMER” Sp. z o. o. z siedzibą w Iławie. Firma odbiera odpady komunalne według ustalonej częstotliwości z terenów nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego. Za odbiór odpadów uiszczane są opłaty zgodnie z odpowiednią uchwałą podjętą przez Radę Miejską w Kisielicach.

Na terenie gminy obowiązuje regulamin utrzymania czystości i porządku – będący aktem prawa miejscowego. Gmina dokonuje także rocznej analizy systemu gospodarki odpadami komunalnymi, której celem jest weryfikacja możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

5.10. Odnawialne źródła energii

Produkcja energii z odnawialnych źródeł na terenie gminy Kisielice opiera się głównie na energii pozyskiwanej z funkcjonujących na terenie gminy farm wiatrowych. W Studium nie przewiduje się lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych. Na terenie miasta pozyskuje się energię z przetwarzania biomasy-słomy.

Rozwój technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii stwarza szanse dla społeczności lokalnej oraz lokalnych inwestorów na uzyskanie pewnej niezależności energetycznej, rozwoju lokalnego oraz proekologiczną modernizację i decentralizację sektora energetycznego gminy.

Z wyłączeniem terenów leśnych i obszarów chronionych, dopuszcza się lokalizację małych elektrowni wodnych po dokonaniu oceny potencjału hydroenergetycznego oraz oceny wpływu na środowisko.

Zaleca się również stosowanie kolektorów słonecznych do pozyskania energii dla potrzeb uzyskania ciepłej wody i do ogrzewania pomieszczeń w gospodarstwach domowych.

VI. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Do najważniejszych celów publicznych o znaczeniu lokalnym w obszarze studium zaliczono takie zadania jak:

- modernizacja drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych oraz siedlisk gospodarstw rolnych w miejscowości Krzywka (etap I);
- docieplenie ścian zewnętrznych wraz z robotami towarzyszącymi – pawilonu szkolnego zespołu szkół w Kisielicach;
- remont świetlicy wiejskiej w Jędrychowie;
- budowa, rozbudowa i przebudowa dróg gminnych.

VII. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, dotyczące bezpośrednio gminy Kisielice, zostały zawarte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego oraz w dokumentach opracowanych przez Gminę Kisielice. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego zostały ujęte następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym odnoszące się do obszaru gminy Kisielice:

- z zakresu infrastruktury technicznej:
  - budowa linii 110 kV Ogrodzieniec – Łasin;
  - budowa GPZ Ogrodzieniec;
  - budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej;
- z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej – kształtowanie poprzeczne i podłużne koryta rzeki Nida Kisielicka w km 3+000 - 3+620; 3+800 - 10+230, gm. Kisielice.

Dnia 25 kwietnia 2018 r. Rada Miejska Kisielic podjęła uchwałę w sprawie dokonania zmiany w uchwalonej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kisielice na lata 2007–2020 przewidując następujące zadania inwestycyjne:

- inwestycje w obiekty zabytkowe służące poprawie ich stanu na terenie Gminy Kisielice;
- poprawa stanu technicznego budynków wchodzących w skład Zespołu Szkół w Kisielicach oraz Szkół Podstawowych na terenie Gminy Kisielice;
- ochrona obiektów zabytkowych oraz poprawa ich stanu;
- podniesienie wartości kulturowej zabytków na terenie miasta.

VIII. Obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej

W granicach administracyjnych gminy Kisielice nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

IX. Obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan

zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

W związku z tym, że obszar gminy Kisielice pokryty jest w całości obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zaleca się dokonywanie w odpowiednim zakresie zmian wskazanych dokumentów w razie potrzeby stworzenia nowych terenów rozwoju zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, terenów rozwoju zabudowy produkcyjnej, magazynowej, składowej oraz terenów rozwoju zabudowy letniskowej oraz dostosowania zapisów obowiązujących planów do aktualnych przepisów prawa.

Zaleca się, aby sporządzane zmiany planów miejscowych były poprzedzone analizą zasadności przystąpienia do sporządzenia tych planów.

Ponadto zgodnie z przepisami Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym gmina powinna wykonywać analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz ocenę aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

X. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rozwój rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zasady jej funkcjonowania powinny polegać na:

- ochronie terenów o najwyższej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze;
- realizacji nowych obiektów produkcji zwierzęcej (obory, chlewnie, kurniki) wymaga zachowania minimalnej odległości od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi: 500 m przy wielkości obsady 60-120 DJP; 1000 m przy wielkości obsady 121-210 DJP; 2000 m przy wielkości obsady powyżej 210 DJP;
- rozbudowa istniejących obiektów produkcji zwierzęcej do 60 DJP wymaga zachowania odległości minimum 100 m od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi,
- przeciwdziałaniu erozji gleb, poprzez właściwą gospodarkę rolną i wprowadzanie zieleni śródpolnej na terenach potencjalnie erodowanych;

- przeciwdziałaniu nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej oraz nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów, a także przed niewłaściwą agrotechniką;
- likwidacji wadliwych melioracji;
- w stosunku do gruntów rolnych klasy bonitacyjnej I-III obowiązują przepisy dotyczące ochrony zasobów glebowych przez zmianą sposobu użytkowania, w myśl Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- wyłączeniu z produkcji rolnej gruntów najniższych klas bonitacyjnych celem przeznaczenia ich do zalesienia lub zagospodarowania rekreacyjnego;
- wprowadzaniu kierunków produkcji optymalnych w istniejących warunkach lokalnych i najbardziej efektywnych;
- aktywizacji rolników na rzecz tworzenia grup marketingowych, producenckich i rozwoju nowoczesnej spółdzielczości.

Rozwój leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zasady jej funkcjonowania powinny polegać na:

- przeciwdziałaniu przeznaczaniu gruntów leśnych na cele nieleśne;
- ochrona w szczególności lasów ponadlokalnego systemu przyrodniczego gminy i regionu;
- racjonalnym kształtowaniu terenów zieleni wysokiej poprzez zalesianie niektórych gruntów, mało przydatnych dla rolnictwa lub osadnictwa (grunty najniższych klas bonitacyjnych i nieużytki);
- poprawie stanu sanitarnego lasów;
- dążeniu do tworzenia zwartych kompleksów leśnych poprzez właściwe kształtowanie granicy polno-leśnej;
- zakładaniu, uzupełnianiu i właściwej pielęgnacji zadrzewień przydrożnych;
- w stosunku do lasów ochronnych obowiązują stosowne przepisy prawa;
- kontrolowaniu eksploracji leśnej poprzez szczegółowe wydzielenie ciągów ścieżek leśnych.

XI. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

W obrębie obszarów zagrożonych powodzią, określonych zasięgiem zalewów wód na terenie gminy Kisielice występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%). Obszar szczególnego zagrożenia powodzią powinien pozostać wolny od zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej.

Zgodnie z zasadami kształtowania zasobów wodnych i racjonalne nimi gospodarowanie, zabezpieczenie obszarów przed zagrożeniem powodziowym powinno być realizowane, tam gdzie jest to konieczne, za pomocą działań technicznych przyjaznych środowisku (nieinwazyjnych), np. poprzez realizację suchych zbiorników, polderów przepływowych oraz bocznych zbiorników retencyjnych w obszarze dorzeczy.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego jako główny kierunek dla realizacji polityki przestrzennej województwa w zakresie gospodarki wodami i ochrony przeciwpowodziowej ustalono prowadzenie działań zapobiegających (minimalizujących) wystąpienie powodzi oraz ograniczających jej negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej oraz środowiska.

W opracowywanych dokumentach planistycznych należy uwzględnić mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego. Do czasu opracowania map zagrożenia powodziowego dla terenu całej gminy, uwzględnia się obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, wyznaczone w studium ochrony przeciwpowodziowej i uznaje się je za obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Wskazane obszary stanowią tereny wyłączone z zabudowy.

Zgodnie z zasadami kształtowania zasobów wodnych i racjonalnego nimi gospodarowania, zabezpieczenie obszarów przed zagrożeniem powodziowym powinno być realizowane, tam gdzie jest to konieczne, za pomocą działań technicznych przyjaznych środowisku (nieinwazyjnych), np. poprzez realizację suchych zbiorników, polderów przepływowych oraz bocznych zbiorników retencyjnych w obszarze dorzeczy.

11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Na obszarze gminy Kisielice nie występują tereny kwalifikowane jako obszary predysponowane do występowania ruchów masowych.

XII. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie gminy Kisielice występuje udokumentowane złoże kopalin „WOLA”, obszar oraz teren górniczy o tej samej nazwie. Zgodnie z projektem zagospodarowania złoża, na obszarach górniczych wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Filary ochronne wyznacza się w przypadku wystąpienia na terenach górniczych obiektów budowlanych, dróg, elementów linii elektroenergetycznych (np. słupy elektroenergetyczne). Zadaniem filara jest zabezpieczenie tychże elementów przed negatywnym skutkiem eksploatacji górniczej. W projektach zagospodarowania złoża w odniesieniu do filarów ochronnych określa się takie elementy jak:

- zachowanie bezpieczeństwa powszechnego;
- wymogi dotyczące ochrony środowiska;
- ochrona złoża i obiektów budowlanych przed zagrożeniem wodnym, pożarami i wybuchami.

XIII. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120)

Na terenie gminy Kisielice nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.

XIV. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

14.1. Obszary wymagające przekształceń i rehabilitacji

Obszary mogące wymagać przekształceń i rehabilitacji obejmują zabudowę zlokalizowaną na terenie miasta oraz gminy Kisielice, objętą strefami ochrony konserwatorskiej, wyróżniającą się walorami kulturowymi oraz krajobrazowymi, o różnym stopniu zachowania.

Rehabilitacja tychże obszarów powinna mieć na celu poprawę jakości życia mieszkańców i być realizowana poprzez podejmowania takich działań jak modernizacja

obiektów, budowa i rozbudowa odpowiedniej infrastruktury technicznej.

14.2. Obszary niezabudowane wymagające rekultywacji

Na terenie gminy Kisielice wskazuje się do rekultywacji obszar byłego składowiska odpadów w miejscowości Pławty Wielkie. Rekultywację należy prowadzić w kierunkach: rolnym, leśnym, wodnym lub łączącym wymienione kierunki rekultywacji, zgodnie z wymaganiami określonymi w oparciu o ustalony kierunek rekultywacji.

14.3. Obszary wymagające remediacji

Na terenie gminy Kisielice nie wyznaczono obszarów wymagających remediacji.

XV. Obszary zdegradowane

W granicach gminy Kisielice nie wyznaczono obszarów zdegradowanych wyznaczonych na podstawie przepisów prawa.

XVI. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

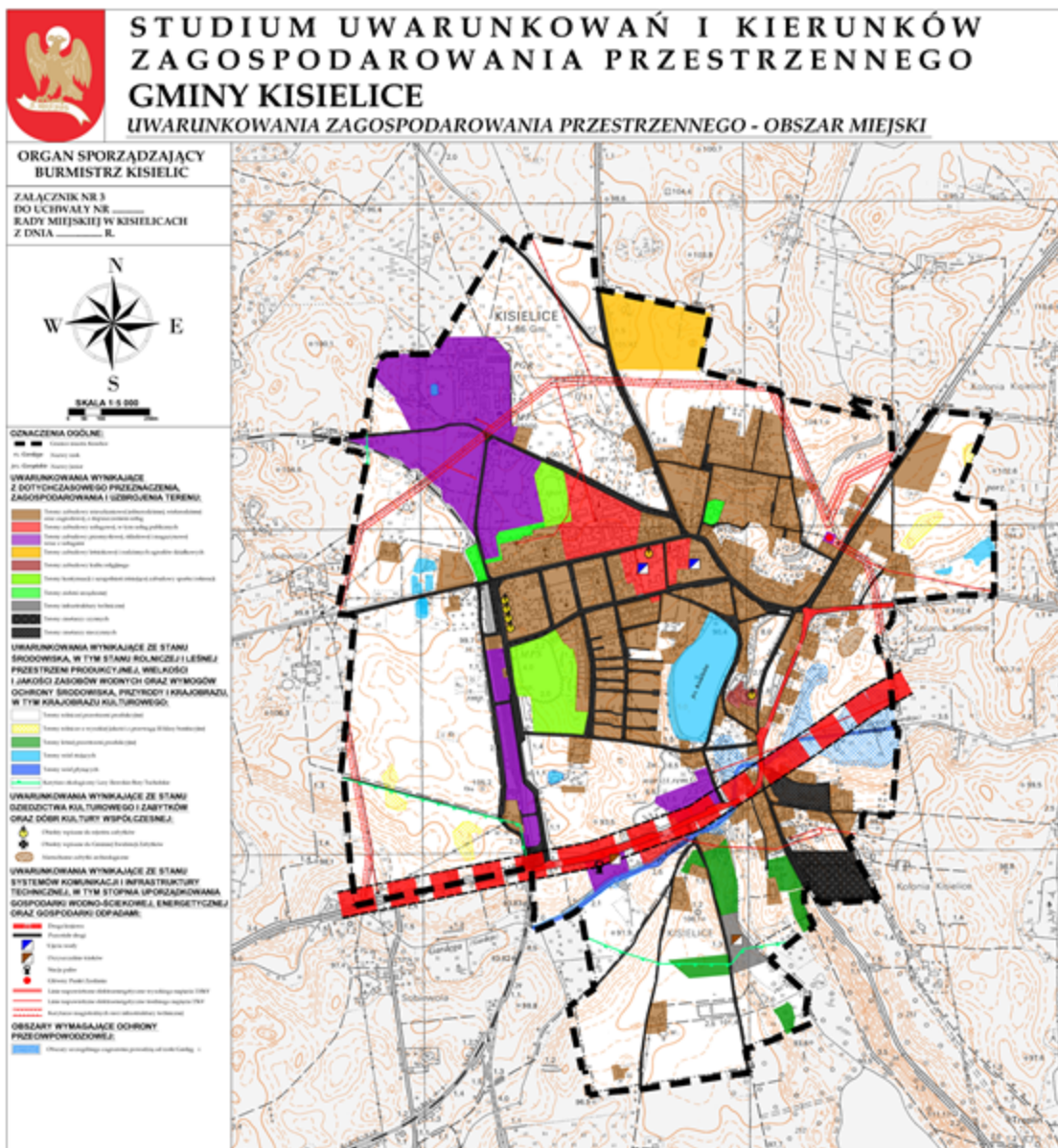
Na terenie gminy Kisielice nie występują tereny zamknięte.

XVII. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie

W granicach administracyjnych gminy Kisielice nie wyznaczono obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

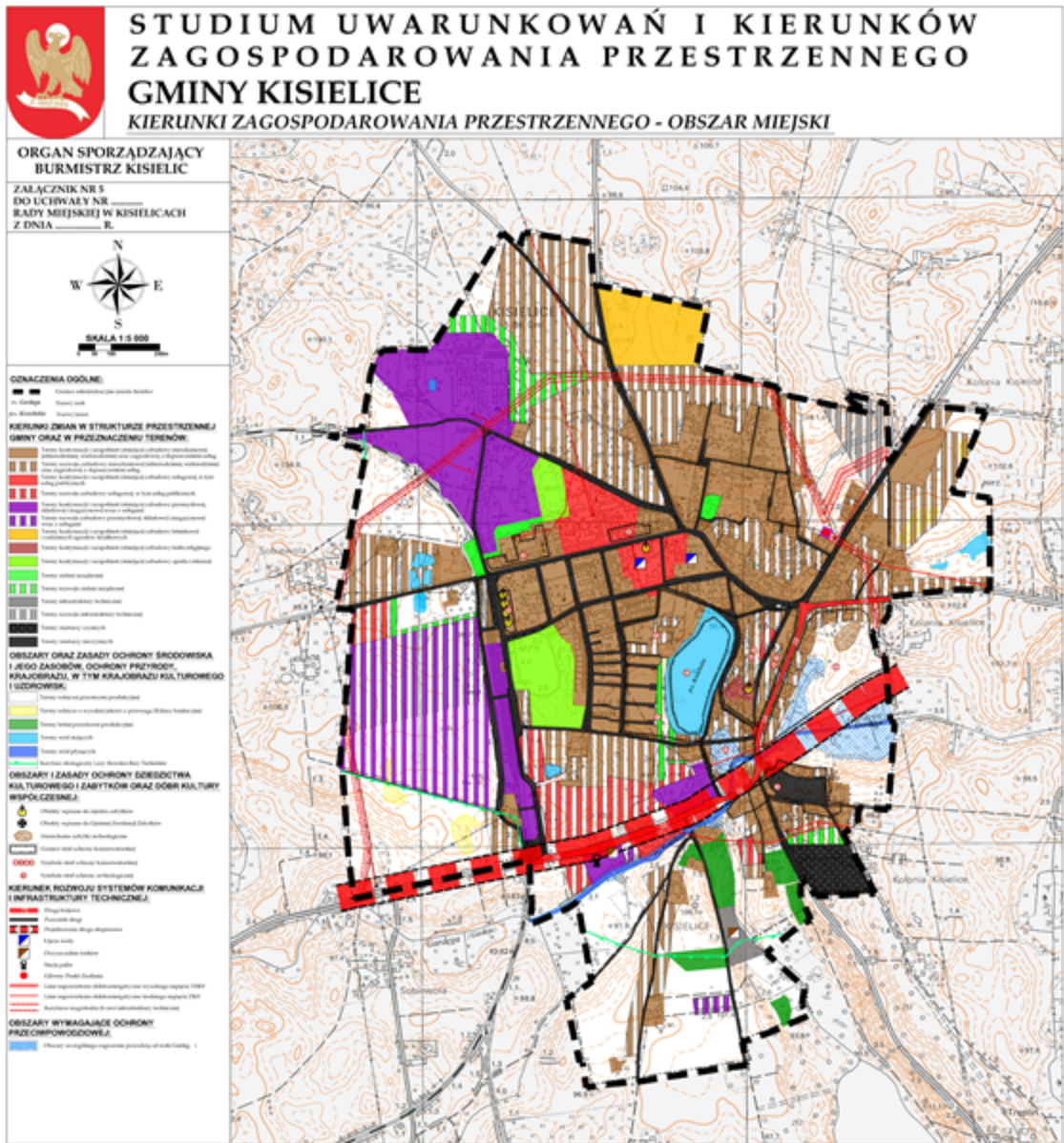
Na terenie gminy Kisielice nie wyznaczono obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m² oraz obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr XIV/.../2020
Rady Miejskiej w Kisielicach
z dnia 26 marca 2020 r.

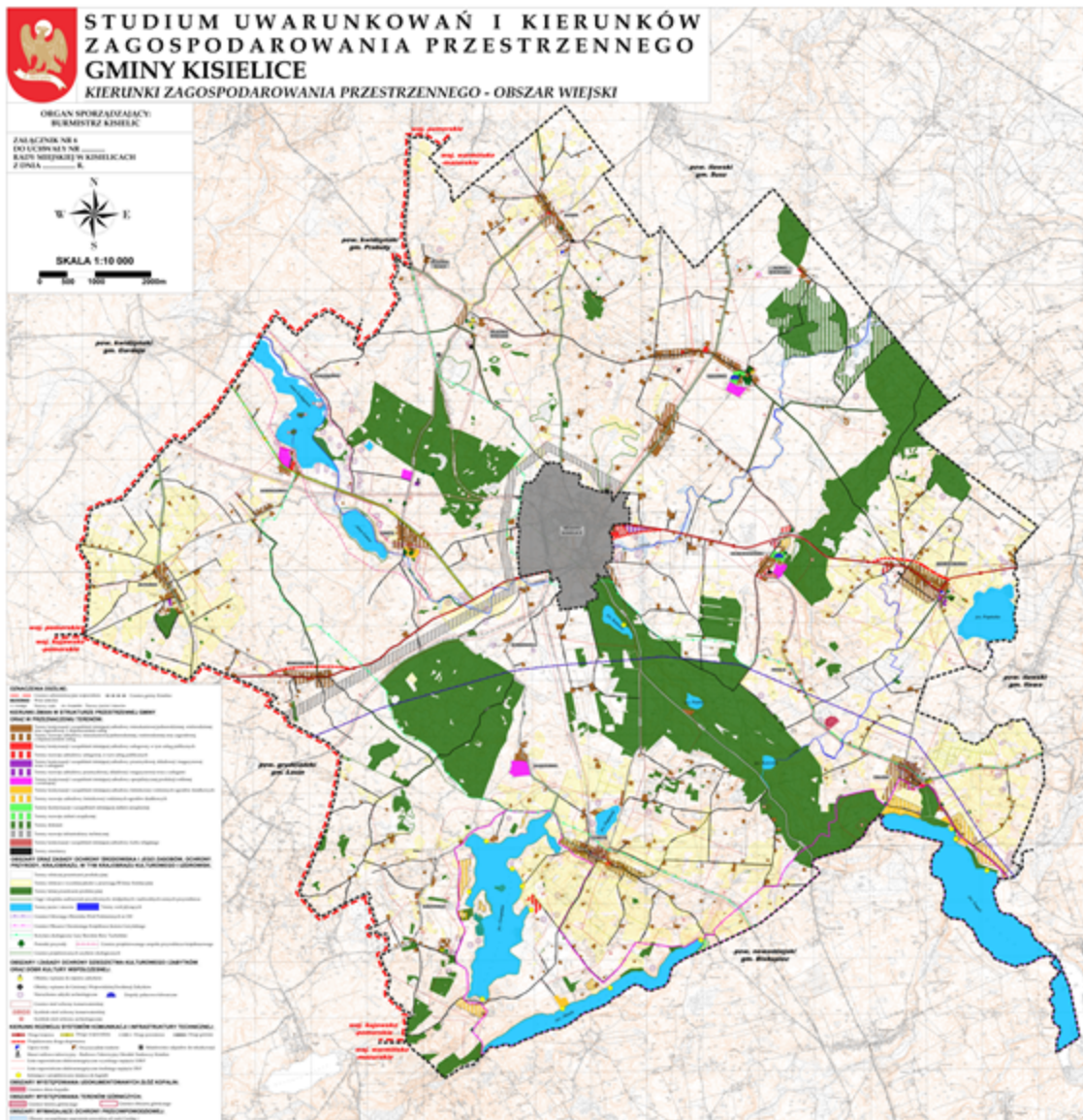

z dnia 26 marca 2020 r.

z dnia 26 marca 2020 r.

Załącznik Nr 7 do uchwały Nr XIV/.../2020
Rady Miejskiej w Kisielicach
z dnia 26 marca 2020 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KISIELICE

**- UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH
ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM -**

2020 r.

SPIS TREŚCI

1. Cel, zakres i metody opracowania studium.....	3
2. Potrzeba opracowania	4
3. Cele i kierunki polityki przestrzennej	4
4. Zasady zagospodarowania przestrzennego.....	6
5. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy – synteza.....	8
6. Uzasadnienie zawierające przyjęte rozwiązania.....	18

1. Cel, zakres i metody opracowania studium

Głównym celem opracowania Studium jest analiza uwarunkowań i wyznaczenie aktualnych kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ksielice. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ksielice sporządził, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293) Burmistrz Ksielic.

W wyniku dokonanej przez Burmistrza Ksielic analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy w celu oceny aktualności Studium, stwierdzono konieczność sporządzenia nowego projektu Studium. Przedmiotowe opracowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ksielice wynika z nowych potrzeb związanych z rozwojem gminy Ksielice. Zachodzące zmiany społeczne i ekonomiczne, ale również troska o zrównoważony rozwój przyczyniły się do podjęcia przez Radę Miejską w Ksielicach dnia 28 grudnia 2016 r. uchwały Nr XXIV/163/2016 w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ksielice.

Ustalenia Studium powinny być rozumiane jako świadome działanie władz gminy, zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych gminy w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków jego rozwoju.

Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni gminy powinny być reguły określające rozwój zrównoważony. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi ograniczając jednocześnie degradację przyrody i nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń. Zakres przestrzenny Studium obejmuje cały obszar gminy w granicach administracyjnych. Pierwszym etapem opracowania była inwentaryzacja oraz określenie uwarunkowań w zakresie środowiska przyrodniczego, kulturowego, stanu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz infrastruktury technicznej i społecznej.

Następnym etapem było uwzględnienie ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego i pozostałych strategicznych dokumentów związanych bezpośrednio z planowaniem przestrzennym oraz rozpatrzenie wniosków do Studium.

Ostatnim etapem było wyznaczenie aktualnych kierunków rozwoju przestrzennego Gminy Ksielice.

2. Potrzeba opracowania

Opracowanie przedmiotowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice wynika z nowych potrzeb związanych z rozwojem gminy.

Zmieniające się uwarunkowania społeczne i ekonomiczne, ale także troska o zrównoważony rozwój legły u podstaw decyzji Rady Miejskiej o wszczęciu procedury planistycznej prowadzącej do uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kisielice.

Należy zatem przyjąć, iż Rada Miejska, która jako organ stanowiący gminy urzeczywistnia samodzielność gminy w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy, w kontekście zaistniałych okoliczności, dotyczących przywołanych już zmian uwarunkowań, ważąc jednocześnie na dynamiczny i ciągły proces gospodarowania obszarem gminy, niniejszą uchwałą obligującą Burmistrza Kisielic do opracowania stosownego studium czyni zadość wymogom racjonalności w zarządzaniu przestrzenią gminy hołdując jednocześnie obowiązującym przepisom prawa.

Diagnoza stanu istniejącego i określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej.

Ustalenia Studium winny być rozumiane jako świadome działanie władz gminy zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych gminy w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni gminy winny być reguły określające jej zrównoważony rozwój. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi ograniczając jednocześnie degradację przyrody, nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

3. Cele i kierunki polityki przestrzennej

Ważnym czynnikiem decydującym o kierunkach zmian w strukturze przestrzennej gminy jest środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe oraz komunikacja i infrastruktura techniczna. Są to elementy warunkujące dalszy rozwój przestrzenny gminy, który w znacznej mierze opiera się także na uwarunkowaniach społecznych i ekonomicznych przedmiotowego obszaru.

Głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz

w przeznaczeniu terenu jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (np. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (np. wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium wyznacza kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniając przy tym uwarunkowania przedmiotowego obszaru. Dokument określa lokalne zasady zagospodarowania przestrzeni gminy, jednak granice obszarów funkcjonalnych ściśle nie przesądzają o faktycznej zmianie przeznaczenia tych terenów i o ich zainwestowaniu. Dokładne określenie granic oraz funkcji zagospodarowania poszczególnych terenów powinny być określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium zawiera generalne zasady zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wytyczne, którymi należy kierować się w kreowaniu właściwej polityki przestrzennej. Ponadto zawiera postulaty i sugestie, które warto wziąć pod uwagę w kształtowaniu ładu przestrzennego.

Podstawą formułowania celów polityki przestrzennej są zidentyfikowane problemy w kategorii założeń polityki przestrzennej, szans i mocnych stron, zagrożeń i słabych stron. W wyznaczonych celach dąży się do stopniowej likwidacji zagrożeń i wykorzystania szans jakimi gmina dysponuje. Hierarchia celów odnosi się do całego obszaru gminy, z podziałem na wyróżnione działy polityki przestrzennej.

Najważniejsze założenia polityki przestrzennej w gminie to zrównoważony rozwój przy minimalizacji zagrożeń środowiska przyrodniczego. Nadrzędnym celem rozwoju przestrzennego gminy jest ochrona wartości przyrodniczych, dążenie do przywrócenia równowagi ekologicznej i kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego gminy.

Głównym celem zagospodarowania przestrzennego gminy jest tworzenie warunków przestrzennych podnoszących konkurencyjność, atrakcyjność gminy, zapewniających poprawę warunków życia jej mieszkańców, przy zachowaniu równowagi między aktywnością ekonomiczną, gospodarczą, społeczną a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym. Cel ten zakłada się osiągnąć m.in. przez ukształtowanie systemu ekologicznego gminy, dotrzymanie standardów jakości środowiska, właściwe ukształtowanie sieci osadniczej i dobrą dostępność komunikacyjną.

Wzmocnienie potencjału gminy zamierza się uzyskać również poprzez właściwe ukształtowanie sieci osadniczej. Głównym ośrodkiem usługowym i zarządzania o najwyższej

aktywności społecznej i gospodarczej stymulującym rozwój całej gminy pozostanie nadal miasto Kisielice. Koncentrują się tu zadania inwestycyjne z zakresu administracji i usług: oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu, mieszkalnictwa, przemysłu, gospodarki komunalnej, obsługi rolnictwa, infrastruktury społecznej i technicznej o zasięgu gminnym i lokalnym. Dalszy rozwój i niezawodność systemów infrastruktury technicznej przyczyni się do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności gminy dla inwestorów z zewnątrz.

W wyniku przeprowadzonej analizy uwarunkowań wyodrębniono podstawowe kierunki polityki przestrzennej:

- ochrona istniejących zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz poprawa jego stanu;
- rozwój gospodarczy poprzez wskazanie potencjalnych terenów inwestycyjnych;
- dalszy rozwój usług z zakresu obsługi ludności;
- rozwój rolnictwa ekologicznego i leśnictwa;
- zwiększenie atrakcyjności turystyczno-wypoczynkowej gminy i upowszechnianie jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych;
- dalsza rozbudowa i budowa nowej infrastruktury technicznej, w szczególności w zakresie systemu gospodarki wodno-ściekowej;
- wzmocnienie funkcji miasta Kisielice, jako siedziby gminy, pełniącej rolę administracyjną, usługowo-gospodarczą i mieszkaniową.

4. Zasady zagospodarowania przestrzennego

Zasady zagospodarowania przestrzennego dotyczą sfery osadnictwa, rolnictwa, sfery produkcyjnej i przyrodniczej. Dla poszczególnych sfer określono następujące zasady działania:

- w sferze osadnictwa:
  - kanalizacja terenów o zwartej zabudowie,
  - kontynuacja i uzupełnienia istniejącej zabudowy – obejmuje tereny zainwestowane wraz z rezerwami przestrzennymi, które umożliwiają dalszy rozwój zabudowy poprzez kontynuację dotychczasowej struktury urbanistycznej,
  - rewitalizacja zabudowy mieszkaniowej tego wymagającej,
  - przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy,
  - rozwój miasta Kisielice jako wielofunkcyjnego ośrodka koncentracji usług z zakresu administracji oraz obsługi mieszkańców;

- w sferze rolnictwa:
  - prowadzenie zabiegów przeciwoerozyjnych na gruntach ornych (zapobieganie przed erozją wodną i wietrzną) przede wszystkim przez wprowadzanie zadrzewień śródpolnych,
  - wprowadzanie dolesień na gruntach ornych klas V i VI oraz nieużytkach (piaski lotne, nieczynne wyrobiska i wysypiska), które docelowo powinny powiększać istniejący system ciągów ekologicznych np. w postaci zadrzewień śródpolnych,
  - na gruntach o wysokiej przydatności rolniczej prowadzenie intensywnej gospodarki rolnej;
- w sferze produkcyjnej:
  - rozwój aktywizacji gospodarczej poprzez lokowanie nieuciążliwych obiektów produkcyjnych, usługowych i gospodarczych przede wszystkim na terenach wskazanych na rysunku studium;
- w sferze turystyczno – rekreacyjnej:
  - rozwój agroturystyki,
  - rozwój turystyki krajoznawczej ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rzeki Gardęgi i lasów zlokalizowanych na terenie gminy,
  - rozwój turystyki krajoznawczej ze szczególnym uwzględnieniem obszaru doliny rzecznej rzeki Gardęgi i jej dopływów oraz zbiorników wodnych jez. Goryńskie, Trupel, Dłużek, Popówko,
  - oznaczenie szlaków rowerowych wzdłuż dróg lokalnych, powiatowych i wojewódzkich obsadzonych alejami i zadrzewieniami;
- w sferze przyrodniczej:
  - respektowania przepisów odnoszących się do sposobu użytkowania istniejących terenów i obiektów chronionych,
  - eliminacja istniejących źródeł zagrożeń czystości wód powierzchniowych i podziemnych,
  - pielęgnacja istniejących elementów zieleni oraz wprowadzenie nowych rodzimych elementów zieleni zwłaszcza zadrzewień i zakrzewień śródpolnych (pasy i szpalery drzew oraz krzewów),
  - przeprowadzenie inwentaryzacji terenu gminy w celu lokalizacji oraz ochrony nowych użytków ekologicznych oraz szczególnie cennych zespołów roślinnych,
  - ustala się ochronę cennych skupisk drzew i ciągów zieleni oraz alei przydrożnych

poprzez odpowiednią pielęgnację istniejących zadrzewień i uzupełnianie powstałych ubytków oraz tworzenie nowych nasadzeń.

5. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy – synteza.

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej, z dopuszczeniem usług (obejmują istniejącą zabudowę i zabudowę projektowaną) ustala się następujące zasady:

- możliwość rozbudowy, przebudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej dopuszcza się zabudowę wolnostojącą, bliźniaczą i szeregową;
- w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej dopuszcza się realizację zabudowy usługowej jako funkcji uzupełniającej;
- ustala się w szczególności rozwój zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w formie budownictwa socjalnego;
- w zabudowie zagrodowej dopuszcza się:
  - wprowadzenie funkcji agroturystycznej w gospodarstwach rolnych,
  - rozbudowę istniejących siedlisk,
  - realizację zabudowy usługowej lub produkcyjnej w ramach istniejącego siedliska;
  - obsługę produkcji rolnej, hodowlanej, ogrodniczej, usługi, rzemiosło, w tym specjalistycznej produkcji zwierzęcej, mając na uwadze zrównoważony rozwój całej gminy;
- działalność obiektów i lokali usługowych należy projektować jako usługi nieuciążliwe dla ludzi, tj. takie, których funkcjonowanie nie spowoduje pogorszenia higienicznych i zdrowotnych warunków zamieszkiwania i użytkowania sąsiednich budynków mieszkalnych;
- należy dołożyć wszelkich starań, aby minimalizować negatywne skutki wynikające z lokalizacji w/w funkcji w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, zarówno zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, jak i budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- realizacji nowych obiektów produkcji zwierzęcej (obory, chlewnie, kurniki) wymaga zachowania minimalnej odległości od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi:

500 m przy wielkości obsady 60-120 DJP; 1000 m przy wielkości obsady 121-210 DJP; 2000 m przy wielkości obsady powyżej 210 DJP;

- rozbudowa istniejących obiektów produkcji zwierzęcej do 60 DJP wymaga zachowania odległości minimum 100 m od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 30% maksymalnie 100% na obszarach wiejskich;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 0% maksymalnie 100% na obszarze miasta;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 0,1% maksymalnie 30% na obszarach wiejskich;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 100% na obszarze miasta;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy usługowej, w tym usług publicznych (obejmują istniejącą zabudowę i zabudowę projektowaną) ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami;
- adaptuje się istniejące zainwestowanie zrealizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, dopuszcza się przebudowę i rozbudowę na warunkach dotyczących nowej zabudowy;
- działalność obiektów i lokali usługowych należy projektować jako usługi nieuciążliwe dla ludzi, tj. takie, których funkcjonowanie nie spowoduje pogorszenia higienicznych i zdrowotnych warunków zamieszkiwania i użytkowania sąsiednich budynków mieszkalnych;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;

- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 30% maksymalnie 70% na obszarach wiejskich;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 0% maksymalnie 70% na obszarze miasta;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 0,1% maksymalnie 30% na obszarach wiejskich;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 100% na obszarze miasta;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy przemysłowej, składowej i magazynowej wraz z usługami (obejmują istniejącą zabudowę i zabudowę projektowaną) ustala się następujące zasady:

- w/w rodzaje zabudowy mogą występować łącznie lub rozdzielnie;
- możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dopuszcza się lokalizowanie zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zgodnie z przepisami odrębnymi; w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi nie należy lokalizować zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii;
- lokalizacja nowych zakładów produkcyjnych z zachowaniem istniejących uwarunkowań fizjograficznych, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących ujemne skutki prowadzonej działalności na środowisko oraz tworzenia naturalnych izolacji poszczególnych form gospodarowania przestrzenią od terenów przyległych;
- lokalizowanie i funkcjonowanie obiektów kwalifikujących się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (lub innych obiektów o charakterze uciążliwym) powinno odbywać się przy zapewnieniu takiego ich usytuowania oraz z zastosowaniem takich rozwiązań technicznych, technologicznych lub organizacyjnych, które zapewnią:
  - nierozprzestrzenianie się czynników uciążliwych na okoliczne tereny zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi (w szczególności mieszkalnej, mieszkalno-usługowej,

zamieszkania zbiorowego, opieki zdrowotnej, przeznaczonej na pobyt dzieci i młodzieży) oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,

- brak zagrożeń dla jakości płodów rolnych, sadowniczych lub ogrodniczych (w szczególności uprawianych z docelowym przeznaczeniem do spożycia przez ludzi) na pobliskich terenach;

- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- lokalizacja nowych zakładów produkcyjnych z zachowaniem istniejących uwarunkowań fizjograficznych, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących ujemne skutki prowadzonej działalności na środowisko oraz tworzenia naturalnych izolacji poszczególnych form gospodarowania przestrzenią od terenów przyległych;
- na granicach terenów zaleca się nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji;
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 10% maksymalnie 70%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 80%;
- wysokość zabudowy – do 18 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów specjalistycznej produkcji roślinnej i zwierzęcej (obejmują istniejącą zabudowę) ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się obsługę specjalistycznej produkcji roślinnej i zwierzęcej, mając na uwadze zrównoważony rozwój całej gminy;
- dopuszcza się lokalizowanie zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- należy dołożyć wszelkich starań, aby minimalizować negatywne skutki wynikające z lokalizacji w/w funkcji w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, zarówno zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, jak i budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;

- realizacji nowych obiektów produkcji zwierzęcej (obory, chlewnie, kurniki) wymaga zachowania minimalnej odległości od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi: 500 m przy wielkości obsady 60-120 DJP; 1000 m przy wielkości obsady 121-210 DJP; 2000 m przy wielkości obsady powyżej 210 DJP;
- rozbudowa istniejących obiektów produkcji zwierzęcej do 60 DJP wymaga zachowania odległości minimum 100 m od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi;
- na granicach terenów zaleca się nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała potencjalne szkodliwe oddziaływanie inwestycji;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 30% maksymalnie 90%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 60%;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy letniskowej i rodzinnych ogrodów działkowych (obejmują istniejącą zabudowę i zabudowę projektowaną) ustala się następujące zasady:

- możliwość rozbudowy, przebudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- dopuszcza się obiekty sportu, turystyki, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki pobytu na tym terenie;
- dla terenów rodzinnych ogrodów działkowych poza istniejącym zagospodarowaniem terenu dopuszcza się ewentualne przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz urządzenia miejsc parkingowych związanych z funkcją terenu;
- zaleca się chronić środowisko przyrodnicze poprzez racjonalne zagospodarowanie przestrzeni terenu funkcjonalnego oraz odpowiednie uzbrojenie terenu przed realizacją nowych inwestycji;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;

- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 20% maksymalnie 90%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni terenu minimalnie 1% maksymalnie 70%;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy sportu i rekreacji (obejmują istniejącą zabudowę) ustala się następujące zasady:

- możliwość rozbudowy, przebudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- dopuszcza się obiekty sportu i rekreacji, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki pobytu na tym terenie;
- zaleca się chronić środowisko przyrodnicze poprzez racjonalne zagospodarowanie przestrzeni terenu funkcjonalnego oraz odpowiednie uzbrojenie terenu przed realizacją nowych inwestycji;
- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 20% maksymalnie 90%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni terenu minimalnie 1% maksymalnie 70%;
- wysokość zabudowy – do 15 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zieleni urządzonej (obejmują tereny istniejące i projektowane) ustala się następujące zasady:

- tereny te obejmują istniejące zespoły pałacowo-folwarczne w skład których wchodzi pałace i dworki, spełniające m. in. funkcję mieszkalną, usługową, zagrodową ponadto do zespołów należą zabudowania gospodarcze;
dla zespołów pałacowo-folwarcznych zaleca się:
- konserwację zachowanych elementów zabytkowych;
- odtworzenie na podstawie dokumentów archiwalnych, przekazów itp. zniszczonych elementów architektonicznych;
- uwzględnienie przy adaptacji obiektów pierwotnego czytelnego układu, historycznego kształtu bryły, przy uwzględnieniu stosowanych badań architektonicznych w celu uzyskania wytycznych konserwatorskich do planowanych na tych obiektach zmian;
- zakazuje się zmniejszania powierzchni parków zabytkowych;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub ucytelnienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- zakazuje się ingerencji w warunki wodno-gruntowe mogące negatywnie wpłynąć na stan zachowania zabytku w szczególności drzewostanu parkowego;
- dla projektowanych terenów zieleni urządzonej dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
- zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 40% maksymalnie 90%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni terenu minimalnie 1% maksymalnie 20%;
- wysokość zabudowy – do 10 m;

- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów doleśień (obejmują tereny projektowane) ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy na podstawie przepisów odrębnych;
- ustala się zasady zagospodarowania zgodnie z planami urządzania lasu i operatami urządzeniowymi lasu (dotyczy lasów Skarbu Państwa);
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 40% maksymalnie 100%;
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 0,1% maksymalnie 30%;
- wysokość zabudowy – do 10 m.

Dla terenów infrastruktury technicznej (obejmują tereny istniejące i projektowane) ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się utrzymanie, rozbudowę i przebudowę istniejącej infrastruktury technicznej;
- ustala się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów zabudowy kultu religijnego (obejmują tereny istniejące) oraz dla terenów cmentarzy: cmentarze czynne i nieczynne (obejmują tereny istniejące) ustala się następujące zasady:

- zakaz lokalizacji zabudowy za wyjątkiem obiektów związanych z funkcjonowaniem cmentarzy;
- tworzenie lub rozszerzanie cmentarzy, a także zagospodarowanie terenów wokół cmentarzy (w tym wokół zabytkowych nieczynnych cmentarzy) należy realizować zgodnie z przepisami odrębnymi, w których określono wymagania sanitarne dla terenów cmentarzy;
- dopuszcza się realizację urządzeń infrastruktury technicznej przy granicy cmentarza;
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z utrzymaniem cmentarza udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 40% maksymalnie 70%;

- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 30%;
- wysokość zabudowy – do 20 m.

Dla terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz terenów rolniczych o wysokiej jakości z przewagą III klasy bonitacyjnej ustala się następujące zasady:

- dopuszcza się obsługę produkcji rolnej, hodowlanej, ogrodniczej, w tym specjalistycznej produkcji zwierzęcej, mając na uwadze zrównoważony rozwój całej gminy,
- realizacja nowych obiektów produkcji zwierzęcej (obory, chlewnie, kurniki) wymaga zachowania minimalnej odległości od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi: 500 m przy wielkości obsady 60-120 DJP; 1000 m przy wielkości obsady 121-210 DJP; 2000 m przy wielkości obsady powyżej 210 DJP;
- rozbudowa istniejących obiektów produkcji zwierzęcej do 60 DJP wymaga zachowania odległości minimum 100 m od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi;
- należy dołożyć wszelkich starań, aby minimalizować negatywne skutki wynikające z lokalizacji w/w funkcji w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, zarówno zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, jak i budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej;
- ustala się ochronę zadrzewień przydrożnych;
- zasady zagospodarowania i granice obszarów dopuszczających specjalistyczną produkcję zwierzęcą zostaną określone szczegółowo na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mając na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zabudowę zagrodową;
- rozwój produkcji zwierzęcej należy kształtować za pomocą odpowiednich wskaźników zabudowy i ustaleń minimalizujących uciążliwości dla pobliskich terenów;
- dopuszcza się także pozostawienie obszarów w użytkowaniu rolniczym przeznaczonym pod rozwój produkcji roślinnej;
- adaptuje się istniejące zainwestowanie zrealizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, dopuszcza się przebudowę i rozbudowę na warunkach dotyczących nowej zabudowy;

- dopuszcza się zalesianie gleb o niskiej przydatności dla rolnictwa, z uwagi m.in. na słabą jakość gleb, spadki terenu przekraczające 12%, okresowe zalewanie, a także zalesianie terenów, które można zalesić zgodnie z przepisami odrębnymi;
- przy zalesianiu gruntów rolnych należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów; leśnych;
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 70% maksymalnie 100%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 1% maksymalnie 40%;
- wysokość zabudowy – do 12 m;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

Dla terenów leśnej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące zasady:

- ustala się obowiązek adaptacji istniejącej zabudowy i dopuszczenie lokalizacji nowej zabudowy na podstawie przepisów odrębnych;
- ustala się zasady zagospodarowania zgodnie z planami urządzania lasu i operatami urządzeniowymi lasu (dotyczy lasów Skarbu Państwa);
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej minimalnie 40% maksymalnie 99,9%;
- w przypadku realizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki minimalnie 0,1% maksymalnie 30%;
- wysokość zabudowy – do 15 m.

Dla terenów wód obejmujących: tereny wód stojących (jezior i stawów) oraz tereny wód płynących ustala się następujące zasady:

- obowiązuje zakaz zabudowy poza obiektami i urządzeniami służącymi gospodarce wodnej;
- dopuszcza się realizację kąpielisk, pomostów, przystani związanych z funkcją rekreacyjną turystyczną;
- przy realizacji w/w inwestycji należy uwzględnić formy ochrony przyrody na terenie gminy oraz zasady ochrony środowiska przyrodniczego.

Dokładne określenie planowanych funkcji i wskaźników nastąpi na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

6. Uzasadnienie zawierające przyjęte rozwiązania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzonym dla jej całego obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju gminy, a także przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wieloletnich planów inwestycyjnych. Studium nie jest jednak przepisem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji w gminie. Wstępne analizy, wykazały konieczność wykonania nowego opracowania. Opracowując nowe Studium uznano, że ustalenia muszą uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę Studium określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz w rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 118, poz. 1233). Wobec powyższego niniejsze Studium jest nowym opracowaniem. Dokument ten stanowi także często podstawę do ubiegania się o środki finansowe na realizację inwestycji z funduszy europejskich. Studium określa szereg inwestycji realizujących zadania publiczne. Należy szczególnie podkreślić, iż zdecydowana większość tych inwestycji powinna być realizowana przy wykorzystywaniu funduszy unijnych. W wyniku akcesji do Unii Europejskiej rozszerzyły się możliwości wykorzystania funduszy zagranicznych, będą pełniły ważną rolę w finansowaniu zadań publicznych, zwłaszcza w kierunku mobilizowania środków krajowych i funduszy własnych podmiotów realizujących inwestycje w celu uzupełniania montażu finansowego. Poza publicznymi środkami finansowania inwestycji oraz funduszami unijnymi należy, tam gdzie pozwalają na to przepisy angażować środki niepubliczne, a także korzystać z partnerstwa publiczno-prywatnego, które w znacznym stopniu mogą przyspieszyć wielokierunkowy rozwój gminy. Zgodnie z polityką Unii Europejskiej szczególny nacisk należy kłaść na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, rozwój infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim rozwój odnawialnych źródeł energii i innowacyjnej gospodarki, a także ogólny wzrost poziomu życia mieszkańców. Przyjęte rozwiązania dotyczące kierunków zagospodarowania przestrzeni gminy Kisielice wynikają przede wszystkim ze szczegółowej analizy uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnych. Kierunki określające politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne

zasady zagospodarowania przestrzennego uwzględniają zasady i ustalenia określone w strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego oraz koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju. Realizacja polityki przestrzennej gminy jest przede wszystkim uzależniona od decyzji lokalnych władz. Racjonalne i przemyślane decyzje dotyczące planowania przestrzennego w oparciu o niniejszy dokument będą skutkowały przede wszystkim wzrostem poziomu życia mieszkańców gminy, ograniczeniu kosztów związanych z realizacją zadań publicznych oraz możliwością wielokierunkowego rozwoju gminy.

**Rozstrzygnięcie Rady Miejskiej w Kisielicach
o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu studium**

W dniach od 18 lutego 2019 r. do 20 marca 2019 r. wyłożono do publicznego wglądu projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do przedmiotowego projektu.

Zgodnie z art. 11 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293) osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej w nieprzekraczalnym terminie do dnia 19 kwietnia 2019 r. mogły wносить uwagi do projektu studium.

We wskazanym powyżej terminie nie wpłynęły uwagi do projektu studium.

.....
Przewodniczący Rady Miejskiej

Uzasadnienie

Burmistrz Kisielic na podstawie art. 11 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293) przedstawił Radzie Miejskiej w Kisielicach do uchwalenia projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice.

Przedłożony projekt jest zgodny z zakresem określonym Uchwałą nr XXIV/163/2016 Rady Miejskiej w Kisielicach z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kisielice oraz nie narusza przepisów odrębnych i nie pozostaje w sprzeczności z interesem publicznym, ta także uwzględnia wymogi ochrony środowiska, a zatem tworzy podstawę do realizacji celów wynikających z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i pozostałych przepisów odrębnych.

W tym stanie rzeczy podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.